

problemet å skaffe skogprodukter i Norge, det er utelukkende de disponible arbeidskrefter og transportmidler som bestemmer omfanget av hugsten. Jeg gjør Dem derfor personlig ansvarlig for at hvert eneste tre i de norske skoger som paa noen maate kan skaffes frem blir stilt til det tyske krigsbehovs raadighet. Stalman (sign.)"

Brevet taler for sig selv.

NYHETENE FRA LONDON MANDAG DEN 3. JULI 1944 KL. 18.30.

Russerne rykker nærmere inn mot Minsk trass i kraftige tyske forsøk paa å forsvare denne viktigste innfallsporten til Polen og Østprøssien. Utvalgte SS-avdelinger er satt inn utenfor byen, men de er revet opp, og framskutte russiske avdelinger staar bare 20 km. fra Minsk. Russerne gear fram baade nordvest og sørvest for byen, og de to hærgruppene nærmer seg hverandre. Russiske flyvere som har vart over fronten forteller at russisk artilleri og tankavdelinger var saa tett pakket at det saa ut som om selve veiene var i bevegelse vestover. I meldingene understrekes at det stadig blir tatt en mengde tyske fanger. Desertørenes entall vokser ogsaa. Russerne følger tett i helene paa fienden, som ikke kan legge minesperringer eller andre hindringer efter seg. Det er ikke snakk om et vanlig tilbaketog, tyskerne faar ikke tid til det. Dette er et katastrofalt sammenbrudd av hele den tyske midtfronten, hevder militær-kronikørene. Tyskerne maa kaste inn svære reserver hvis de vil unngaa at russerne fortsetter inn i Polen, Østprøssien eller hvilken annen vei de maatte velge. Samtidig med at de viktigste retrettveiene fra Minsk mot Brest-Litovsk og Vilna er avskåret, har russerne rykket videre fra Polotsk i retning av Vilna. Polotsk ligger allerede langt bak fronten, men det kjempes i byen. Paa finskefronten er en del nye steder tatt mellom Ladoga og Onega.

VESTFRONTEN. Amerikanerne har satt i gang et nytt angrep paa vestsiden av Cherbourg-halvøya i retning av La Haye du Puits. Kl. 5.30 i morges åpnet artilleriet med sperreild, og deretter rykket infanteriet fram langs kysten. Et annet angrep ble samtidig satt i gang 16 km. inne i landet. Det regner kraftig, saa angriperne har ingen flystøtte. I Caen-området har briterne utvidet sitt bruhode paa den andre siden av ~~Omex~~ Odon.

SØRFRONTEN. Franske tropper erobret i dag morges Siena etter over 1 ukes harde kamper. Ved Adriaterhavet har de allierte gaatt over elva Musene, inntatt Loreto og Losino og staar mindre enn 12 km. fra kystbyen Ancone. Tyskerne trekker seg tilbake saa fort at det er vanskelig å holde tritt med dem. Øst og vest for Trasimeno-sjøen er det ogsaa alliert framgang, og ved havet i vest har 5. arme inntatt Cicina. Det leter til at troppene i Italia var blitt oppmuntret ved Goebbels' propaganda om virkningen av de mannskapsløse flyene, men det varte bare noen faa dager. Etter et opphold i gaar kom i dag flere mannskapsløse fly inn over England. Bombe-fly fra Italia har angrepet Messer-Schmidt-fabrikken s.s. for Budapest, oljeraffinerier og andre maal i Ungarn og Jugoslavia.

Det er meddelt følgende offisielle tall paa tyske fanger tatt siden 11. mai paa de tre europeiske frontene: 57.000 i Normandie, 32.000 i Italia og 63.000 i Russland. Men fangene strømmer slik inn i Hviterussland at det regnes med et samlet fangetall paa 180.000.

De jugoslaviske patrioter har fortsatt initiativet i østre, midtre og vestre Bosnia. De har gjort flere framstøt i nærheten av den italienske grensen, til dels helt inn i Italia.

Tyske offiserer har gaatt i land paa Aalandsøyene for å inspisere festningsverkene der. Den finske statsminister Linkomies har holdt en tale i kringkastingen. Han beklaget seg over at Amerika hadde avbrutt forbindelsen med Finland, men han innrømmet at regjeringen hadde sluttet avtalen med tyskerne om treppeforsterkninger uten å raadføre seg med riksdagen. Generalstreiken i København fortsatte i formiddag. Det kom først melding om at streiken var avblaast, fordi tyskerne hadde opphevet sine restriksjoner, lovet å frigi elektrisitets-gass og vannforsyningen og opphevet ut- og innreiseforbudet. Men det viser seg at det danske Frihedsraad har sendt ut parole om å fortsette streiken til tyskerne gear med paa alle de danske krav, særlig om at Schalburg-korpset (tilsvarende "Hirden") skal forlate Danmark. Det regnes med at ca. 100 dansker er drept og 7-800 saaret under gatekampene i København siden generalstreiken begynte.

Sambandskontoret

Nr. 27 - 1. aarg.

KONGESPEILET.

Den 7. juli 1944.

SOLIDARITET. Åa drøfte etterkrigsproblemer hører ikke til vaar kjæreste beskjeftigelse. Det hele har altfor lett for å gli ut i snakk uten reel bakgrunn. Vi vet ennu alt for lite om disse problemene. Vi vet bare at utviklingens dynamikk har lett for å slaa igjennem rene tankekonstruksjoner. Om krigsresultatet vet vi med sikkerhet at Tyskland ikke kan seire, men naar det definitive nederlag vil komme, og i hvilke former det vil skje, vet vi sant å si intet sikkert om. Vaar, hjemmefrontens, oppgave er å fortsette og utvide kampen til seiren er der. Først da kan vi ta endelig standpunkt til fredens problemer. Imidlertid er det visse grunnprinsipper for etterkrigstiden som vi alltid maa ha klart. Vi maa vite hva vi kjemper for. Disse grunnprinsipper har faatt et fullgyldig uttrykk i Den norske Hjemmefronts bekjente proklamasjon som har Kongens og regjeringens fulle tilslutning og som ble lest fra London Radio den 18. mai iaar. For fredstidens nasjonale og internasjonale politikk gir proklamasjonens siste avsnitt et program som maa vare bindende i kraft av sin indre styrke - et krav som er sprunget ut av de erfaringer overfallet og krigen har gitt oss. Vi gjentar dette avsnitt: En maalbevisst, vidsynt politikk med sikte paa:

- Åa trykke vaar frihet, folkestyret og de demokratiske rettigheter.
- Åa gjenreise landets økonomi og produksjonskraft snaresst mulig, sikre de nødvendige tilførsler utenfra og legge forholdene til rette for å utnytte fullt ut vaare naturrikdommer og skaffe arbeid til alle.
- Åa fremme solidariteten mellom klasser og befolkningsgrupper.
- Åa medvirke aktivt i det mellomfolklige arbeide for å bygge up en internasjonal rettsorden, fremme varebyttet landene imellem og skape grunnlaget for en varig og rettferdig fred.

La oss tenke over hva det betyr "å fremme solidariteten mellom klasser og befolkningsgrupper". Før har det fortrinnsvis vart tale om og demonstrert solidaritet innen den enkelte samfunnsklasse. For den lavere lønnsklassens vedkommende er ogsaa selvsagt riktig nok at en undertrykt klasse maa vise klassesolidaritet for å naa frem til den politiske og økonomiske likeberrettigelse vaart folkestyre krever. Faren ved en altfor ensidig betont klassesolidaritet ligger imidlertid i at samfunnssolidariteten, følelsen av nasjonal samhold og viljen til de ofre som denne samholdighet krever, kan ta skade. Det kan ikke vare tvil om at flere av førkrigstidens demokratier led av denne indre svekkelse, noe som i høi grad bidro til katastrofen i 1940. Det kan vare fristende å slaa sig til taals med at samfunnssolidariteten nok vil komme naar klassemotsetningene er utjevnet, men dette er allikevel en farlig tanke. Vi maa forlange at samfunnssolidariteten maa vare der fra første stund og at arbeidet med å utvikle den maa gaa jansis med arbeidet for økonomisk frigjøring. Dette vil stille krav til alle samfunnsmedlemmer, til "høy og lav" som det het i gamle dager. England ga dette offer i 1940 og reddet dermed civilisasjonen i første omgang. Sovjet-Russland ydet ofret fra 1941 og ga likesom England beviset for at et enig folk alltid seirer selv om det en tid maa slaa med ryggen mot veggen. Vi nordmenn er blitt et enig, et nasjonalt samlet folk, i løpet av krigen. Etterpaa vil det - og bør det - vare meningsforskjell om mangt og meget. Maatte vi i vaar paanytt vundne frihet aldri glemme kampetidens krav om solidaritet mellom klasser og befolkningsgrupper. Deri ligger pantet paa vaar rett til frihet.

EKSTRAARBEID VED TELEFON OG TELEGRAF. Vi er gjort bekjent med at det er mange innen T. & T. som paatar sig ekstraarbeid. Vi vil gjøre disse oppmerksom paa at dette strider imot de paroler som tidligere er gitt. Du snsker ikke å hjelpe fienden, om du gjør det allikevel i tankeløshet. Ved å ta ekstraarbeid i T. & T. hjelper du fienden til å faa det til å gaa knirkefritt. Pass paa å gi den arbeidskraften til den som skal ha den. Enhver som før eller siden ikke vil forstaa tidens alvor, faar staa til i rette for sine gjerninger naar tiden kommer. N.B. Alt overtidsarbeid skal undgaaes.

VÆR NORSK

VÆR AKTIV

VÆR MED!

NYHETENE FRA LONDON TORSDAG DEN 6. JULI 1944 KL. 18.30.

Paa jernbanen Minsk/Vilna har russerne inntatt Molodeczno og Smorgonie. Lengre sør har de naadd et punkt 25 km. fra Baranovicze. De presser paa hele sambandslinjen mellom tyskernes Østersjø-hær, "Armegruppe Nord", og "Armegruppe Mitte" mellom Østersjøen og Pripet-myrene. En viktig forbindelse mellom disse 2 armegrupper danner Dvina, som russerne staar mindre enn 70 km. fra. Naar russerne Dvina, kan tyskerne ved Østersjøkysten bli nødt til aa trekke seg tilbake sjøveien. Hele Armegruppe Mitte er blitt revet opp under russernes offensiv i Hviterussland. Den bestod av 50 divisjoner, men det regnes at 25 av disse alt er satt ut av spillet. Tyskerne har rømmet Kovel, knutepunktet som forbinder Armegruppe Mitte med troppene sør for Pripet-myrene. De har altsa funnet stedet uholdbart et russernes framgang nordenfor. Paa finskefronten har russerne inntatt Salmi paa nordøstre bredd av Ladoga, vest for grensen av 1939.

VESTRFRONTEN. Amerikanerne paa Cherbourg-halvøya har tatt jernbanestasjon i La Haye-du-Puits. Det kjempes i byen fra hus til hus, og tyskerne forsvarer hver tomme jord. Amerikanske avdelinger prøver aa omgaa byen baade paa vest- og østsiden. Kanadierne holder stillingen i Carpiquet paa øst-avsnittet av invasjonfronten, ca. 6 km. vest for Caen. Tyskerne har satt inn usedvanlig voldsomme motangrep, og hele igaar og idag har det vart kjempet om flyplassen utenfor byen, som har skiftet hender flere ganger. Britiske fly angrep jernbaneknutepunktet Dijon i natt. Mosquitofly bombe anlegg for syntetisk olje ved Gelsenkirchen i Ruhr. Amerikanske fly angrep Nordvest-Tyskland i dag. Ogsaa startplasser for flyvende bomber ble angrepet i gaar, idag og inatt.

SØRFRONTEN. Over hele fronten er det alliert framgang. Avdelinger av 8. arme truer med aa omgaa Arezzo. Paa veien Siena/Firenze har de allierte naadd Poggitansi. Jernbanetomtens i Verona ble bombet, og fly fra Italia angrep ogsaa ubaatskurene i Toulon og andre maal i Sør-Frankrike.

FJERNE ØSTEN. Amerikanske tropper har hatt ny framgang paa Saipan i Marianerne, og det meldes at kampene her nærmer seg en heldig avslutning. Amerikanske ubaater har senket 26 japanske skip.

CHURCHILL ga i Underhuset i dag en utredning om tyskernes flyvende bomber. Tidlig i 1943 fikk vi melding, sa han, om et nytt vaapen som tyskerne forberedte for angrep mot London. Etter en stund ble forsøksstasjonen i Penemünde oppsporet, angrepet og ødelagt. Flere av forsøkslederne omkom. En stund senere ble et startanlegg oppdaget i Vattan i Pas de Calais. Det var et stort anlegg, i alt ca. 100, mellom Le Havre og Calais, og en lang rekke andre anlegg, i alt ca. 100, mellom Le Havre og Calais, etter hvert ødelagt. Utsendingen av bombene ville ellers ha begynt i tidligere og vart langt kraftigere. Tyskerne har gitt opp sine faste anlegg og gaat over til forholdsvis lette og raske flyttbare stativer til utskytning av bombene. De kan kamufleres godt, særlig i skyt vær. Det daarlige været i senere tid har hindret ødeleggelsen av dem. Paa 3 uker er det skutt ut 2754 stykker, inntil kl. 6 i dag. Mange av dem er skutt ned uten aa gjøre skade. Det har vart i alt 2752 dødsoffer, omtrent 1 pr. bombe. De fleste dødsoffer er i London. 8000 mennesker ligger paa sykehus som følge av bomba-eksplosjonene, men det er ingen mangel paa sykehusplass, og tapene i Normandie har vart saa langt mindre enn ventet. Daglig er 100-150 bomber paa 1 tonn hver falt ned i England. De har gjort skade, men den kan ikke paa noen maate sammenlignes med skaden som tilføyes de tyske rustningsfabrikker. Churchill endte med aa si at det paa ingen maate vilde bli trukket styrker bort fra angrepene i Normandie og over Tyskland for de flyvende bombers skyld. London vil bare ofrene og ikke la seg kue, sa han. Og vi vil ikke evakuere byen. Her begynte vi krigen, og her skal vi se slutten paa den. Parlamentet svarte med kraftig bifall.

Ubaathallene i Toulon ble bombet av fly fra Italia, som fortsatte til England. De hadde startet derfra fortre uker siden, sluppet sine bomber og landet i Italia, tatt inn ny last og fløyet til Russland, derfra tilbake til Italia og England. Ingen bombere tapt, 3 jagere tapt, 19 tyske ødelagte. Ny lensmann paa Os ved Bergen. I begynnelsen av mai ble lensmann Bjarne Dahl paa Os ved Bergen avskjediget og forvist til Nesbyen med to dagers varsel. Som ny lensmann er ansatt en 23 aar gammel frontkjemper ved navn Johnsen. Han savner alle saklige kvalifikasjoner, hvilket imidlertid neppe kan sies aa være noen sensasjon.

TYSK DILEMMA. En interessant situasjon er i ferd med aa opstaa i Østersjø-avsnittet. Tyskerne har $\frac{1}{2}$ mill. mann staaende i de Baltiske land, som er i umiddelbar fare for aa faa sine landforbindelser til Tyskland avskåret. Russerne har allerede avskåret den viktige jernbanelinje Leningrad-Warschau mellem Danaburg og Wilna paa bred front, og er nu paa march mot linjen Riga-Kaunas-Königsberg, som er tyskernes gjenvarende viktigste retrettvei. Det spørs nu hva tyskerne vil gjøre. Om de straks vil forsøke aa evakuere sine tropper lenger nord, som holder stillingene ved Narva og Pskov? Dette kan bli vanskelig nok aa gjennomføre med den begrensede og meget utsatte retrettvei tyskerne ennu har igjen. Eller de velger aa la sine tropper bli igjen som en kjempemessig pinnsinstilling, som kan true russernes fremrykken mot Øst-Preussen i flanken og dermed svekke tyngden i det direkte støt mot tysk territorium. Det er sannsynlig at den siste vei blir fulgt. Men naar saa de Baltiske land har mistet "sin strategiske betydning for Tysklands videre krigsførsel", som det pleier aa bli sagt om alle tyskeres terrengtap, hva saa? Sjøveien blir da den eneste mulige retrettvei. Og det treffes allerede nu forberedelse til aa evakuere sjøveien. Men det blir en meget kostbar evakuering, desomb troppene skal sendes med skib sydover, med russiske flybaser ved Østersjøen. Det russiske bombeflyvaapen har i det siste vist en stadig økende slakraft, og vil nok vite aa kreve toll av transportene. Da er det adskillig onklere aa evakuere de tyske styrker fra Tallinn til Finland. Tyskernes paafallende interesse for Aalandsøene tyder paa at denne mulighet er under overveielse. De 130.000 mann tyskerne nu har i Finland vil ikke forslaa stort som hjelp for finnene. Det er sannsynlig at tyskerne vil gjøre meget for aa skaffe Finland hjelp. Det er ikke hensynet til deres løfte som driver dem. Men dersom finnene svikes kan man med stor sikkerhet gaa ut fra at tyskernes vasallstater lenger sør vil nytte høvet til aa si farvel til den mer og mer upopulære alliansen med det tapende Tyskland. Tyskerne har ogsaa litt interesse av aa holde betydelige russiske styrker vekk fra den egentlige hovedkampplasse - midtfronten. Med finnenes effektive hjelp kan de binde større styrker enn de kunde klart alene. Hvis nu evakueringen av den tyske "Gruppe Nord" i Østersjøland endte til Finland gjennomføres opstaa interessante perspektiver. Sverige har i Statsraad offisielt besluttet at en eventuell tysk gjennommarsch skal nektes, og den svenske forsvarschef, general Ljung, har uttalt at Boden skal forsvares med alle midler. Den eneste mulige retrettvei blir da over Finmark. At russerne er opmerksomme paa dette viser de stadige og effektive bombingene av Petsamo og Kivenes. En tysk retrett landeveien gjennom Finmark er et saa aa si ugjennomførbart foretagende grunnet de slette kommunikasjoner. En tysk retrett vil vel ogsaa bli møtt med et anglo-amerikansk invasjonforetagende med hensikt aa sperre veien sydover for tyskerne. De vilde da bli fanget som rotter i en felle. Det er den slags muligheter den tyske overkommando har aa se i sinene. Alt hva den gjør vil bringe hærgrupper i vanskeligheter. Den kan bare velge den mulighet som vil bringe de minste tap. Og det er ikke umulig at stillingen blir slik, at den kan holde krigen lenger i gang - hvilket nu synes aa være hitlers eneste maal ved aa forsterke finskefronten. At det ogsaa overveies andre muligheter, viser en melding fra Bern, som gaar ut paa at hitler og hans gjenlevende generaler i forrige uke drøftet det alternative aa trekke troppene ut av Finland og Norge, for ved en radikal frontforkortning aa forsterke de andre meget betrente avsnitt i vest, øst og sør. Vi maare være forberedt paa begge muligheter.

GUNNAR LINDVIKS ETTERFØLGER. Som Gunnar Lindviks etterfølger som politispektør i Oslo og sjef for den avdeling av statspolitiet som driver etterforskning i de saakalte "politiske" saker, er kommet en quislingpolitimann ved navn ARNE USLER. Som kjent ble Lindvik skutt i Oslo 24. mai. Arne Usler, som er født 19. april 1912, begynte som politikonstabel i Oslo under navnet Arne Johansen i 1936 og patruljerte paa Sagene til okkupasjonen da han ble tysk tolk ved ordenspolitiet. Usler ble han hotende etter anskaffing til departementet i 1938. Han er gift med en tysk dame. I 1942 kom han til kriminalpolitiet i Oslo og var til aa begynne med kriminalbetjent i Sandvika. 15/12-1942 begynte han i statspolitiet hvor han siden har vart.

Usler er NS-mann og regnes som meget farlig andiver. Han er en selvsikker herre og har gjennom adskillige år stått jus uten dog å ta eksamen.

NYHETENE FRA LONDON DEN 10. JULI KL. 18.30

VESTRONTEN. Etter inntakelsen av Caen, har Montgomery satt i gang en ny offensiv, som allerede har gitt gode resultater. Etter en intens artilleri-illgyvning og omfattende bombeteppes fra fly gikk infanteriet i dag tidlig til angrep fra Odonfremmspringet og har allerede erobret landsbyen Braye-sur-Seine og det viktige høidedrag 112. Paa nordsiden av Orne fortsetter oprensingen av spredte motstandsreder. Mange fanger er bragt inn. Den 12. tyske panserdivisjon har lidt store tap og det regnes med at den ikke har mer enn 45% av sin oprinnelige styrke i behold. Ved foten av Cherbourg-halvøya presser amerikanerne stadig sørover, og står 2 km. sør for La Haye-du-Puits og 8 km fra Periers. Ogsaa Virebruhudet utvidet. De står nu 7 km. vest for St. Lo. Erobringen av Caen viser at den allierte strategien har vært riktig. De har nu i sin besiddelse en meget viktig havn, som er den syvende i størrelse i Frankrike. Caen er en viktig utgangstilling for den nye og utvidete offensiv. Det var utstøtt flyvirksomhet over Frankrike inatt, 18 tog, 2 Seinebruer og tren paa vei til fronten anrepet, ogsaa forsterkninger til fronten som prøvde å sette over Seinen paa pontonbruer splittet. General Koenig, chefen for de frie franske innlandstyrker, har vært paa inspeksjon i de besatte områder, uttaler at unge franskmenn er ivrige etter å faa chansen til å slåss mot tyskerne.

ØSTFRONTEN. I Russland fortsetter fremrykningen mot Kaunas og Øst-Prøissen. Under gatakampene i Wilna er 20 batterier bragt til taushet, og tross at tyskerne har satt inn 5 regimenter og store styrker fallskjermtropper rykker russerne støtt fremover og har allerede tatt jernbanestasjonen. Det ventes at russerne vil fortsette fremrykningen over Kaunas langs Njemen. De har til høvet og dermed avskjære Heeresgruppe Nord. Ved Bruja, paa Livland, har russerne rykket inn i Latvia paa vei mot Dinaburg. Det viktigste jernbanesentrum Lida, som ble erobret især skyldt de russiske styrker ut en end mot Grodno, Bialystok til Brest Litovsk, som de store trues av de tropper som rykker frem mot Pinsk. Disse styrker under sikkes effektivt av kanonbatter som følger fremrykningen paa frontlinjen. Det meldes at byen Sierpion er inntatt. Det var her Napoleon innså at hans armeer var ubønnhørlig slått og flyktet ensom og forlatt vestover. Hit, som hovedkvarter er flyttet lenger inn i Tyskland fra Øst-Prøissen. Riksministeriet for de besatte områder i øst, som ble ledet av Alfred Rosenberg, holder nu paa å bli stengt. 6.500 km² land befrikk i løpet av 24 timer 6.500 fanger til tatt ved Minsk.

SPIRONTEN. Amerikanerne har rykket 6 km. forbi Volterra, som ble tatt idag. Alexander sier at en viktig kilde har er drevet inn i fiendens stilling. Det er indentifisert fanger fra 8 tyske divisjoner bare paa den 5. armees front. Sør for Arezzo har briterne slått tilbake 2 tyske motangrep. Troppene fra 8. armee står 15 km. n.ø. for Umbertide. Begrenset luftaktivitet grunnet dårlig vær. Flåstøtjoljen igjen angrepet kraftig fra Italia.

CHURCHILL OG ROOSEVELT er kommet med en felleserklæring angående senkringene i juni. Det slås fast at tyskerne har lidd sitt hittil største nederlag til sjøs. De har intet oppnådd ved innsatsen av u-baater mot forsyningsflåten til Romania. De har lidd store tap, idet det for hvert senket alliert skib er senket mange fler u-baater. Tyskerne sparte u-baater til bekjempelse av invasjonen, men har allikevel ikke, med muligens 1 undtagelse, oppnådd å senke et eneste alliert skib.

SAIPAN er nu endelig i amerikanernes hender. Japenerne hadde store tap. I det regnes det at de har tapt 12.000 mann paa Saipan. Japan, Filipinerne og Nederlandsk India kan bombes derfra. Dessuten kan amerikanerne hindre all flytrafikk mellom Japan og Karolinerne, deriblandt Truk. I år har japanerne tapt ca. 40.000 mann i Burma og 3.000 mann paa Biak.

DET DANSKE FRIHETSRAAD er blitt anerkjent av Sovjet-Unionen, og har sendt egen envoy til Moskva. Russerne anerkjenner dermed at det var under tysk press Danmark brøt den diplomatiske forbindelse med Sovjet og undertegnet Antikominternpakten.

Fra SVEITS meldes at det paa mange hold blir ansatt at krisen innen den tyske ledelse som førte til v. Rundstedts avskjedigelse muligens ennu ikke er avsluttet. Det er kanskje derfor han fear saa mange blomster naar han allikevel maa gaa, for ikke å gjøre den mektige generalen forfenglig.

Nr. 31 - 1. berg.

KONGESPEILET.

Den 20. juli 1944.

"MED TILKJEMPET RO". Nu da Caen og St. Lo er fallt og gjennombruddet i vest i likhet med i øst synes sikret, kan man spørre sig selv hvor langt den nuværende ledelse vil faa det tyske folk til å fortsette den haarpløse kamp. Det er mange tegn som tyder paa at oppløsningen innen Tyskland nærmer sig. Russernes store slag offensiv nærmer sig med stormskritt tysk territorium. Dette vil forårsake at en ny strøm av flyktninger i tillegg til de millioner utbombete blir spredd paa mafia ut over landet og vil fremskynde desorganiseringen av det tyske forsynings- og transportsystem, som allerede er hardt rammet av de allierte bombeflystyrker. Tyskerne vil nu paa egen kropp faa føle hva Frankrike var utsatt for i 1940, nemlig at militærtransportene blir hindret av civile, som blindt søker å komme unna kampskueplassene. Den økende motstandsbevegelse innen Tyskland volder ogsaa ledelsen mange bekymringer. Gestapo oppdaget nylig et kjempemessig våpenlager i Hamburg, og oprullingene av den saken viste at mange personer høit oppe i ledelsen var implisert. Kampen mellom Himmlers kontraspionage og en gruppe innen den øverste militærkommando er meget skarp. Chefen for denne opposisjon er admiral Canaris, som regnes for en av de skarpeste militære hjerner i Tyskland. Feldmarschall v. Rundstedts og Generaloberst v. Falkenheims tilsidesettelsen kan kanskje sees som et utslag av denne konflikt. Den øverste administrasjon fikk dessuten et fælles slag under det kraftige bombangrep mot Berlin den 21. juni, da flere av de viktigste nervecentra i det Tyske Rike ble lagt i grus. Drivstoffmanglen, som bestandig har vært problem, er blitt ytterligere skjærpet ved de anglo-amerikanske målbevisste angrep paa Balkans oljekilder og de syntetiske oljeraffinaderier i Tyskland slik at det nu ganske sikkert gaar paa reservene løs. Og sist men ikke minst har Wu-Wa (Wunder-Waffe)-injeksjonen vist sig å være et tveegget sword. Anglo-amerikanernes krigsforsal i Normandie - og ennu mindre deres bombetokter mot tysk- og tyskbesatt Europe, som daglig naar nye høider - er ikke i minste maate blitt hindret ved de flyvende bomber. Det viser sig ogsaa med økende tydelighet at de operative og strategiske reserver Goebbels opererer med, later til å eksistere utelukkende hans fruktbare herne. Trass en kampfront skal styrkes, skjer det paa bekostning av en annen. Jo - det er tegn nok paa tyskeres fortvilete stilling. Paa den annen side skal vi ikke glemme at tyskerne intet har å vinne ved å slutte å slåss. Den utbombete industriherre eller -arbeider har mistet alt. Saa lenge de ennu eide noe, hadde de faktisk mer interesse av å slutte kampon da de i hvert fall hadde håpet om å redde noe over i et nytt regime. Nu har de intet. Etter forrige krig hadde tyskerne i hvert fall Wilsons 14 punkter å klatre sig til, nu er vilkaeret "unconditional surrender" - betingelsesløs overgivelse, +Goebbels dyktige utnyttelse av dette har gitt enhver tysker et bestemt bilde av hva dette vilkaeret innebarer: kastrasjon av den mannlige befolkning, avstaaelse av tysk territorium og opdeling av resten i smaastater o.s.v. M. a. ord, av freden har tyskerne intet å haape. Russerne har mer lavmalt istemt anglo-amerikanernes gjentatte krav om betingelsesløs overgivelse. Deres politikk har hele tiden vært mer elastisk. Deres anerkjennelse av Badoglio's regjering, deres hjelp til Tito, deres bemfaldige behandling av finnene, og ikke minst deres oprettelse av et raad av tyske generaler i Moskva under ledelse av v. Seydlitz, viser at de kanskje vil gi tyskerne i hvert fall et skinn av selvstyre naar tiden er inne. Neitrale meldinger tyder paa at Russland-sympatien er i vekst i Tyskland, og det kan godt hende at russerne vil gi den lille innrømmelse som vil gi det stramt kjørte nazi-apparatet del vesle puff som vil bringe det til å ryke med et brak. Nazi-maskineriet kan lignede med et urverk med saa spente fjærer at en eneste liten omdreining vil bringe hele greien til å stanse. Aftenposten bragte i dag et uttrykk, som dekker den nuværende situasjon paa en ypperlig maate: Den skrev at Berlin saa paa utviklingen "med tilkjempet ro". Vi aner panikken bakom. Det skal ikke noget til før den slippes løs.

Det russiske angrep paa Kirkenes 29. juni ga malmutvinningsbedriften en slem medfart. Knapt en bygning innen bedriftsområdet er hel. Det var ellars stor skade paa en del hus, men ingen sivile ble drept, bare noen litt saaret.

SØRG FOR AT FOLK SOM ER PAA FERIE, OGSAA ER AVISEN!

Paa alle tre fronter har de allierte brutt gjennom tyskernes linjer. VESTFRONTEN. General Montgomery har revet seg løs fra det trange området ved Caen med sin vrimmel av elver og kanaler. Store britiske og kanadiske tank-styrker har brutt igjennom til sletten sør og sør-øst for Caen. Rommel har kastet sine panserdivisjoner inn i striden, og det raser et stort slag paa søpen mark. De allierte har gått over Orne og kjemper her Caens forstad Vaucelles. Den er halvveis paa allierte hendes. Amerikanerne har inntatt St. Lo. Det er ikke flere tyskere igjen i byen, og veien St. Lo/Periers i nordvestlig retning fra St. Lo er avskåret. Montgomery uttalte: Vi hadde en ytterst god dag i gear. Han understreket især den hittil uante bombing av de tyske linjer og det fullstendige heiroddømme i luften som hadde hjulpet de allierte til aa foreta gjennombruddet. Han opplyste at 50 tyske tanks og kjøretøyer er ødelagt pr. dag siden invasjonen begynte. 50.000 tyske fanger er tatt og 8.000 tyskere begravd av de allierte. Det regnes at like mange tyskere er falt paa den tyske siden av fronten, og at 5 blir searet for hver som faller. Dermed skulle 156.000 tyskere hittil være satt ut av spillet i Normandie.

ØSTFRONTEN. Russerne har brutt igjennom de tyske forsvarsverker utenfor Lwow (Lemberg) i 50 km. dybde og 200 km. bredde. Det er dermed slått en bresje i de tyske såkalte Prins Eugen-stillinger, og gjennom denne strømmer marsjal Konjows styrker inn som en stormflod. Russerne har gått over elva Bug. Store russiske transportfly omgrupperer raskt kanoner og kanonmannskaper. Samtidig med offensiven mot Lwow har russerne gått til angrep mot de ytre forsvarsverker ved Brest Litovsk, og framskutte avdelinger har begynt aa legge jernbanen Brest Litovsk/Bialystock under artilleri-ild. I Moskva sies det at disse to samtidige angrep mot Lwow og Brest Litovsk er som to spisser paa en knipetang mot selve Midt-Tyskland. Schlesien nærmer seg alt farensonen, og forbindelsen med Balkan begynner aa bli truet.

SØRFRONTEN. Paa vestkysten er Livorno inntatt, Italias 3. største havneby. Saa snart havnen er satt i stand, blir det en verdifull hjelp for de allierte. Ved østkysten inntok polske tropper i gear havnebyen Ancora. Paa midtavsnittet har 8. arme foretatt et gjennombrudd vest for Arezzo. De allierte har gått over elva Arno i 10 km.s bredde. Amerikanske avdelinger av 5. arme har krysset veien Pisa/Firenze og avskåret tyskerne sønnenfor. Tyskerne forfølges videre nordover fra Livorno og Ancona. Samtidig med den hittil største luftoffensiv over Normandie er det ogsaa en voldsom kraft i de alliertes luftoffensiv over Tyskland. Over 1200 tunge amerikanske bombefly angrep i dag maal i sydvest-Tyskland: krigsviktige fabrikker i Augsburg (reserveredeler for Messer-Schmidt fly), München og Schweinfurt (kuldelager-fabrikker) og jernbanestemter i Koblenz, Saarbrücken og Strasburg. I natt bombet britiske fly anlegg for syntetisk olje i Ruhr. Mosquitoer var over Berlin for 2. gang paa rad. Andre fly fly var over Köln, og la ut miner. En konvoy er blitt angrepet ved Helgoland. I gear bombet amerikanerne forsøksstasjoner for langtrekkende raketter og flyvende bomber ved Østersjøen, i Pienemünde og Zinnowitz. Fotografier viser god virkning. Over halvparten av de 17 bygningene paa anlegget i Zinnowitz er ødelagt. En del flyvende bomber har igjen vart over Sør-England.

Utenriksminister Edén lykkønsket i Underhuset i dag danskene med deres seier over tyskerne ved hjelp av generalstreiken. Det opplyses at 102 dansker er blitt drept av tyskerne under generalstreiken.

Det har vart et sammenstøt i det tyske hovedkvarter i Athen. Tyskerne kom i en voldsom trette over konferansebordet om den militærpolitikk som burde følges. Det endte med skuddveksling, og 6 tyske offiserer skal være døde av sine søer.

Det meldes at tyskerne trekker tropper ut av Trøndelag og Nord-Norge.

Det japanske ministerskifte skyldes først og fremst nederlagene, men ogsaa at sivilbefolkningen har oppdaget at luftforsvaret av Japan ikke er effektivt, og ure over lavnettsmiddelersyningen. Dr. Arne Ordning, som i sin kronikk i dag skildret forholdene i Amerika, uttalte at amerikanerne er sterkt interessert i krigen mot Japan, men at det nær om dagen først og fremst er krigen i Europa som opptar dem.

TYSKLAND TAPER PAA TRE FRONTER. Aftenposten er virkelig morsom aa lese nu om dagen. Den 20. ds. skriver taakeliggeren Hallensleben at "tyskerne søker aa faa istann et slag paa en slagmark de selv har valgt". Valgfriheten har neppe vart saa stor. Tyskerne har jo hatt som sitt glømsnummer at anglo-amerikanerne overhodet ikke skulde klare aa trenge i gjennom Europas ytre befestninger. Og naar saa nu dette er skjedd, faar v. Rondestedt som skulde lede utsparkningsprosessen, og en av hans viktigste drabanter Generaloberst v. Falkenhausen selv spørken, da de hadde tillatt sig aa ytre at Tysklands krig nu er kommet saa langt at nederlaget er uundgaaelig. Det kan i det hele tatt ikke være lett aa være general hos Hitler. En av de generaler russerne nylig har tatt til fange avslører at kritikk mot overkommandoens planer betyr døden. Det er vel denslags nazistene mener beforder førerdyktigheten. Det har vist sig at Kanalen, som var ufremkommelig for tyskerne i 1940, har betydd en mindre hindring for Montgomery enn aa hve de allierte luftstyrkers bombardement av tyskernes forsyningslinjer har betydd for disse. Han har hurtigere enn tyskerne greid aa stille op sine divisjoner. Hans taktikk har vart ypperlig. Han fintet først med sin venstre, slo saa sin motstander groggy med haire og har nu begynt nevne klar til aa følge op de fordeler han har vunnet. Slaget ved Caen, som nu er i gang med full styrke, er avgjørende for tyskernes forsvar i vest. De har her konsentrert hovedmassen av sine tanks, Montgomery kan nytte overreskelsesmomentet fullt ut. Da hans styrker slo bruer over Orne nord for Caen, skjedd dette uten tyskernes viden, da anglo-amerikanernes luftoverlegenhet er saa stor at selv opklaringsfly ikke greide aa bryte gjennom deres sperresone. Dette moment vil faa skot betydning etter hvert. Italia kan utvikle sig til en slagplass paa høide med de to andre. Alexander nærmer sig stygt Pisa, som er en av hovedbastionene i Kesselrings viktigste linje: Pisa-Firenze-Rimini. Det kan noteres at Kesselrings nye orden: Leichenlaub med sverd etc. etc. pleier aa bli utdelt kun til de generaler som er i ferd med aa takke av. De uophørlige angrep mot München, som er den viktigste omlastningsplass til Italia, tyder paa hvilken betydning Italia inntar i de alliertes planer. Om russernes offensiv skriver Deutsche Zeitung den 20. ds. at den er blitt splittet i deloffensiver. Dette har sin naturlige årsak: Den tyske front holder paa aa bli opdelt i bestemte sektorer, innbyrdes uten forbindelse. Mot nord har vi finnefronten, som ligger isolert for sig selv. Hvordan utviklingen vil gaa her, er for tidlig aa si. En ting er i hvert fall sikkert: nemlig at finnefrontens "opland" - Norge - stadig blir tappet for tropper. Dansk Pressetjeneste i Stockholm melder at 3 divisjoner fra Norge har passert Aalborg for sydgående. Den tyske hærgruppe som er hardest betruget er General Lindemanns styrker i Randstatene, som forruten aa staa i umiddelbar fare for aa bli avskåret langs Njemenfloden, ogsaa blir angrepet fra talt. Dagens Kommuniké melder om ny russisk offensiv sør for Pskov, hvor det er gjort et solid gjennombrudd. Saa langt fra at tyskernes frontlinje blir kortere, som de jo selv paastaa er, hoveihensikten med deres tilbaketrekning, blir den stadig lenger tanket være de dype kiler russerne stadig lager i den. Og ikke bare det: de klarer ikke aa trekke troppene intakte tilbake. Stadige omringninger gjør det av med hele divisjoner av gangen. Nu meldes det igjen om at 4-5 divisjoner er omklamret øst for Brest Litovsk, hvor russerne nu staa umiddelbart foran byen. Brest Litovsk bestaar utelukkende av trehus og kan neppe forsvares for alvor. Konjow har i dette avsnitt dessuten avskåret jernbanen Brest Litovsk-Bialystock og truer forruten aa fange Feinmarschall Busch's "Heeresgruppe Mitte" i en kjempemessig gryte henimot Sør-Polen og Schlesien ogsaa med aa avskjære forbindelsen fra denne gruppe til sydarméens, som da blir atavende isolert i Romania og Ungarn. Vi kan saa godt skjønne at Hitler maa se sig om etter nye generaler som vil lede hans deimerte arméer.

ILLUSJONER OG VIRKELIGHET. Det kan ikke tenkes noe mer forfriskende i som mervarmen enn aa følge den tyske propagandas kolbatter. Nu har jo de goabelske argumenter alltid vart sarkjant ved kollapsning, forsaavidt ar det en gammel historie, men før har det da iallfall vart en viss pause melb u hver gang det tyske folk fikk ordren "Helt om marsj med tankene!" NU derimot følger krumspringene slag i slag, saa hvis det kan tenkes noen som ennu tar ordflommen fra Berlin alvorlig, maa vedkommende ha en anstrengende tilvar-

else. Grundsätzlich hevdes det at Tyskland er saa sterkt at operasjonene paa den ene front ikke influerer det minste paa de andre, men i neste øieblikk føres det elastisk krig i øst fordi avgjørelsen vil falle i vest, og saa igjen er man tilbakeholdende i vest paa grunn av innsatsen i øst. Snart er det alliert luftoverlegenhet i syd paa grunn av tysk flykonsentrasjon i øst og vest, og snart er det alliert luftoverlegenhet i vest og øst fordi tyskerne maa ha en operativ reserve i hjemlandet. I det hele flyter den siste rest av tysk optimisme paa to begreper: "den operative reserve" og de nye vaapen. Gjennem hullet paa østfronten ser russerne i kikkert etter den tyske operative reserve, og i vest funderer de allierte paa verdien av et vaapen som "V.1" som er "epokegjørende", men dog ikke saa perfekt at det kan brukes ved fronten, da det er like stor chance for at treffe egne som fiendelige soldater. De tyske nazister sier: "Vi vil seire fordi Adolf Hitler fører oss". Adolf Hitler sa forleden til rustningsproduzentene "Vaare nye vaapen vil bringe oss seiren". Hvilken illusjon vil vise sig aa være størst, førerens eller hjordens?

NYHETENE FRA LONDON TORSDAG DEN 20. JULI 1944 KL. 18, 30.

VESTFRONTEN. De allierte har trengt dyper inn i de tyske stillinger sør og sør-øst for Caen. De har inntatt 12 nye landsbyer. Vest for Caen er tyskerne blitt trængt 12 km. tilbake. Amerikanerne rykker fram nord for veien til Periers etter aa ha tatt St. Lo. Slaget sør for Caen stiger stadig i heftighet. Tyskerne overfører forsterkninger fra Bordeaux-området. De alliertes gjennombrudd har tatt skerp av de tyske forsvarsstillinger, men hovedslaget har onnaa ikke mer enn begynt. Det kan være verd aa minnes at kampen om El Alamein varte i 12 dager. Rommel og Montgomery staar overfor hverandre igjen, og det ser ut som om Rommel vil sette inn alle de tankstyrker tyskerne har i vest ved Caen-fronten. For de allierte er det en fordel at dette viktige slag staar saa langt fra Tyskland, med forsyningslinjene østover sterkt utsatt for alliert bombing.

ØSTFRONTEN. Russiske tankstyrker har drovet kiler inn og satt seg fast flere steder i de ytre forsvarsværker omkring Lwow. Byen ligger innenfor synsvidde av de russiske soldater. En svar røksky henger over Lwow etter russernes bombing av jernbanestasjonen. Tyskerne prøver fortvilet aa holde byen og kaster inn bølge paa bølge av tanks, infanteri og kanoner, men de russiske beleiringskanoner hamrer uopphørlig løs paa deres stillinger. Øst for Lwow er 4-5 tyske divisjoner omringet og gjør fortvilte forsøk paa aa bryte igjennom vestover. Hittil har de bare lidd store tap.

I gaar skar russerne over jernbanelinjen mellom Brest Litovsk og Bialystock omtrent midtveis mellom disse to portene til Warsjawa. I gaar ble det ogsaa satt i gang en ny russisk offensiv sør for Peipus-sjøen mot den latviske (lettiske) grensen. Det ble slaatt en brasje i tyskernes linjer 70 km. bred og 40 km. dyp, og russerne strømmer i dag i store masser gjennom aapningen. - Det kjempes i Augustovo, 14 km. fra den prøyssiske grense

SØRFRONTEN. Det var voldsomme regnskyl i frontområdet, men de allierte fortsatte framgangen. Den 5. arme har naadd Arno paa en 40 km. bred front. Amerikanske og polske tropper tok i det siste gjennombrudd 4.500 fanger. Franske tropper er kommet 15 km. nordover fra Foggibonsi. De allierte staar 15 km. fra Pisa. Befolkningen i Livorno tok imot de allierte med jubel, og italienske partisaner viste troppene hvor tyskerne hadde lagt miner og halvvetesmaskiner. Fra Italia er en rekke steder bombet, deriblant jernbanetokter i München. Ogsaa fra England er maal i München blitt bombet i siste døgn. 1200 tunge amerikanske bombefly var i dag for 3. gang paa roe i daglys over Tyskland og bombet maal i Leipzig-området: motor- og kulalagerfabrikker og anlegg for syntetisk olje. En rekke andre maal er bomber, deriblant lagerplasser for flyvende bomber n.s. for Paris og startplasser for slike bomber. En del flyvende bomber var i dag igjen over Sør-England og London-området. De krevde en del dødsbfr.

Det tyske hovedkvarter melder at det er gjort forsøk paa aa drepe Hitler med dynamitt. Han fikk en del brannskar og en lett hjernerystelse. Fire av dem som stod omkring ham, ble alvorlig sarsat.

Den japanske regjering er gaatt av. Den militære situasjon volder keiseren stor bekymring, sier det offisielle kommunike, og regjeringen er avskjediget som en undskyldning til menn ved fronten for dens uduelighet. Det viser at nederlaget ved Saipan har rystet hele det japanske forsvarssystem.

SØRG FOR AT FOLK SOM ER PAA FERIE, OGSAA ER AVISEN!

ENDELIG nærmer stunden seg, da spørsmålet blir brennende aktuelt: hva skal gjøres med Tyskland etterat krigen er sluttet? Det maa hindres at dette landet styrter verden ut i en ny krig om 25. aar. Men hvordan? Noen mener at alt vil ordne seg, bare det tyske rike blir brennende hardere enn forrige gang, blir oppdelt i smaastater, holdt besatt av fremmede tropper osv. Andre svarer at en ny generasjon, som ikke har opplevd krigen, vil forsøke om 20 aar mot en slik behandling av et helt folk. Franskmennenes framferd i Ruhr snudde allerede i 1920-aarene stemningen i England til medlidenhet med tyskerne. Det er vanlig aa diskutere om Versailles-traktaten var for hard eller for mild, men det fører ikke til noe resultat aa stille spørsmålet slik. De allierte tapte ikke freden hverken fordi de var for harde eller for milde, men fordi de manglet fasthet. Var en personlig politikk blitt gjennomført med fasthet, var ethvert forsøk paa gjenopprusting blitt slaatt ubønnhørlig ned, men samtidig ingen billionerstatninger eller ydmykende vilkår gjennomtvunget - da ville tyskerne ha falt til ro, og Hitler ville aldri ha kommet til makten. Og like sikkert kunde Tyskland vart holdt nede ved en helt ut hard politikk, men da maatte den ogsaa blitt gjennomført uten minste veking. Da maatte ikke de allierte ha begynt aa laane Tyskland penger, saa snart de merket at erstatningsbatalinger som knakket den tyske økonomi, ogsaa fikk skadelige sidevirkninger for andre land. Det samme gjelder etter denne krigen. Det som vil trenge, er ikke i første rekke enten forsoning eller hardhet. Det som isar trenge, er fasthet i gjennomføringen av den linje som blir valgt. Hvilken linje dette skal bli, er en smaksak, og enhver faar ha sin mening. Vi mener personlig at selve det tyske folk har faatt og vil faa mer enn straff nok gjennom ødeleggelsen av landets byer og industrier. Et spørsmål for seg er hvordan krigsfårbrøtterne skal straffes, og hva tyskerne skal avgi av arbeidskraft til gjenoppbygging av det de har herjet. Men overfor folket selv bør etter vaar mening en personlig politikk følges. Ingen hevn for hevners skyld. Men fasthet. Heldigvis er det i dag langt bedre utsikt enn forrige gang til aa gjennomføre en fast politikk. Den gang fantes ingen motvakt som i lengden var tilstrækkelig mot Tyskland. Russland laa avsondret og avsaaktig. Amerika trodde det kunde leve for seg selv i "splendid isolation". Den tyske kjenpe var nok bestet og bundet for en tid, men de fleste av vokterne var dvorger, som ikke kunde hindre at fungen slet seg løs. I dag derimot vet vi at Russland og Amerika vil delta i en sterk verdensorganisasjon etter krigen, og dermed skulle betingelsen for en fast politikk overfor Tyskland vart tilstede. Den kan godt samtidig vart forsonlig. Personlig politikk betyr ikke det samme som svak politikk. Hitlers generaler kan ikke godtas som fremtidige styreere av Tyskland, selv om de skulle greie aa styrte sin herre og mester. Men paa den annen side bør ikke Tyskland paatvinges et fremmedstyre som vil ødelegge alt haap om forsoning. Bare ved forsoning kan tyskerne kureres for den hevnlyste mentalitet som aa opphav til krigen. -

DE ALLIERTE TROPPER baade i Normandie og Italia bestar for størsteparten av unge menn som for første gang er i ildlinjen. Under første verdenskrig opplevde man gang paa gang at denslags tropper led uhyggelige tap naar de støtte sammen med fienden. "Med blod og tårer maatte vi engelsk-menn betale for mangelen paa gevarer og ammunisjon," skriver Churchill i sin bok om verdenskrigen. Og senere, da forske amerikanske tropper med godt urstyr kom med i krigen, stormet de uten trening løs paa tyskeres skyttergraver og ble melet ned i tusenvis av maskingevarene. Slike ting har ikke gjentatt seg under denne krigen. De allierte tap baade i Frankrike og Italia har vart forbausende smaa, i Frankrike langt mindre enn ventet, særlig fordi tyskerne ikke vaaget aa gripe inn med ubestemt under langgangen. Men særlig skyldes de smaa tap at troppene har vart trent og utstyrt paa en førstklasses maate. Særlig har det nordlige Skottland i de siste aarene vart en oneste stor treningsleir. Sammen med svært flaaestyrker har hundretusener av rekrutter deltatt i landgangsoperasjoner i allslags var, stille, kuling og storm, og paa alle slags kyster, paa fjell og sandstrand, ved flo og ebbe. Veldige tropestyrker har

vært på utmarsj under de mest krevende forhold, saniteten har uteksperimentert standard-rasjoner for de forskjellige slags klima og årstider, i det hele tatt: ikke en ting er blitt overlatt til tilfeldigheten. Ventetiden er blitt lang, men vi behøver bare tenke på hvilken utsettelse på mislykket invasjon ville ha betydning, for å forstå at politikken har vært den riktige. Når nå sluttstøtet mot Tyskland settes inn, kan det føres med full kraft. Nettopp fordi forberedelsen har vært lang, har vi rett til å ha håpe at sluttkampen vil bli kort.

NYHETENE FRA LONDON SØNDAG DEN 23. JULI 1944 Kl. 18,30.

REVOLTEN I TYSKLAND. Hitlerstyret prøver å hindre at nyheter siver ut om hva som foregår i Tyskland. I Portugal ble passasjerene med Luft-Hansa-flyet tatt i forhør av den tyske minister personlig, og i Stockholm holdes de tyske fly-passasjerene under oppsikt fra legasjonen. Ut gjennom sensuren siver meldinger om sammenstøt i flere tyske byer som nylig har vært ute for flyangrep. Fra Lyon og andre franske byer meldes om sammenstøt mellom avdelinger av Waffen SS og hæren. I Milano er en rekke tyske offiserer arrestert. Hitler har enda ikke fått noen lojalitetserklæring fra Kesselring i Italia eller fra armésjefene på østfronten. I en sum kan det sies at Hitler har overtaket i øyeblikket, men han føler i mørke og han har ennå ikke greid å få tak i de virkelige lederne av revolten. Hitler har overfor folket mistet sin posisjon som mannen med den høyeste autoritet, og oppstanden må nødvendigvis svekke tyskernes slagkraft i det avgjørende øyeblikk, hvordan sø utgangen blir. Hvis Hitler skyter for å få av de misfornøyde offiserer, vil det bli høyere tilbake, og skyter han for mange, lønner han selve hæren.

ØSTFRONTEN. Tyskerne medgir at Pskov er falt. Russerne meldte i går om kamper i utkanten av byen. Sør for Pskov står russerne langt inne i Estland, og de er også godt stykke over den latviske grensen. I Lithauen har de inntatt Penevjesj, 140 km. rett vest for Dvinsk ved jernbanen til Østersjøen, 150 km. sør for Riga. Tyskerne i Dvinsk har dermed bare indirekte forbindelse vestover. Videre støter russerne fram både nordvest og sør for Brest-Litovsk, og sammenfor står de bare 16 km. fra byen. På jernbanen til Lublin har de inntatt Chelm, det første viktige sted vest for grensen av 1939. Etter meldingen om dette ble den polske nasjonalsang spilt i Moskva radio. Den polske statsminister sier i et intervju i London at han gjerne vil konferere personlig med Stalin om alle uløste polsk-russiske spørsmål. Ja, anser et nytt samarbeid mellom våre land som absolutt nødvendig, sa han. Polske underjordiske tropper samarbeidet med russerne da Vilna ble inntatt 7.-13. juli, og dette er et eksempel for framtiden. Den tsjekkiske regjering har opprettet et utvalg for administrasjon av de tsjekkosllovakiske områder etter som de blir befridd. Den 22. tyske general har overgitt seg på østfronten. 3000 man overga seg i Brody-området øst for Lwow i går. Russiske avdelinger har nådd et punkt ca. 70 km. nordvest for Lwow. Hele østfronten er nå bevæget fra Peipus-sjøen til Karpeterne. Kanskje har dette sammenheng med revolten i Tyskland.

SØSTFRONTEN. Amerikanske tropper kjemper i Pisa og har nådd jernbanestasjonen. Det berømte skjeve tean er uskadd, men kampene i byen er ennå ikke avsluttet. Britiske soldater av 8. arme har etter harde kamper tatt Cittadicastello, og andre styrker nærmer seg Grove, 22 km. fra Firenze. På Adriakysten har polske tropper gjort framstøt og avskåret tyske sambandslinjer. Fra Italia er oljeanleggene i Ilcesti bombet. Fra Kairo meldes at greske og britiske tropper har gjort landing på en øy i nærheten av Rhodós og renset den for tyske tropper og anlegg.

VESTFRONTEN. Her har det vært stille i siste døgn. De allierte har rettet ut et tysk franspring vest for Orne og renset opp de tyske stillinger som var igjen øst for elve. Amerikanerne har slått tilbake et tysk motangrep. Været har vært bedre og flyvirksomheten gjenopptatt bak fronten.

OPPROP FRA HJEMMEFRONTEN TIL NORGES LENSMEENN: Tusener av unge gutter har tydd til bygdene for en unngaa tysk utskrivning og få seg mat og arbeid. Quisling har gitt ordre til at de skal jages og arresteres. Alle norske lensmenn må nekte å delta i jakten. Denne parolen er en ordre fra høyeste ansvarlige hold. De som ikke følger den, vil bli strengt straffet etter krigen. Lensmennene må nå vise i handling hvilken øverste myndighet de adlyder: tysk eller norsk. Lindviks og Hørgens skjebne advarer.

SØRG FOR AT AVISEN KOMMER UTOVER PÅ LANDET!

Mappe 72
Ekspl. 34. S
Den 25. juli 1944.
5359

Nr. 34. - 1. aarg. KONGESPEILET.

AMATØRER KONTRA PROFESJONISTER. Vi oplever i disse dager den første alvorlige opposisjon mot Hitler og hans militærpolitikk. Det er ganske symptomatisk at denne opposisjonen kommer fra offiserne. Det er ganske naturlig at de to ting som Goebbels da i all fall ville istann til å bedømme verdien av de to ting som Goebbels og dermed det tyske folk holder motet oppe med: "den operative reserve" og de nye vaapen. Vi har tidligere offentliggjort ting som tyder på at opposisjonen mot Hitler vokser ettersom krigen truer med å utarte til en katastrofe som følge av hans "intuitive" krigsførsel, og at det særlig er hans eldste og mest militært skolerte generaler som våger å ytre sine tvil. Rundstedts og v. Falkenhausens avgang forleden må sees i forbindelse med begivenheter som ledet til kuppforsøket. Det er også ting som tyder på at Kesselring kommer til å falle sammen med linjen Pisa-Firenze-Rimini. En annen ting som tyder i samme retning er at de tyske generaler - især på østfronten - i motsetning til tidligere ikke er besjelet av den samme "kamp-til-siste-mann-vilje", men heller lar sig ta til fange om å fortsette den ulike kamp. Hvordan nå enn utgangen på den nuværende krise blir - og det ser ut som Himmeler fremdeles har situasjonen i sin hånd, selv om han ikke har greid å likvidere de virkelige ledere av revolten - har Hitler lidd et avgjørende nederlag. Et nederlag som kanskje vil vise seg å være mer avgjørende enn hans mange militære. Myten om "et folk, en fører, en her" er ikke mer. De hysteriske opprop som ble sendt ut i forbindelse med kuppet, viser med all ønskelig tydelighet at det ikke er noen isolert liten klikk som står bak, men sterke krefter innen det tyske offiserkorps. Som det sto i det offisielle tyske kommandø kuppet, var "opprørerne" skutt av bataljoner av hæren. Men behøver ikke bruke hele bataljoner som eksekusjonspelotonger dersom det er noen få mann som skal skytes. De manglende lojalitetserklæringer fra Kesselring og armésjefene på østfronten er også påfallende, at den hittilværende generalstabssjef Zeitzler er forsvunnet fra skueplassen er også verd å notere. Hvordan nå enn saken står i øyeblikket: Vi vet hvordan vi vilde følt oss, dersom kong Haakon begynte å sende ut taarekvalte opprop til oss om å forbli loyale mot ham. Vi vilde ikke føle tilliten vokse - og ikke tror vi oppror fra Hitler eller hans gjenværende generaler vil ha samme tyngde som før. Men en ting skal vi ikke glemme. De kretsar som står bak kuppforsøket denne gang er ikke av den art som kan frøse det tyske folk over i en mindelig ordning med de allierte. Det er prisser-ånden fra før 1914, blandet med ny-nazistiske gangstemeter som gjør sig gjeldende. Vi har i og for sig intet imot å se Hitler i en varmere verden, men vi foretrekker det at hans avreise vil finne sted i mer legale former - og vi tror ikke de allierte ledere ønsker å anerkjenne hans mordere. Kuppet ble ikke gjort som en protest mot at Hitler begynte krigen, men fordi han tapte den. Det er de gamle offiserkretser som prøver å redde hva reddes kan, slik at Tyskland etter noen aars - eller aartiers - forløp igjen vil være i stand til å begynne en ny krig. Men det er ikke på de premisser de Forbøtets nasjoner har akslet byrden av en total krig. Som Churchill sa i Underhuset igår: "Vi kan ikke hindre at de slåss med hverandre, og ikke skal vi hindre dem å gjøre det." Det er ikke lenger tyskerne som har utviklingen i sin hånd - selv ikke tyskerne som tilsynelatende tjener de alliertes sak.

SVØVLSYRE I NORGE. Natt til 29. juni ble det foretatt et sabotasjeopplysning ved svøvsyrefabrikken på Engene. Mellom kl. 1 og halv to om natten ble vaktmannen overfalt, bakbundet og kneblet av to maskerte menn. Detsamme skjedde med en mann som kjørte svøvlkis samt to arbeidere på nattskiftet. Straks etter lød et kolossalt smell, og maskinene som fremstiller svøvlsyre, sprang i luften uten at det forøvrig skjedde noen som helst skade. Svøvlsyren er en uunnværlig bestanddel ved fremstillingen av det sprengstoff som går til tyskerne, og da det ikke er noen chance for at fabrikken kan komme igang igjen så lenge krigen varer, mener man at også Engene og Gullaug sprengstoff-fabrikker kanskje snart må nedlegges driften. Ifjor var det sterkt tysk vaktvold ved fabrikken, men det ble merkelig nok fjernet for en tid siden. Smellet av sprengningen var så voldsomt at tyskerne helt fra Oscarsberg øyeblikkelig innfant sig for å se hva som sto på. Det måtte også norsk og tysk sikkerhetspoliti fra Oslo og Drammen, og det lot

Vise fasthet, ikke aa ta hevn. Franskmenne sendte negertropper til Ruhr i 1920-aerene - det er en av de ting som har hevnet seg grusomt paa Fra-rikt. Slikt ma ikke gjenta seg. De allierte okkupasjonsbarer bar bestaa av utvalgte folk, som kan gjøre inntrykk paa tyskerne ved ro og bestaemhet. Baa de sivile og militaere administratoren ma velges med største omhu. Ordningen av forholdene i Tyskland blir ingen fornøyelse. Det blir et krevend arbeid, og det er av største viktighet at det kan bli ledet paa rette maet. Da vil Goebbels faa rett i sin spaaedom: "Taper Tyskland denne krigen, kan det ikke begynne noen ny om 10, 20 eller 50 aar."

NYHETENE FRA LONDON TIRSDAG DEN 25. JULI 1944 KL. 18.30.

ØSTFRONTEN. Russerne rykker for full fart over sletten mot Warsjawa og Warsjawa. Framrykningen i det siste - opptil 60 km. i døgnet - er den hurtigste i militaerhistorien, 20 km. raskere enn tyskerne i 1939-40. Vel- dige russiske styrker forfølger de opprevne tyske avdelinger. Lublin er innatt og russerne fortsetter mot Warsjawa. De later ogsaa til aa forberede nytt framstøt fra Sjedlets nord for Lublin. Brest Litovsk og Lwow er praktisk talt omringet, og russerne er langt forbi Lwow. De har ogsaa gaatt forbi Przemysl vest for Lwow. De staar 12 km. fra Bialystock og har gaatt over elva Sann. Russerne har ogsaa gaatt over Dnjestr og inn- ledet en ny offensiv ved Kalomez ved den ungarske grensen. Paa den ene maaned offensiven har vaert, har russerne tilbakelagt halve veien til Berlin. 158.480 tyskere har overgitt seg, og det regnes med 380.000 falne, i alt ca. 540.000 mann. Regnes like mange saaret, har tyskerne tapt en million soldater. Av dem som var omringet ved Brody, overga 17.000 seg. Den 24. tyske general paa ostfronten har overgitt seg.

VESTFRONTEN. Tidlig i morges begynte britiske og kanadiske styrker et nytt angrep over veien til Falaise sør for Caen. Det meldes at de har hatt bra framgang. Amerikanerne satte inn et nytt angrep paa sitt avsnitt i for- middag. De moter sterk tysk motstand, men rykker forover. For angrepene gikk kraftig flyvirksomhet. Fly har ogsaa vaert virksomme over tyskernes sambandslinjer bak fronten. Den tyske militaersjef i Paris, general Stup- nagel, som satte i gang massehenrettelser som mottrekk mot de franske par- tisaner, er blitt hardt saaret av patriotene. Partisanene har avskaaet Vichy fra resten av Frankrike. Flyplasser ved nedre Rhone er bombet fra Italia. Over Tyskland har det vaert kraftig bombing. I natt ble trans- portmaal og fabrikker for presisjonsinstrumenter bombet i Stuttgart. Mosquitos angrep Berlin, Frankfurt og Aachen. Miner ble lagt ut. Olje- lagre ved St. Nazaire ble bombet.

SØRFRONTEN. De allierte nærmer seg Firenze. Franskmenne som rykker nordover fra Poggibonsi staar 16 km. fra byen. Britiske tropper av 8. arme som rykker oppover langs Arno er 20 km. fra Firenze. Amerikanerne er i ferd med aa kaste tyskerne ut av den nordlige del av byen Pisa. Kong Georg av England er hos de allierte tropper i Italia. Han kom til Neapel med et fly som startet fra England om natten. Fra Sør- og Mellom-Italia er kuldeleger-fabrikker, tankreparasjonsverksteder og andre maal i Nord- Italia angrepet.

Det er uenighet mellom polakkene i Moskva og London. Den nye polske na- sjonalkomite i Moskva vil ikke anerkjenne regjeringen i London. Begge paaberoper seg støtte fra det nasjonale fedrolandsraad i Warsjawa, som leder den underjordiske polske militaer- og sivilorganisasjon. Komiteen i Moskva vil la Russland beholde grensen av 1939 mot aa faa deler av Schlesien, Pommern og Ostproyssen.

KRISEN I TYSKLAND. Arno Ordning sa i sin kronikk i dag: Det kunne i for- syeblick se ut som om attentatet paa Hitler var en provokasjon, laget for at han kunne bli kvitt misfornøyde offiserer. Men det er fort blitt klar at det var alvor med sammensvergelsen. Generalene forstaar at krigen er tapt og at de allierte ikke vil slutte fred paa noe vilkaar med Hitler. De prøvde derfor aa rodde stampene ved aa kvitte seg med ham. Attentatet har ført til en alvorlig tillitskrise. Utskiftningen av offiserer fortsetter og kan ikke annet enn svekke hæren. Fra v. Kluge som kommanderer elitetroppene i vest har Hitler faat lojalitetserklæringer, men bare fra en enkelt av sjefene i øst. - 16 tyske generaler som er fanger i Russland, har sendt opprop til offiserer og soldater om aa gi seg. De sier at deres erfaring fra 2 verdenskriger viser at krigen er tapt.

AVANSEMENTSMULIGHETER. I løpet av de siste 3 maanedene, og forrige rig tapte Tyskland 430.000 mann i falne og saarete. Det tilsvarende fall denne gang er 720.000 mann. Forrige gang innsaa Hindenburg det som en haaplose i fortsatt kamp, og anmodet vestmaktene om vaapenstillaelse. Milli- tart sett var stillingen i 1918 kunstige enn den er i dag. 38.000 tyske- rne ryggen fri. Nu derimot staar de overfor overlegne krefter paa tre fron- ter, mens bombene uten ophor regner ned over Tyskland. Ogsaa de tyske- tyske generaler paa det rene med at Tyskland har tapt sin krig. De blir de store feltherrenavn borte og erstattet med menn hvis største fortjeneste er at de ikke oppenerer mot sin herre og mester. Den erklæring Hitler kom med like etter attentatet om at det bare var en liten, isolert klikk som sto bak kuppet forsøket kommer uheltelig i et noe merkelig lys etter den offisielle kommentator, general Dittmars uttalelse om at kuppet var utført av menn i høkelstillinger og at det har vaert til stor skade for den tyske her og at opprørerne ved sine disposisjoner har hindret forsterkninger i aa komme fram til ostfronten. De folk som kan velde slike forstyrrelser arbeider ikke alene, men har sterke krefter bak seg. Det er opp som 17 av 24 av de generaler som har overgitt seg til russerne har rødt til den tyske her og aa bryte sin ed til Hitler og opri den haaplose kamp, viser at oppfatningen er almin- delig innen offisereskreter. Hitler vil som vanlig ved en festus gi ut- trykk for at opposisjonen er overkommelig. Den gamle, erdisjensrike militaer- hilsen er avløst av den opstrakte heira arm. Forstøvdi et skritt paa veien: Paa ostfronten viser de tyske soldater en passfallende iver etter aa hilse russerne med begge hendene i vaerd. Hitler har her gitt en uttrykk at bevis paa sin manglende psykologiske sans. I 1932 lovte han høitidlig, overfor Hin- denburg at den tyske her ikke skulde politiseres. De tyske offiserer har nok dette lofte i friskt minne. Det ma vaere smaaes livs tilfredsstillende at de profesjonelle tyske offiserer aa bli stilt under kommando av de poli- tiske ledere Himmler og Goebbels. Goebbels nye stilling er aa si selv at de er en demokratisk. Det er 6. gang under denne krig at det tyske folk total- illisorer. Alle reservoirer er bunskragt. 17. april er en allierede i fel- den av 16-aaringene er innkalt. 8 millioner utenlandske arbeidere er beskjeft- igt i den tyske krigsindustri. De representar en alvorlig fare for den tyske hjemmefront. Det eneste interessante ved utnevnelsen er aa den i den hende opmerksomheten paa Tysklands mest akutte problem: menneskesmang- len. De tyske herer blir melet ned i et hittil ukjent omfang. Overkommanden ma gripe til de mest desperate midler for aa oppholde russernes storm mot vest. De lar store karniserer igjen bak de russiske linjer som "balasbryt- ere". Disse forsøk kan med et tysk uttrykk lynes med en mann som klarer sig til ankeret paa et synkende skip. Ostfronten er ikke sa sammenhengende len- ger. Isar i Raastatene er utstilt i en prak, og det der som som trer at foranledningen til attentatet var at Hitler hadde besluttet aa la gene- ral Lindemanns harerupe i stikken. Ogsaa paa de øvrige avsnitt har russis- ke kiler avskaaet tyskernes viktigste sambandslinjer. Russernes storm i øst lettes betydelig ved at anlo-amerikanerne holder tyskernes beste og mest kvalitelige divisjoner bundet i vest. Tyskerne gjør desperat motstand og har voldsomme tap. De kjører op hva de kan av reserver, men har store vanskeligheter i form av bombeberjete og sabotasje-adelaste kommunikasjoner. Den bestandighet at tyskerne tar hovedslaget under saa gunstige omstendi- gheter som i Normandie, tyder paa at overkommanden ser det som sin eneste utvei aa holde de allierte innan et saa trangt omraade som mulig, slik at de ikke kan sette inn sine fulle styrker. Haapet om aa slaa anlo-amerika- nerne i vest for aa aa vende sig mot russerne er sprukket fer seg. I Italia er stormern mot Firenze som er tyskernes hovedbastion i deres vik- tigste linje, befynt. Det er meldt at Kesselring er saaret. Kanskje det skal forberede hans avgang? Det ma vaere greit aa vere underoffiser i den den tyske her. Der er det ialt fall avansementsmuligheter! Det er rimelig om manns teaker i disse dager her vaert tilbake til Riks- dastrammen, som Hitler skaffet aa makten paa i 1933. Man det er blitt helt tydelig at attentatet ikke vaarsen provokasjon arrangerert av nazistene for aa bli kvitt krigstrutte elementer blant offiserene. Attentatet var virke- lig nok, og det viser at krigstrettheten stikker langt dyper enn Hitler og hans feller ante. Den gaar saa dypt at den naar som helst kan gi sig

uttrykk i et fullstendig sammenbrudd av kempemoralen paa én, to eller tre fronter. Nazistene gjør i denne situasjon et siste krampaktig forsøk paa aa stampo nye tropper opp av jorden, og det er ikke usannsynlig at vi her i landet kan faa oppleve en ny terrorbølge for aa tvinge ungdomsbilsering igjennom. I saa fall maa svaret være: innbitt motstand. Vi vil ikke hjelpe til med aa forlenge krigen ene eneste dag.

Nedenfor gjengir vi et brev som taler for seg selv:

Næringsdepartementet.

Avd. for proviantering og rasjonering - Grubbegt. 3.

Til Ministerens kontor.

Sukker til representasjon.

Med henvisning til det arede kontors notat av 10. d.m. skal man dele at man har stillet til disposisjon 500 kg. sukker til bruk til representasjon for Ministerpresidenten o.s. Sukkeret er lagret hos firma Norsk Kaffe-kompani A/S, og man tør anmode det arede kontor om aa sette seg i forbindelse med firmaet for aa avtale nærmere detaljer vedr. utlevering.

Oslo 19 juni 1944

Etter fullmakt: D.B. Hestnes (sign.)

NYHETENE FRA LONDON TORSDAG DEN 27. JULI 1944 KL. 18.30.

ØSTFRONTEN. Russerne holder i dag paa aa gaa over Weichsel, den siste store naturlige hindring for Tysklands grense og den siste store elv før Oder i Tyskland selv. Tusenvis av amfibiotanks følger russisk infanteri over elva, mens tungt artilleri, jagerfly og bombefly er i den mest intense virksomhet fra russisk side for aa beskytte overgangen. Russerne er i ferd med aa slaa pontoner over Weichsel - det er samme flytebroer som de brukte over elva Bug, 120 km. lenger øst, for bare 5 dager siden. Igaar kveld tok russerne festningen og knutepunktet Deblin ved Weichsel 100 km. sør for Warsjava, og rykker derfra nordover. Tyskerne sier selv at de har rømmet Bialystock. Vest for Brest-Litovsk er 4000 tyskerne gaet i en fel og utsløttet. I Lwow-området, som naa ligger langt bak fronten, stormer russerne løs fra alle kanter paa tyskerne. 3000 overga seg igaar. Dessuten overga enda en tysk general seg, den tidligere kommandant i Lublin. Przemysl er omgaaet paa nord- og sørsiden. Przemysl er nøkkelen til 4 av de beste fjellovergangene gjennom Karpaterne. Amerikanske flyvere taar naa del i kampene paa Østfronten, særlig i Sann-området. Tirsdag angrep amerikanske fly fra Russland flyplassen ved Tarnow i Sør-Polen. 38 tyske fly ble ødelagt. Stanislavov er nesten omringet. Oppe ved Finskobukta har russerne begynt et stort angrep, stormet festningsbyen Narva, tatt havnebyen Hungerburg ved munningen av Narva og rykket 20 km. vestover paa vei mot Tallin. I Latvia har de strammet grepet om Dvinsk, og i Lithuania nærmer de forreste avdelinger seg knutepunktet Sjavli sør for Riga. Det er altsaa framgang over hele fronten, men viktigst er støtet mot Warsja som føres med voldsom kraft. Snart har tyskerne her ikke lenger fordele av de svære områder, hvor de har plass til aa manøvrere og angaa altfor tilintetgjørende slag. Støtet retter seg mot Tyskland selv.

VESTERFRONTEN. Amerikanerne har utvidet sitt gjennombrudd vest for St. Lo. Øst for St. Lo rykker de fram mot Torigny og Carment. Det er slaatt et hull 6 km. bredt i Rommels linjer, som amerikanerne utnytter ved framrykning i to kolonner. De har tilbakelagt inntil 10 km. og har naadd Cassigny, 3 km. sør for veien St. Lo/Coutances. Rommel har konsentrert sine styrker til motangrep mot briterne og trengt dem noe tilbake mellom elvene Orne og Odon, mens de holder det terrenget da vant øst for Orne i sin helhet. Fly med rakettkanoner er satt inn mot de tyske tiger-tanks. Tungt amerikanske bombefly angrep i formiddag maal i Bryssel og Ghent. Mosquitos var over Hamburg i natt. Fra Middelhavsområdet er oljekildene i Ploesti angrepet i natt. Igaar ble oljeanlegg i Wien-området og Romania bombet fra Italia. I alt 78 tyske fly ødelagt i Middelhavsområdet.

SØRFRONTEN. Framgangen mot Firenze fortsetter mot harde tyske motangrep. De allierte staar mindre enn 13 km. fra Florenz. Det kjempes langs elva Greve, og styrker fra Poggibonsi staar 10 km. fra knutepunktet Montelupo. Framgang ogsaa paa Tof Arezzo og i Tiber-dalen. I Jugoslavia ny seier for De norske misjonsselskapers styre er oppløst, gen. sekretar Amdahl har faatt 4 aars fengsel og domprost Cornelius er sendt til Berg konsentrasjonsleir. Misjonsselskapene nekter alle aa godkjenne det nye NS-styre.

DE TOTALESTE AV ALLE TOTALS KRIGER. Man skalde tro at det tyske folk vilde føle sig foruroliget over et saa eklatant bevis paa sviktende disiplin som attentatet paa der Führer. Tyskland er som bekjent monstretaten i Europa, som har til oppgave aa skape orden innen de europeiske statsamfunn. Og det vilde for utenforstaende ligge naa aa anta at den "ubrytelige" disiplin vilde faa et grunnskudd ved slike hendelser. Men tvert imot. Man synes aa x glede sig over at sprenghingen i hærens hovedkvarter hendte akkurat nu, for nu - først nu - blir Tyskland takket være attentatet istand til aa samle sine ypperste krefter om krigsførslen. Som viserikspressesjef Sündermann sa, det var en "heldig" hendelse. Vi som er saa lykkelige aa staar under tyskernes "beskyttelse" kan ikke annet enn aa glede oss med dem over at den tyske krigsmaskin fikk en slik sømmerlig forfriskning. Ja, vi vil aa saa langt som aa si at bortsett fra gleden over den usedvanlige heldige og strategisk riktige frontforkertning fra Stalinsråd til Warschawa, er det intet som har frydet oss mer. Vi gleder oss med våre "beskyttere" over at deres fører saa aapenbart er den av Gud utvalgte, som blir fulgt av de høieste makter med et særlig bevaagent øie. Særlig bevaagent maa det være, dersom da herr Hoffmann, hitlers yndlingsfotograf - ikke har tatt feil i sitt leger av plater og latt publisere et beillede av et hus som er bombet av de allierte. Gjennem et unedermaa herr Adolf være reddet, for naa staar i to meters avstand fra eksplosjonen, og bare faa svidd et par nakkehaar, mens alle de øvrige blir kastet i hulter til hulter ut av vinduene, er ifølge vaar sprennstoffkyndige medarbeider uforklarlig. Det eneste vi har aa utsette paa førerens sukkom er at den ikke gir ham anledning til aa utøve sin geniale intuisjon paa noen varligere motstandere enn de han er stillet overfor, at han naa øfre sin tid paa slike "nulliteter" paa slike enfoldige karer som Roosevelt og Stalin, for ikke aa snakke om stakkars Winston Churchill, er middelst talt beklagelig. Men bortsett fra dette er stillingen for tyskerne saa gunstig som aldri før. Nettop dette at de slipper aa beskyttes store områder som de igr var belastet med, gjør at stillingen blir ulike gunstigere. Og at tyske soldaten igjen faar foten paa gammel tysk jord vil bevirke at deres kamplyst vil stige til uanete høider. For sjette gang gjennomføres med fynd og klem totalmobileringen. Fra en vel informert kilde bebudes at dr. Goebbels, riksbefullmektiget for den totale krigsinnsats, en av de nærmeste dager vil utstede en forordning om at de tyske kvinner snart maa føde flere uttebarn, slik at nye divisjoner "ehtaltit" kan vende krigens til Tysklands fordel.

OVERSIKT. Narvas fall har gitt fredsvennen i Finland ny vind i seilene. Sæst i forrige uke forsikret tyskerne om at Narva skulde bli holdt med alle midler. To dager etter var byen russisk. Den eneste mulighet for forsterkning til Finland er at general Lindemanns hærgruppe i Randstatene bli evakuert til Finland, da dakemsten til Tyskland paa det aller nærmeste er avskjæret. Men selv om dette blir gjort er finnenes stilling hapløs, idet de ikke har noen chanser til aa faa forsyninger fra Tyskland. Ifølge amerikanske korrespondenter i Moskva er det 5 bastioner som staar igjen aa ta for slaget for godt kan føres inn paa tysk jord, nemlig Tallinn, Riga, Tilsit, Warschawa og Krakau. Alle disse byer er allerede direkte i faresonen og vil falle som modne frukter. Den russiske strategien er ypperlig. Den tar ikke prestisjemessig sikte paa hurtigst mulig aa naa tysk territorium, men paa aa ødelegge det størst mulig antall tyskere. Man skal heller ikke glemme at russerne faar overordentlig effektiv hjelp av polske og tsjekkosllovakiske friskarer ettersom fremrykningen går videre, og at de har den store fordel fremfor tyskerne, da disse rykket innover i Russland i 1942, at de naaer en venligsinnet sivilbefolkning, som vil yte dem all mulig støtte. Sil en sommaroffensivens start er det falt 50 tyskere i timen paa østfronten.

I Normandie ser det lenge etterlaatt og sammenbrudd ut til aa være i god utgangs. Den amerikanske spændem om at fremrykningen mot Paris snart vil gaa like hurtig som paa østfronten kan snart bli realisert. Tross tilførselen av forsterkninger ser det ikke ut til at tyskerne rekker aa bygge ut nye forsvarslinjer i den amerikanske frontsektor. Britane og kanadiarne staar nærmest paa stedet marsj - og i London er den til en viss grad skuffet over dette. Dog skal man ikke glemme at Russals største panserkrefter er bundet i Orne-avsnittet. Saaledes maa herr general Dempseys tropper indirekte amerikanernes framgang. Montgomery opnaar i hvert fall sin hovedhensikt

aa taare paa motstanderens mannskaper og materielle resurser. Anglo-amerikanernes materielle overlegenhed kan naar som helst bringe fiendens rekke til aa gi etter - og da er veien til Paris ikke lang. De siste ukers overveldende bombing av tyske syntetiske oljefabrikker og kilder paa Balkan er kanskje den ting som vil bringe lasset til aa velte. For uten tilstrekkelige oljeforsyninger stopper den tyske krigsmaskin av sig selv.

FLYVEBLAD som er spredd blandt de tyske tropper i Norge beskyller Himmler for aa forberede dannelsen av en tysk sovjet-provins innen "Øst-Europas Forenede Sovjetrepublikker". Videre beskyller han for aa sabotere leveringen av ammunisjon til frontene og for aa lagre denne paa steder hvor SS-tropper hurtig kan faa raadighet over den naar Himmler gir ordre til kupp. General v. Daniels, som ble fanget ved Stalingrad, skal ifølge flyvebladet vare utsett som overbefalshavende for den røde tyske hær.

NYHETENE FRA LONDON SØNDAG DEN 30. JULI 1944 KL. 18.30.

VESTRONTEN. Briterne aapnet i morges et nytt angrep i Caumont-avsnittet, ved den østre flanke av det amerikanske frontavsnitt i Normandie. Forut for angrepet gikk kraftig bombing av tyskeres stillinger fra tunge og middels tunge allierte fly, ca. 1000 i alt. Angrepet foregaar baade med infanteri og tanks, bl.a. er det satt inn saakalte Churchill-tanks. Det meldes at offensiven i de første timene har vart rask, men at den gaar over vanskelig lende. Lengre vest har amerikanerne gaatt fram over hele sin 50 km. brede front fra elva Vire, som renner gjennom St. Lo, til havet. Lengst i vest nærmer de seg den vesle havnebyen Granville. I dette omraadet holder 2 a tyske divisjoner paa aa bli omringet. Ellers regnes det at amerikanerne i denne offensiven har satt ut av spillet bortimot 3 divisjoner, i drepte, saarete og fanger. Tyske fanger har fortalt at Rommel skal vare død i et hospital etter de saar han fikk under flyangrepet paa hans hovedkvarter i Lisieux for et par uker siden. Allierte fly har ødelagt et stort antall tyske tanks. Bak fronten har de hatt 1500 innflyvninger med angrep mot troppekamlinger og transportmaal. Startplasser for flyvende bomber er ogsaa bombet. En del flyvende bomber kom inn over Sør-England i siste døgn.

Mosquito-fly angrep i natt Frankfurt am Main for annen gang paa rad.

ØSTFRONTEN. De tyske hærene i Østersjøomraadet er nesten avskåret. Russerne staar i nærheten av Mitau (ogsaa kalt Selgava) 40 km. sørvest for Riga. Her løper veier og jernbaner sørover fra Riga sammen, og hvis Mitau faller, har de tyske hærene nordenfor ingen mulighet for aa slippe bort over land.

Framrykningen fra Sjavli mot Mitau har vart en av de raskeste under krigen.

Fra Sjavli rykker russerne ogsaa sørover mot Østprøyssen. Avdelinger staar 80 km. fra Tilsitt. Praga, fabrikk-forstad til Warsjava, som er sterkt besfestet av tyskerne, hamrer russiske fly og artilleri løs paa idag.

Marskalk Rotosovski har slaatt opp sitt hovedkvarter i nærheten av Warsjava og venter paa at hovedstyrkene skal komme etter. Lengre sør fortsetter sovjettroppene aa gaa over Weichsel i stort antall. De har ronsot østbredden for tyskere i 90 km.s lengde. Bak Warsjava og Weichsel ligger aapent lende uten naturlige hindringer foran russerne. I sør fortsetter russiske tropper fra Przemysl og har naadd en by 10 km. fra Rzezov paa vei til Krakau.

Ungarske tropper som har prøvd aa stanse russerne, er slaatt tilbake.

Den polske statsminister Nikolaiczek, sjef for regjeringen i London, er kommet til Teheran paa vei til Moskva for konferanse med russerne. I Teheran gikk han ombord i et russisk fly. I Kairo hadde han møtt utsendinger fra den hemmelige polske organisasjon i Warsjava. I Finnland har det vart arrestasjoner av folk som delte ut opprop om aa gjøre slutt paa krigen.

SØRFRONTEN. Fortsatt framgang mot Firenze. Nyzeelendere har erobret høydedrag ikke langt fra byen. Indiske tropper staar i utkanten av Empoli, vest for Firenze. Ved kystene har det vart lokale kamper.

REVOLTEN I TYSKLAND. Meldinger er kommet til London om at hovedmennene i generalenes sammensvergelse var Zeitzler, generalstabssjefen, og Fromm, sjefen for hærens reserver og intendanturen, og medlem av rustningsstyret. De maa mer enn noen andre forutsettes aa kjenne den tyske hærs stilling. Det var ekspertene som gjorde oppstand, og grunnen skal vare Hitlers bestemmelse om at Østersjølandene skulle forsvares for enhver pris. Da Vitebsk var falt, mente ekspertene det eneste fornuftige var aa trekke tilbake de 30 divisjoner i Østersjølandene, saa de ikke skulle bli omringet som i Stalingrad og Tunis.

Hitler valgte aa holde 1000 km-fronten fra Narva til Karpaterne. Idag ser det ut som Østersjø-armeen blir avskåret.

HANS MAJESTÆT KONG HAARON DEN SYVENDE fyller i dag 72 år. Vi kan ikke uttrykke vaare ønsker for dagen bedre enn med kongesangs gamle ord:

Gud sign vaar konge god,
gi ham i farer mot,
gi ham din fred,
Gi du ham vise raad,
styrk ham i all hans daad,
styrt svik og ondskaap kaat
i støvet ned!

Høit sverger Norges mann
hver i sitt kall, sin stand
troskaap sin drott,
Trofast i liv og død,
tappert i krig og nød
alltid vaart Norge lød
Gud og sin drott!

Med disse ordene skal vi snart ønske ham velkommen hjem.

Vi kom forleden tilfeldigvis over et nummer av "Dagbladet" fra 1925, som hadde en artikkel til kongens 25-aars jubileum med følgende konklusjon:

"Knappt en eneste republikaner har løftet sin røst i Norge siden 1905. Det kommer vel av at kongedømmet har forstaatt i en ganske sjelden grad aa gjøre seg usynlig her hos oss. Kong Haakon gaar ikke med krone som i eventyrene; har han laant noe hos Asbjørnsen, er det snarere usynlighets-hatten!" Og det er sant nok at kongen aldri har forsøkt aa "stikke seg fram" - bare vare ham for det! Naar han alltid valgte den mest mulig demokratiske linje og satte sin egen person i bakgrunnen, skjedde det sikkert fordi det var i samsvar med hans egen natur. Han er ingen elsker av titler og flitterstas. Likefram og jevn har han vart i all sin ferd. Naar han nevnte H.M.Dronningen, var det oftest som "min kone" - manges undersatt vil heller snakke om sin "hustru" eller sin "frue". Beskjeden og tilbaketrukket, liketil i omgang, visste kong Haakon ogsaa til enhver tid aa opptre med all den verdighet som hans høye stilling krevde. Vi kan vare stolte over aa ha en slik øtling av Europas eldste regjerende kongehus som vaar representant overfor verden. Men kong Haakon er blitt langt mer enn vaar representant. Han er blitt selve symbolet for Norge og Norges frihetskamp. Selv hadde han sikkert helst levet livet til ende i stille og verdig beskjedenhet. Men tyskerne ville det anderledes. Den 10. april 1940 lot de som om den norske regjering ikke eksisterte, som om kong Haakon hadde vart enevoldskonge. Den tyske minister henvendte seg direkte til kongen for aa be ham godta Quisling som statsminister. "Be" er for resten ikke det riktige uttrykk; en fjerdedel av henvendelsen var smiger overfor kongen, forsikringer om den utroligste høyaktelse; de neste tre fjerdepartier bestod av utilslørte trusler om hva som ville hende ham selv og landet hvis han vaaget aa avslaa kravene. Tyskerne trodde de skulle ha lett spill med kong Haakon. En mann som aldri opptredte med store ord eller voldsomme faktorer, som alltid holdt seg langt mulig borte fra alt maktsykt strev - at en slik mann kunne vare annet enn en viljeløs nikkedukke, det var for tyskerne ganske ufattelig. Kongens "usynlig-hetshatt" hadde narret dem helt. Men de fikk snart oppdage sitt mistak, de fikk se mannen som han virkelig var. Kongen nektet aa forhandle med dem uten aa raadføre seg med sin regjering. Han sammenkalte statsraad og erklarte at hvis regjeringen mente det var nødvendig aa godta Quisling for aa spare landet for krigens lidelser, ville han bøye seg, men da ville han ikke bli staaende som konge over et uselvstaendig folk, og heller ikke la sin sønn gjøre det. Han ville frasi seg tronen for seg og sitt hus. Han hadde talt med kronprinsen, som var enig. Regjeringen var ogsaa enig, kampen skulle føres videre, og baade konge og regjering ble staaende. Tungt var det, da de maatte forlate landet den 7. juni 1940, og tungt var det aa se mange folks forvirring i månedene som fulgte, mens tyskerne trampet Frankrike ned og skret av Englands kommende fall. Men ved sine taler fra London gjorde kongen det klart at han og regjeringen hadde handlet riktig. Kong Haakons kringkastingsappell var kanskje ikke noe mesterstykke i propagandas kunst. Kongen gjorde ingen forsøk paa aa spille folketaler. Naar hans ord gjorde saa dypt inntrykk, var det fordi alle kunne høre at her talte et menneske, et godt menneske, en mann som fra første stund hadde vart klar over at kompromis med nazismen var umulig, fordi et kompromis med ondskaapen og løgnen er umulig. Kong Haakons navn staar for oss som symbolet paa en bedre tid. "Naar kongen kommer tilbake" - det er dagen vi venter paa. Og den nærmer seg raskt; -

NYHETENE FRÅ LONDON ONSDAG DEN 28. JUNI 1944 KL. 18,30.

Det meldes om alliert framgang paa alle de tre frontene i Europa. ØSTFRONTEN. Vitebsk, Orsja og Zlobin er falt. I omraadet ved Vitebsk er 5 tyske divisjoner ødelagt. Tyskerne hadde 20.000 falne i Vitebsk og russerne stilte ultimatum til de resterende 10.000, som deretter overga seg. Orsja ble inntatt ved samtidig angrep av 3 avdelinger baade forfra og i flanken. Fra denne byen ble tyskerne kastet tilbake i villuorden mot elva Brjesin. Russerne staar naer bare 40 km. fra Borisovsk, det viktigste knutepunkt paa veien til Minsk. Sovjet-troppene har kontrollen over alle viktige veier og jernbaner som fører til Minsk, og det meldes at enkelte russiske avdelinger bare staar 80 km. fra byen. I Mogilev foregaar det stadig gatekamper, men de framrykkende sovjetstyrker har alt lagt byen langt bak seg. Bebruisk er nesten innesluttet, og 5 tyske divisjoner er faatt i fellen i dette omraadet. Alt i alt gaar russerne forover i raskt tempo over og som noen gang har vart i aksjon, angriper uopphørlig de retirerende tyskere og gir dem ingen hvile eller anledning til aa sette seg fast i nye stillinger.

Fra finskefronten meldes bare om ny russisk framgang mellom Ladoga og Onega, d.v.s. der fronten ennaa gaar et stykke inne i Russland. Det er ikke meldt om noen kampvirksomhet paa den del av fronten som ligger vest for Viborg.

VESTFRONTEN. Den britiske offensiv i Caen-avsnittet fortsetter med kraftig innsats av artilleri, infanteri og tanks. Det allierte luftvaapnet har ikke kunnet støtte operasjonene p.g.a. kraftig regnvar, men engelskmennene har likevel gjort god framgang. De har trent 10 km. forover og gaatt over elva Odon. Derfra støter de fram mot Orne-elva. De har ogsaa satt seg sikkert fast paa veien mellom Wille-Bocages og Caen, og truer selve Caen. Tyskerne gjør alt de kan for aa holde byen. Caen behersker nemlig det flate landet bakenfor, som egner seg glimrende til tank-operasjoner. I Cherbourg er all motstand opphørt, bortsett fra enkelte spredte skyttere. Øst for byen gjør tyskerne motstand ved Mauthuis-flyplassen, og vest for Cherbourg har ogsaa tyskerne et par reir som stadig yder motstand. Den tyske general v.Schlieben, som for kort tid siden oppfordret sine tropper til aa kjempe til siste mann, har selv overgitt seg og kom opp fra bunnen av en godt beskyttet bunker. Times skriver at v.Schliebens eksempl kan komme til aa virke kraftigere paa de tyske soldater enn hans ord. Tyske mammskapsløse fly har i natt og idag vart over Sør-England. Fra regjeringen ble det opplyst i Underhuset at en rekke startplasser for slike fly er blitt ødelagt. 1000 britiske fly var i natt over Frankrike og bombet startplasser for mammskapsløse fly i Pas de Calais, foruten andre maal, bl.a. flyplasser og en telefonsentral paa Brest-halvøya. Amerikanerne har rettet kraftig angrep mot maal i Saar-brücken og i Laon- og Paris-omraadet. Troppetog paa vei mellom Paris og Orleans er ogsaa bombet. Franske patrioter er meget virksomme mot jernbanelinjer og kanaler i øst-Frankrike. Trafikken mellom Paris og Sveits er blitt lammet, saa togene maa ga over Bryssel. Det regnes at over 12 allierte divisjoner staar i Normandie. De alliertes tap av falne, seerede og savnede 6.-20.juni er litt over 40.000. Derav er den minste del falne. Tapene fordeler seg med ca.24.000 paa amerikanerne, 13.000 paa briterne og 2.800 paa kanadierne. Det regnes at tyskerne har tappt omkring 75.000 mann paa Cherbourg-halvøya, derav 32.000 fanger. I Italia har de tappt 80.-100.000 mann i de siste 6 uker.

SØRFRONTEN. Framrykningen fortsetter tross hardere tysk motstand. 5. arme har rykket 6 km. videre. Paa midtavsnittet staar de allierte 8 km. nord for Chiassi, og tatt flere nye landsbyer. Flere hundre amerikanske fly har bombet broer ved Budapest og maal i Brod i Jugoslavia. Flere norske skip har faatt 3-4 turer med forsyninger over Kenelen. Ingen sjøfolk omkommet. 1 skip tappt ved kollisjon. - Store politistyrker er sendt mot unge menn ovenfor Fagernes. Det kom til skuddveksel, og tyskerne trakk seg tilbake. - København er i undtagelsestilstand.

Nr. 24 - 1. aarg.

KONGESPELLET.

Den 1. juli 1944.

NAZIFREMSTØT MOT INDUSTRIEN. Industrien har hittil hørt lite fra sine bransjeforeninger. Disse er som bekjent nyordnet og lagt inn under Nærings-sambandet, med nazi formenn og -sekretærer. Det er ogsaa omtrent styret i foreningene, men styremedlemmene har i de aller fleste tilfeller protestert mot opnevnelsen. Nu ser det imidlertid ut som om bransjeforeningene skal begynne aa røre paa sig, og i disse dager er det fra enkelte av dem gaatt ut sirkularer til "medlemmene" - medlemskap er tvungent for alle innen bransjen - om at foreningene har faatt tildelt visse oppgaver som før laa under Næringsdepartementet, med hensyn til fordeling av raavarer etc. Sirkulærene er holdt i en slik form at det ved første øiekast kan synes nærliggende aa svare. Det henvises saaledes til kommende fordelinger av raestoff, og det spørres om hvilke varer bedriftene spesielt mangler. Alt sammen forlokkende - og hele tiden med trusselen liggende paa lur; dersom ikke henvendelse gjøres til foreningene er det slutt med tildeling av raavarer. Bransjeforeningene er imidlertid maktesløse saa lenge bedriftene staar i samlet front. De tør ikke la arbeidslivet stoppe grunnet et prestisjespørsmål. De paroler bedriftene har aa arbeide etter, er klare og entydige. Sirkulæret maa legges bort ubesvart. Det er et plumbt forsøk paa aa faa de norske bedrifter til aa anerkjenne den nazistiske næringsorganisasjon. I og med at man begynner aa korrespondere eller paa annen maate tror i forbindelse med foreningen har man jo de facto anerkjent den som saadann. Parolene innskjerpes derfor: He intet aa gjøre med de nazistiske næringsorganisasjoner - og betal ikke kontingent til dem. Nekt likebeds aa ta inn tvangsutskrevet arbeidskraft.

FINNLANDS SKJEBNE. Aa tvinge smaa stater i kne ved kalde og kyniske trusler har vart en av Joachim v. Ribbentrops spesialiteter. Og i Finland greide han aa vinne en ny seier av dette slags, i den 11. time før han selv forsvinner fra arenaen. Under besøket i Helsinki tvang han president Ryti til aa undertegne en anmodning om aa faa flere tropper fra Tyskland. Og tyske tropper ble sendt inn i Helsinki for aa hindre at Riksdagen skulle annullere avtalen. Disse dramatiske hendinger er avslutningen paa den langvarige dragkamp mellom de freds- og de krigsvennlige i Finland. Iallfall den foreløbige avslutning. Det har lenge vart ønsket om fred innen store deler av folket og Riksdagen, foruten blant de eldre og mer sindige av offiserene, med feltmarskalk Mannerheim i spissen. Men paa den andre siden har kreftene som arbeidet for fortsatt krig vart sterke. En krig følger sin egen lov - den river de unge, de ivrige, de aktive med seg. President Ryti og statsminister Linkomies har vart svake og vaklende i sin politikk og har bøyd seg for presset fra dem som gjorde hardestt paagang, og det var de krigsvennlige. Forhandlingspartiet har hatt som sitt ledende navn den 74-aarige Paasikivi. "Handlings"partiet derimot har hatt hardere krefter, yngre og mer paagaaende elementer. Serlig blant de yngste offiserene fins det mange tyskvennlige. De er blitt voksn under inntrykket av den 5-aarige krigen med Russland, de ser ikke annet enn den, og den gamle forbindelse med demokratiet og den vesteuropaiske kulturskrets staar for dem som fjern og uvirkelig. De hissigste av dem var villige til aa gjøre seg til quislinger og prøve et ulovlig kupp for tyskerne hvis regjeringen sluttet fred. Truselen om en bergkrig har de ogsaa virket sterkt til at regjeringen bøyd seg for Ribbentrop. Men hvordan vil det naa gaa Finland? Kanskje vil russerne foreløbig nøye seg med aa kaste finnene ut av Russland, og deretter stanse og vente til tyskerne er slaatt definitivt paa hovedfronten. I saa fall vil finnene muligens faa enda en chance til forhandling. Russerne har ikke vist noen lyst til aa sluka Finland. Finnes tapre forsvar har vist at de vilde bli et opprørske element innenfor Russlands grenser. Men hvis de erobringlystne tyskvennlige krefter definitivt faar overtaket i finsk politikk, kan russerne forandre mening og ensa en erobring av hele Finland for nødvendig for aa sikre Leninrad. Det kan derfor fortsatt vere grunn til aa følge utviklingen i finsk politikk med spenning. Det er ikke sikkert at tyskerne har raad til aa holde tropper i Finland saa lenge.

NYHETENE FRA LONDON FREDAG DEN 30. JUNI 1944 KL. 18.30.

Russernes tilbaketog i Hviterussland er gått over til flukt. Russerne har begynt et frontalangrep mot Minsk. De strømmer over elven Beresina, som utgjør den siste tyske forsvarslinje foran byen. De stater også fr langs Beresina paa flanken for å avskjære jernbanen fra Minsk sør-vest. Tyskerne drives tilbake i stor uorden, russernes tanks og infanteri gjør stadige innhugg i deres vikende rekker, og de russiske bombeflyene behersker luften og tilføyer tyskerne svære tap. Biler og materiell høper seg opp langs veiene. Det regnes at tyskerne har tapt 110.000 mann i fjerne og fanger de siste 5 dagene, og det er betegnende at større og større flokker av tyskere girr opp den håpløse kamp og overgir seg. Under kampen om Bobruisk, som russerne inntok igår, falt 16.000 tyskere, mens 18.000 overga seg. Russerne har også under sine tidligere offensiver tilføyd tyskerne store tap, men stort sett har de greid å trekke sine hovedstyrker tilbake, bortsett fra Stalingrad-katastrofen. Nå har derimot russerne i løpet av få dager innesluttet og satt fullstendig ut av spillet to store hærgrupper, 5 divisjoner ved Vitobsk og 5 ved Bobruisk. Det viser hvilke overlegne styrker russerne har gjennom sine langforberedelser hadde samlet mot tyskerne. Det meldes idag at fortropper har nådd den polske grensen av 1939 og at jernbanen Polotsk/Warsjawa er evskåret. Paa nordfronten har russerne inntatt Petrosavodsk (også kalt Petsjeng), hovedstaden i russisk Karelén. Hele jernbanelinjen Leninsk-Murmansk er nå etter russisk. Finnene har under tilbaketog forøstet store ødelæggelser, bl.a. sprengt de elektrisitetsverkene ved Svir. I Moskva kringkaster blir det uttalt at finnene vil maatte betale full pris for alle ødelæggelser. Det meldes at den tyske feltmarskalk Keitel er kommet til Helsinki og at Gostape skal være i arbeid i byen. Det sosialdemokratiske partiet har bød seg for presset og etter et langt og stormete møte og omgjort sin bestemmelse om å trekke sine ministre ut av regjeringen. Det betyr at den tyskvennlige Tanner blir stående. Det svenske folkepartiet og det liberale partiet har allerede protestert mot avtalen med Ribbentrop. De tyske troppene som er kommet til Helsinki, er derlige. De består bare av gamle og helt unge marsklasser.

VESTFRONTEN. Et tysk motangrep i Caen-området i går kveld ble slått tilbake. Deres tanks ble stanset av anti-tankkanoner og ild fra allierte tanks. Deretter rykket de britiske tropper fram og vant nytt terreng. De har utvidet sitt brude på den andre siden av Oden og står ikke langt fra Orne. I det østre avsnitt har briterne inntatt Meen, og nord for Caen har de inntatt 6 landsbyer paa høyden like ved byen. Ellers er det stille paa Normandie-fronten. I Cherbourg arbeides det paa sprengning med å sette havne i stand igjen. Fra baser i Storbritania og Frankrike ble det gjort over 1100 utfall igår mot jernbaner, -bror og -linjer, veier og flyplasser bak frontlinjen. Tyskerne har nå brukte flyplasser som ligger 120 km. fra fronten, alle plasser lenger vest er ødelagt av de alliertes bombing. Alle bruene er sprengt over Seinen inntil Paris og over Loire inntil Orleans. Bare linjen Orleans/Paris kan trafikeres. Det har staatt et slag i Midtfrankrike mellom franske patrioter og tyske tropper. Tyskerne ble slått tilbake med et tap av 600 fjerne. Fransk-mennene hadde 250 fjerne og searete. Det regnes at tyskernes samlede tap i Normandie har vært 92.000 mann. Ved Cherbourg ble det tatt over 37.000 fjerne. Mannskapsløse fly var igjen over Sør-England i siste døgn. En mengde av dem ble skutt ned av luftvernet og jagerne. Særlig har de nye Tempest-jagere vært i aksjon mot flyene, med glimrende resultat.

SØRFRONTEN. De allierte trenger fram over en bred front vest for Trasimenc-sjøen. Styrker av 5. arme står 11 km. sør for Siena. 8. arme har inntatt Castellione del Lago litt lenger øst. De allierte hadde 1400 flyutfall mot tyske transport og knutepunkter n.m. i Norditalia. Amerikanerne bombet i morges i natt flyplassen Feuersbrunn n. for Wien. Amerikanerne var også med 750 fly over fabrikker og oljeraffinerier i Midt-Tyskland. Det regnes at tyskerne har nå felle tilbake paa sine oppsparte lagre av olje, da mesteparten av raffineriene er satt ut av kraft. Fly fra Italia har sluppet 11000 t. over 22 raffinerier paa 2½ måned. Fabrikkerne for syntetisk olje i Tyskland bombes samtidig fra England. U.S.A. har idag brutt den diplomatiske forbindelse med Finland.

Mappe 72

Ekspl. 7

Dato 4/7-44 den 4. juli 1944.

Nr. 25. - 1. aarg.

KONGESPEILET.

KRONPRINS OLAV NORSK FORSVARSCHEF. Fra 1. juli er H.K.H. Kronprins Olav utnevnt til forsvarschef over vaare samlede stridende krefter. Utnevnelsen gjelle inntil det første ordinære statsråd i Oslo. Det var general Hansteen den hittilværende forsvarschef, som foreslo at kronprinsen skulde overta kommandoen. General Hansteen overtar stillingen som nestkommanderende under kronprins Olav. Det er med stor glede hjemmefronten hilser vaar populære dyktige kronprins i hans nye, meget ansvarsfulle stilling. Det er med opp og innerlig tilfredshet vi venter paa hans ordrer. Vi er glad for at kronprins Olav, hvis navn kommer til å bli intimt knyttet til det norske folks historie i den krevende etterkrigstiden, skal ha et avgjørende ord med i laget naar seiren skal trykkes.

TYSKLAND MOT NEDERLÄGET. I løpet av en uke er hitlers Hovedkvarterets planer for krigsførslen sommeren 1944 kullkastet. Meningen var å holde russerne stansen paa østfronten mens anglo-amerikanerne i vest ble tilføyet saa avgjørende slag at de vilde gaa med paa en kompromissfred. Deretter skulde saa tyskerne med hele sin styrke vende sig mot russerne. Tenkte overkommandoen. - Stillingen er totalt forandret. I Italia retirerer Kesselrings styrker saa hurtig at Alexander snart kan true vitale omraader for Tyskland. I øst har russerne med massiv kraft slaatt i gjennom tyskernes sterkeste avsnitt - midtfronten - og har tilbakelagt 1/3 av veien til Øst-Preussen paa 10 dager. De viser intet tegn til å sakte tempoet. En russisk general uttalte til en engelsk korrespondent at tyskerne nu lider det største nederlag verden har oplevd. Det meldes også om dannelsen av nye russiske angrepsbrennpunkter paa østfronten. Det er ganske paafallende at russernes hovedfremstøt skjer ad derteste vei til Tyskland og ikke over Balkan, som utviklingen tidligere tydet paa. De allierte militære chefer finner kanskje tiden inne til et frontalangrep paa Tyskland? I vest viser de allierte tydelig at deres angrepslyst og -makt langt fra viser tegn til å forskrekkes over de opskrytete tyske forsvarstiltak. Tvert imot har de slaatt noen av Kummels beste styrker i åpent slag. Tyskerne blir stadig trent bakover tross forsterkninger de har mottatt fra østfronten. Samtidig med disse synkroniserte operasjoner fortsetter luftkrigen mot tyske rustningsbedrifter i urferminsket maalestokk. Det er særlig raffinerier for syntetisk oljefremstilling og oljefelter paa Balkan det gaar ut over. Motstandsbevegelsene i de besatte land vokser i styrke fra dag til dag og hindrer tysk transportvirksomhet og binder store styrker. Det er symptomatisk at det nu for første gang under krigen meldes om tilfangetagelse av større antall tyske soldater. Både i vest og syd gir tyskerne lettere kampen opp enn før. Offiserene viser ennu god kampmoral, men de menige er kamptrette. Paa østfronten gir fangetallene de siste dager en pekepinn om at oppløsningstendensene innen arméene der borte er langt fremskredne. Ved Bobruisk oversteget for første gang antallet av fangne antallet av fjerne. Fredag ble det bare av Rokossovskys armégruppe tatt 12.000 fjerne. For hver tysker som ble drept tok russerne 7 fjerne. Dette er uhyre interessante tall og forteller mer om tyskernes stilling idag enn de omraader de har maattet gi slipp paa i løpet av de siste par uker. Overkommandoen beste kort har hittil vært at de har kunnet organisere ordnete tilbaketog tross sterkt press fra fienden, da soldatenes moral har vært god. Svikter den - som de siste dagers begivenheter tyder paa at den gjør - er enden kanskje nærmere enn noen tror.

TYSK FORSTVIDENSKAP. Vi gjengir i oversettelse et brev fra Reichskommissar, Abteilung Forst und Holzwirtschaft und Jagdwesen til Forstmeister Prückner: "Som jeg flere ganger har gitt klar beskjed om er det krigsviktige behov avgjørende for hugsten i de norske skoger. Fremskaffelsen av de trematerialer som er nødvendig for krigsførslen må ikke hindres av forstlige hensyn. Idag spiller spørsmal om ettervekst, om skogpleie, selv om skogens bestaen i det hele tatt innen rolle. Selv naar hugsten fører til varig avskogning med alle dens følger for landbruket og det norske naringsliv overhodet, skal den allikevel foretas hvis behovet ellers ikke kan dekkes. Jeg ber Dem tilegne Dem dette standpunkt fullt ut, og sette det i gjennom ikke bare overfor nordmenn, men ganske spesielt overfor Wehrmacht og Todt. Gjør det klart at det ikke er noe forstlig

problem å skaffe skogprodukter i Norge, det er utelukkende de disponible arbeidskrefter og transportmidler som bestemmer omfanget av hugsten. Jeg gjør Dem derfor personlig ansvarlig for at hvert eneste tre i de norske skoger som på noen maate kan skaffes frem blir stilt til det tyske krigsbehovs raadighet. Stalmann (sign.)"

Brevet taler for sig selv.

NYHETENE FRA LONDON MANDAG DEN 3. JULI 1944 KL. 18.30.

Russerne rykker nærmere inn mot Minsk trass i kraftige tyske forsøk paa å forsvare denne viktigste innfallsporten til Polen og Østprøssien. Utvalgte SS.-avdelinger er satt inn utenfor byen, men de er revet opp, og framskutte russiske avdelinger staar bare 20 km. fra Minsk. Russerne gaar fram baade nordvest og sørvest for byen, og de to hærgruppene nærmer seg hverandre. Russiske flyvere som har vart over fronten forteller at russisk artilleri og tankavdelinger var saa tettpakket at det saa ut som om selve veiene var i bevegelse vestover. I meldingene understrekes at det stadig blir tatt en mengde tyske fanger. Desertørenes antall vokser ogsaa. Russerne følger tett i helene paa fienden, som ikke kan legge minesperringer eller andre hindringer eller seg. Det er ikke snakk om et vanlig tilbaketog, tyskerne faar ikke tid til det. Dette er et katastrofalt sammenbrudd av hele den tyske midtfronten, hevder militær-kronikørene. Tyskerne maa kaste inn svære reserver hvis de vil unngaa at russerne fortsetter inn i Polen, Østprøssien eller hvilken annen vei de maatte velge. Samtidig med at de viktigste retrettsveiene fra Minsk mot Brest-Litovsk og Vilna er avskåret, ha russerne rykket videre fra Polotsk i retning av Vilna. Polotsk ligger allerede langt bak fronten, men det kjempes i byen. Paa finskefronten er en del nye steder tatt mellom Ladoga og Onega.

VESTRONTEN. Amerikanerne har satt i gang et nytt angrep paa vestsiden av Cherbourg-halvøya i retning av La Haye du Puits. Kl. 5.30 i morges aapnet artilleriet med sperreild, og deretter rykket infanteriet fram langs kysten. Et annet angrep ble samtidig satt i gang 16 km. inne i landet. Det regner kraftig, saa angriperne har ingen flystøtte. I Caen-området har briterne utvidet sitt brudefe paa den andre siden av ~~XXXX~~ Odon.

SØRFRONTEN. Franske tropper erobret i dag morges Siena etter over 1 ukes harde kamper. Ved Adriaterhavet har de allierte gaatt over elva Musene, inntatt Loreto og Losine og staar mindre enn 12 km. fra kystbyen Ancone. Tyskerne trekker seg tilbake saa fort at det er vanskelig å holde tritt med dem. Øst og vest for Trasimeno-sjøen er det ogsaa alliert framgang, og ved havet i vest har 5. arme inntatt Cicina. Det leter til at troppene i Italia var blitt oppmuntret ved Goebbels' propaganda om virkningen av de mannskapsløse flyene, men det varte bare noen faa dager. Etter et opphold i gaar kom i dag flere mannskapsløse fly inn over England. Bombe-fly fra Italia har angrepet Messer-Schmidt-fabrikkerne s.s. for Bugapest, oljeraffinerier og andre maal i Ungarn og Jugoslavia.

Det er meddelt følgende offisielle tall paa tyske fanger tatt siden 11. mai paa de tre europeiske frontene: 57.000 i Normandie, 32.000 i Italia og 65.000 i Russland. Men fangene strømmer slik inn i Hviterussland at det regnes med et samlet fangetall paa 180.000.

De jugoslaviske patrioter har fortsatt initiativet i østre, midtre og vestre Bosnia. De har gjort flere framstøt i nærheten av den italienske grensen, til dels helt inn i Italia.

Tyske offiserer har gaatt i land paa Aalandsøyene for å inspisere festningsverkene der. Den finske statsminister Linkomies har holdt en tale i kringkastingen. Han beklaget seg over at Amerika hadde avbrutt forbindelsen med Finland, men han innrømmet at regjeringen hadde sluttet avtalen med tyskerne om troppeforsterkninger uten å raadføre seg med riksdagen. Generalstreiken i København fortsatte i formiddag. Det kom først melding om at streiken var avblaast, fordi tyskerne hadde opphevet sine restriksjoner, lovet å frigi elektrisitets-gass og vannforsyningen og opphevet ut- og innreiseforbudet. Men det viser seg at det danske Frihedsraad har sendt ut parole om å fortsette streiken til tyskerne gaar med paa alle de danske krav, særlig om at Schalburg-korpset (tilsvarende "Hirden") skal forlate Danmark. Det regnes med at ca. 100 dansker er drept og 7-800 saaret under gatekampene i København siden generalstreiken begynte.

MELLEMPOLKELIGE SAMARBEID ETTER KRIGEN. Spørsmålet om formene for en internasjonal organisasjon etter krigen har vart ivrig drøftet uto i verden. Det er kommet flere detaljerte forslag, som kan bli til nytte naar det praktiske samarbeid skal begynne ved forhandlingene. Det gjelder jo å faa en ordning som kan sikre at denne freden blir varigere enn den forrige, at den blir en virkelig fred, ikke bare en vaapenstilstand mellom to krigere. Å finne de rette formene for samarbeidet er viktig, men blir allikevel et underordnet spørsmål. Først og fremst spørs det om aansen og innstillingen er den rette. Heldigvis ser det ut som om vi nu har et sikrere grunnlag å bygge paa enn ved slutten av forrige verdenskrig. For kort tid siden kunne utenriksminister Eden meddele i Underhuset at England ikke hadde inngaaet noen hemmelige avtaler under krigen. Forrige gang skjøss en hel rekke stater bare for de srevreste egeninteressene, og sikret sig ved hemmelige avtaler fordelagtig som betaling for sin rolle i krigen. Et videre tegn gjorde sig nok ogsaa gjeldende, først og fremst båret opp av president Wilsons mektige personlighet. Han var en ærlig, opriktig og streng ideolog. Men han var ingen praktisk mann, og særlig viste det sig at han ikke kjente eller forstod europeiske forhold. Resultatet av forrige fredsslutning ble Folkeforbundet, en foranstaltning med et ytre formelverdi preget av Wilsons åsyn, men i virkeligheten maktesløs overfor egeninteressene. Enkelte viktige ting som skulle settes igjennem, maatte vedtas enstemmig. Hvis Folkeforbundet avgjorde en tvist mellom to land, kunne den av de to som var mistroende mot avgjørelsen, bare stemme imot. Dermed falt saken til jorden. Dette sto jo i rak motsetning til den grunnleggende rettsregel at ingen bør døms i egen sak. Det ble foreslått en forandring: beslutninger av Folkeforbundet skulle være bindende naar de ble vedtatt enstemmig, men uten at de to stridende parter var med og stemte. Selv forsøket paa en saa beskjedent endring ble veltet, ved at en enkelt stat stemte imot - Romania, som hadde faatt ungarsk land ved fredsslutningen og paa ingen maate aktet å gi slip paa det. - Selve formen for det internasjonale samarbeid var med andre ord slik at det praktiske samarbeid ble umulig. Men det verste var at baade Amerika og Russland sto utenfor. Motvækten mot Tyskland ble da helt utilstrekkelig: i øst en rekke svake og innbyrdes uenige småstater, og i vest Frankrike, et land med ikke stort mer enn halvparten av den tyske folkesmengde. Amerika isclerte sig i reaksjon mot Wilsons mislykte politikk. Sovjet-Russland ble holdt utenfor samarbeidet. Russerne prøvde å overbevise Vestmaktene om at de for ånast var vokset fra tankene om verdensrevolusjon men konservative kretser i England og Frankrike var for mistroiske. Ved München-avtalen i 1938 forsøkte de å faa istann en endelig oppgjør med Tyskland uten russerne og uten Folkeforbundet. Men resultatet ble bare - krigen. Skal freden bli varig, maa det derfor skapes en holdbarere internasjonal organisasjon enn det gamle Folkeforbundet. Både politisk, økonomisk og rettelig maa samarbeidet bli fastere enn det har vart. Men det maa bli et frivillig samarbeid, hvor ogsaa de små statene kan ta aktiv del og faa noe å si. Hitler har skapt et "forenet" Europa, men det er ingen slik forening vi ønsker. Det er en oppgave å faa klarere internasjonale rettsregler. Ordningen var skrøpelig før krigen, en mann risikerte ikke å faa sin rett overfor en fremmed stat. Men vi adkjenner ikke Tysklands løsning av oppgaven, som vi kan se f. eks. i Josef Terbovens ferordning av 5. juni i aar. En tysker risikerer saavisst ikke å staa rettsløs i Norge i dag. Han gaar til den "tyske" domstolen her i landet, som bestaar av 1 - en - mann, opnevnt av samme Terboven. Og har faar han daa både norske borgere og den norske stat - etter tysk rett! Vi har ikke her hjemme kunnet være med å drøfte ordningen etter krigen. Men vi har faatt en grundig leksjon av tyskerne i hvordan forhold et mellom nasjonene ikke skal ordnes. Og vi tror ogsaa at vasse erfaringer kan komme til nytte, naar det internasjonale samarbeidet etter krigen skal startes paa et bedre grunnlag.

Advarsel. - Vi har bragt i erfarings et telefonen i Oslo nu avlyttes i høiere grad enn tidligere, hvorfor vi vil oppfordre folk til å overbringe viktige beskjeder mund tlig.

Det meldes at de 9 dødsdommer vi idag kunde lese om i avisen var tyskernes hevn for den beryktete angiver lensmann Horgen og frue, som ble henrettet av norske patricier. Gjelden vokser. -

ØSTFRONTEN. Etter Minsk's fall rykker den røde Armé med en lavines fart mot Øst-Prøissen og Randstatene. 1/4 av veien til Berlin er tilbaketrukket paa dager. Russernes fremrykken er hurtigere enn noen sinne før og nederlaget det største historien kjenner. Mannskapene overgir sig bataljonsvis, ja i hele regimenter. Tusener av bønder utenfor Minsk har vepnet sig med ty vaapen og hjelper til aa bringe inn de tyskere som har søkt tilflukt i s gene. Russiske offiserer staar paa veikryssene og leverer sedler til de ke soldater hvor de skal melde sig til fangeleirene. Lange kolonner av kere begir sig saa østover uten eskorte til meldeplassene. Selv bondene merkene og kvinner tilhørende den Røde Armés forsyningskorps blir anndet av tyskerne om aa ta dem til fange. Infanteriet brøt inn i byen etter tanks hadde splittet den organiserte tyske motstand. Søndag prøvde tyskerne aa evakuere byen, men partisaner erobret et arsenal og utdelte vaapen til byens befolkning, som holdt tyskerne i sjakk. De regulære tropper rykket inn i byen hadde partisaneroppene alle rde administrasjon iorden, med polititropper etc. Den Røde Armé kunde derfor uhindret storme videre. Vest for Minsk foregaar allerede gatekamper i Molodetshevo, som panserstyrkene allerede har lagt bak sig. I Polotsk foregaar gatekamper men tyskerne oppgir allerede aa ha rømmet byen. Fremstøtet her gaar videre mot Vilna. Syd for Minsk gaar kampene som hardest i distriktet vest for Slutsk mot Baranowice. De tyske tropper blir her kastet ut i Pripietmyren. 200.000 mann staar i fare for aa bli omringet sydvest og nordvest for M. Russene bryr sig ikke om de innesluttete avdelinger, men lar de bli sig så langt bak sine linjer at de tilslutt ikke har annet aa gjøre enn aa overgi sig. Hovedfremstøtet gaar mot Vilna og Øst-Prøissen. I Randstatene gjøres forberedelse til aa evakuere troppene sjøveien.

VESTFRONTEN. Ved den østre flanke av bruheadet i Normandie har kanadisk tropper etter voldsom sperreild stormet landsbyen Cartiquet, 6 km. vest for Caen. Den viktige flyplass ved Cartiquet skal i formiddag være stor met og kanadierne holde paa aa rense opp de kanonstillinger som har gjenngjengskmennenes mest fremskutte kile ved Qdohfloden saa meget. Paa Cherbourg-halvøya har amerikanerne igjen formått sig og har anskaffet jernbanen Barmevill-Carentan. De kjemper ogsaa i nærheten av La Haye-de-Pui. De britiske angrep paa Caenfronten understøtter effektivt amerikanernes deres fremstøt sydover, idet Rommels panserstyrker bindes østpaa, saa amerikanerne faar relativt fri bane. Tunge allierte bombefly har angrepet tyske flyplasser i Frankrike. Ogsaa bensinlager i Argentan, 55 km. syd for Caen effektivt bombet. Mosquitoes angrep inatt maal i Ruhr uten tap. Flyvende bomber var inatt over Sør-England. Churchill skal torsdag gi en redegjørelse for disse instrumenter.

SØRFRONTEN. Aleksanders offensiv fortsetter uten stans. Kesselring må overføre tropper fra øst- til vestavsnittet for aa trykke Livorno. Han har dessuten fått forsterkninger og haaper aa holde Pisa-Firenze-Rimini linjen. Alexander har gitt italienske friskarer ordre om mest mulig aa ødelegge etappetjenesten innen dette avsnitt. Polske tropper paa østavsnittet staar nu 20 km. fra Ancona. De franske tropper som igjen tok Si staar nu bare 25 km. fra Livorno. Etter aa ha lagt Trasimenosjøen bak seg staar engelskmennene bare 12 km. fra det viktige trafikknutepunkt Arezzo. Fra Sveits meldes at italienske partisaner behersker omraadet nord for Milano og omraadet omkring de store sjøene. Den største delen av garnisonen i Milano er blitt overflyttet til Venedig. Fra kl. 12 idag er den Ny fascistiske armé overtatt av tyskerne. Italia ansees nu ikke lenger som aksemakt men er et okkupert land. Grunnen hertil er de 6.000 desertøys fra Mussolinis hær. Tunge bombere har ogsaa angrepet oljeraffinerier og -felter i Bukarest, Belgrad og Giordio. 20 allierte fly savnes. 15 tysk skutt ned. 22 generaler har Tyskland mistet i de siste 3 uker, og desuten mange spesialutdannete stabsoffiserer. Generalstreiken i København avblaast fra imorgen tidlig, da tyskerne har i hovedtrekkene innvilget Frihetsraadets krav. Det viktigste var at Schalburgkorpset skulde vekk fra København. Tyskerne ga ogsaa avkall paa represalier.

SOLIDARITET. Aa drøfte etterkrigsproblemer hører ikke til vaar kjæreste beskjeftigelse. Det hele har altfor lett for aa gli ut i snakk uten reel bakgrunn. Vi vet ennå alt for lite om disse problemene. Vi vet bare at utviklingens dynamikk har lett for aa slaa igjennem rene tankekonstruksjoner. Om krigsresultatet vet vi med sikkerhet at Tyskland ikke kan seire, men naar det definitive nederlag vil komme, og i hvilke former det vil skje, vet vi sant aa si intet sikkert om. Vaar, hjemmefrontens, oppgave er aa fortsette og utvide kampen til seiren er der. Først da kan vi ta endelig standpunkt til fredens problemer. Imidlertid er det visse grunnprinsipper for etterkrigstiden som vi alltid må ha klart. Vi må vite hva vi kjemper for. Disse grunnprinsipper har faatt et fullgyldig uttrykk i Den norske Hjemmefronts bekjente proklamasjon som har Kongens og regjeringens fulle tilslutning og som ble lest fra London Radio den 18. mai iaar. For fredens nasjonale og internasjonale politikk gir proklamasjonens siste avsnitt et program som må være bindende i kraft av sin indre styrke - et krav som er sprunget ut av de erfaringer overfallet og krigen har gitt oss. Vi gjentar dette avsnitt. En maalbevisst, visyent politikk med sikte paa:

- A) Aa trykke vaar frihet, folkestyret og de demokratiske rettigheter.
- B) Aa gjenreise landets økonomi og produksjonskraft snarest mulig, sikre de nødvendige tilførsler utenfra og legge forholdene til rette for aa utnytte fullt ut vaare naturrikdommer og skaffe arbeid til alle.
- C) Aa fremme solidariteten mellom klasser og befolkningsgrupper.
- D) Aa medvirke aktivt i det mellomfolklige arbeide for aa bygge opp en internasjonal rettssorden, fremme varebyttet landene imellem og skape grunnlaget for en varig og rettferdig fred.

La oss tenke over hva det betyr "aa fremme solidariteten mellom klasser og befolkningsgrupper". Før har det fortrinnsvis vært tale om og demonstrert solidaritet innen den enkelte samfunnsklasse. For den lavere lønnsklassens vedkommende er ogsaa selvsagt riktig nok at en undertrykt klasse må vise klassesolidaritet for aa stå frosen til den politiske og økonomiske likeberettigelse vaart folkestyre krever. Men ved en altfor ensidig betont klassesolidaritet ligger imidlertid i saamfunnsolidariteten, følelsen av nasjonal samvirkning og viljen til de sikre som denne samvirkning krever, kan ta skade. Det kan ikke være tvil om at flere av førkrigs tidens demokratier led av denne indre svekkelse, noe som i høi grad bidro til katastrofen i 1940. Det kan være fristende aa slaa sig til talls med at saamfunnsolidariteten nok vil komme naar klassemotsetningene er utjevnet, men dette er allikevel en farlig tanke. Vi må forlange at saamfunnsolidariteten må være der fra første stund og at arbeidet med aa utvikle den må gaa jansis med arbeidet for økonomisk frigjøring. Dette vil stille krav til alle saamfunnsmedlemmer, til "høy og lav" som det het i gamle dager. England ga dette offer i 1940 og reddet dermed civilisasjonen i første omgang. Sovjet-Russland ydet ofret fra 1941 og ga likesom England beviset for at et enig folk alltid seirer selv om det en tid må slaa med ryggen mot veggen. Vi nordmenn er blitt et enig, et nasjonalt samlet folk, i løpet av krigen. Etterpaa vil det - og bør det - være meningsforskjell om mangt og meget. Maatte vi i vaar paanytt vundne frihet aldri glemme krigens krav om solidaritet mellom klasser og befolkningsgrupper. Deri ligger pantet paa vaar rett til frihet.

EKSTRAARBEID VED TELEFON OG TELEGRAF. Vi er gjort bekjent med at det er mange innen T. & T. som paatar sig ekstraarbeid. Vi vil gjøre disse oppmerksom paa at dette strider imot de paroler som tidligere er gitt. Du ønsker ikke aa hjelpe fienden, om du gjør det allikevel i tankeløshet. Ved aa ta ekstraarbeid i T. & T. hjelper du fienden til aa faa det til aa gaa knirkefritt. Pass paa aa gi den arbeidskraften til den som skal ha den. En hver som før eller siden ikke vil forstå tidens alvor, faar staa til x rette for sine gjerninger naar tiden kommer. N.B. alt overtidsarbeid skal undgaaes.

NYHETENE FRA LONDON TORSDAG DEN 6. JULI 1944 KL. 18.30.

Paa jernbanen Minsk/Vilna har russerne inntatt Molodeczno og Smorgonie. Lengre sør har de naadd et punkt 25 km. fra Beranovicze. De presser paa hele sambandslinjen mellom tyskernes Østersjø-hær, "Armegruppe Nord", og "Armegruppe Mitte" mellom Østersjøen og Pripet-myrene. En viktig forbindelse mellom disse 2 armegrupper danner Dvina, som russerne staar mindr enn 70 km. fra. Naar russerne Dvina, kan tyskerne ved Østersjøkysten bli nødt til aa trekke seg tilbake sjøveien. Hele Armegruppe Mitte er blitt revet opp under russernes offensiv i Hviterussland. Den bestod av 50 divisjoner, men det regnes at 25 av disse alt er satt ut av spillet. Tyskerne har rømmet Kovel, knutepunktet som forbinder Armegruppe Mitte i troppene sør for Pripet-myrene. De har altsa funnet stedet uholdbart i russernes framgang nordover. Paa finskefronten har russerne inntatt Salmi paa nordøstre bredd av Ladoga, vest for grensen av 1939.

VESTRONTEN. Amerikanerne paa Cherbourg-halvøya har tatt jernbanestasjon i Le Havre-da-Fuils. Det kjempes i byen fra hus til hus, og tyskerne forsva hver tomme jord. Amerikanske avdelinger prøver aa omgaa byen baade paa vest- og østsiden. Kanadierne holder stillingen i Carpiquet paa øst-avsnittet av invasjonfronten, ca. 6 km. vest for Caen. Tyskerne har satt inn usedvanlig voldsomme motangrep, og hele igaar og idag har det vært kjempet om flyplassen utenfor byen, som har skiftet hender flere ganger. Britiske fly angrep jernbaneknutepunktet Dijon i natt. Mesquites fly bomb anlegg for syntetisk olje ved Gelsenkirchen i Ruhr. Amerikanske fly ang Nordvest-Tyskland i dag. Ogsaa startplasser for flyvende bomber ble ang i gear, idag og inatt.

SØRFRONTEN. Over hele fronten er det alliert framgang. Avdelinger av 8 arme truer med aa omgaa Arezzo. Paa veien Siena/Firenze har de alliert naadd Poggiansi. Jernbanestasjon i Verona ble bombet, og idag fra Itali angrep ogsaa ubåt-skudene i Toulon og andre maal i Sør-Frankrike.

FJERNE ØSTEN. Amerikanske tropper har hatt ny framgang paa Saipan i Maonerne, og det meldes at kampene her nærmer seg en heldig avslutning. Amerikanske ubåter har senket 26 japanske skip.

CHURCHILL ga i Underhuset i dag en utredning om tyskernes flyvende bomb Tidlig i 1943 fikk vi melding, sa han, om et nytt vaapen som tyskerne f beredte for angrep mot London. Etter en stund ble forsøksstasjon i Penemünde oppsporet, angrepet og ødelagt. Flere av forsøkslederne omko En stund senere ble et startanlegg oppdaget i Vattan i Pas de Calais. I og en lang rekke andre anlegg, i alt ca. 100, mellom Le Havre og Calais, etter hvert ødelagt. Utsendingen av bombene ville ellers ha begynt tidlige og vært langt kraftigere. Tyskerne har gitt opp sine faste anlegg og gaet over til forholdsvis lette og raske flyttbare stativer til utskyting av bombene. De kan kamufleres godt, særlig i skyet vær. Det daerlige været i senere tid har hindret ødeløggelsen av dem. Paa 3 uker er det skutt ut 2754 stykker, inntil kl. 6 i dag. Mange av dem er skutt uten aa gjøre skade. Det har vært i alt 2752 dødsoffer, omtrent 1 pr. bomb. De fleste dødsoffer er i London. 8000 mennesker ligger paa sykehus som følge av bombe-eksplosjonene, men det er ingen mangel paa sykehusplass, tapene i Normandie har vært saa langt mindre enn ventet. Døglig er 100- bomber paa 1 tonn hver falt ned i England. De har gjort skade, men den ikke paa noen maate sammenlignes med skaden som tilføyes de tyske rustn fabrikker. Churchill endte med aa si at det paa ingen maate vilde bli trukket styrker bort fra angrepene i Normandie og over Tyskland for de flyvende bombes skyld. London vil bare ofrene og ikke la seg kue, sa han. Og vi vil ikke evakuere byen. Her begynte vi krigen, og her skal vi se slutten paa den. Parlamentet svarte med kraftig bifall.

Ubåtalliene i Toulon ble bombet av fly fra Italia, som fortsatte til England. De hadde startet derfra fortre uker siden, sluppet sine bomber og landet i Italia, tatt inn ny last og fløytt til Russland, derfra til bakte til Italia og England. Ingen bombare tapt, 5 jagere tapt, 19 tyske og Ny lensmann paa Os ved Bergen. I begynnelsen av mai ble lensmann Bjørne Dahl paa Os ved Bergen avskjedit og forvist til Nesbyen med to dagers varsel. Som ny lensmann er ansatt en 23 aar gammel frontkjemper ved navn Johnsen. Han savner alle saklige kvalifikasjoner, hvilket imidlertid nok kan sies aa være noen sensasjon.

r. 28 - 1. aarg.

12 JULI 1944
KONGES-ETILET.

Mappe 72
Ekspl. 28 A

Den 11. juli 1944.

TYSK DILEMMA. En interessant situasjon er i ferd med aa opstaa i Østersjø-avsnittet. Tyskerne har 1/2 mill. mann staaende i de Baltiske land, som er i umiddelbar fare for aa faa sine landforbindelser til Tyskland avskåret. Russerne har allerede avskåret den viktige jernbanelinje Leningrad-Warschau mellom Danaburg og Wilna paa bredt front, og er nu paa march mot linjen Riga-Kaunas-Königsberg, som er tyskernes gjenværende viktigste retrettvei. Det spørs nu hva tyskerne vil gjøre. Om de straks vil forsøke aa evakuere sine tropper lenger nord, som holder stillingene ved Narva og Pskov? Dette kan bli vanskelig nok aa gjennomføre med den begrensede og meget utsatte retrettvei tyskerne ennu har igjen. Eller de følger aa la sine tropper bli igjen som en kjempemessig pinsvinstilling, som kan true russernes fremrykken mot Ost-Preussen i flanken og dermed svekke tyngden i det direkte støt mot tysk territorium. Det er sannsynlig at den siste vei blir fulgt. Men naar aa de Baltiske land har mistet "sin strategiske betydning for Tysklands videre krigsførsel", som det pleir aa bli sagt om alle tyskernes terrengtap, hva saa? Sjøveien blir da den eneste mulige retrettvei. Og det treffes allerede nu forberedelse til aa evakuere sjøveien. Men det blir en meget kostbar evakuering, desom troppene skal sendes med skib sydover, med russiske flybaser ved Østersjøen. Det russiske bombe-flyvæper har i det siste vist en stadig økende slagkraft, og vil nok vite aa kreve toll av transportene. Da er det adskillig onklere aa evakuere de tyske styrkene fra Tallinn til Finland. Tyskernes paafallende interesse for Alandene tyder paa at denne mulighet er under overveielse. De 130,000 man tyskerne nu har i Finland vil ikke forslaa stort som hjelp for finnerne. Det er sannsynlig at tyskerne vil gjøre meget for aa skaffe Finland hjelp. Det er ikke hensynet til dens løfte som driver dem. Men dersom finnerne svikter, kan man med stor sikkerhet gaa ut fra at tyskernes vasallstater lenger sør vil nytte høvet til aa si forvel til den mer og mer upopulære allianse med den tapende tyskland. Tyskerne har ogsaa aa interesse av aa holde betydelige russiske styrker vekk fra den egentlige hovedkampplasse - midtfronten. Med finnes effektive hjelp kan de finne større styrker enn de kunde klart alene. Hvis nu evakueringen av den tyske "Gruppe Nord" i Østersjøland ender til Finland gjennomføres opstaa interessante perspektiver. Sverige har i Statsraad offisielt besluttet at en eventuell tysk gjennommarsch skal nektes, og den svenske forsvarschef, general Ljung, har uttalt at Boden skal forsvares med alle midler. Den eneste mulige retrettvei blir da over Finmark. At russerne er opmerksom paa dette viser de stadige og effektive bombingene av Petsamo og Kilenos. En tysk retrett landveien gjennom Finmark er et saa aa si ugjennomførbart forestagende grunnet de slette kommunikasjoner. En tysk retrett vil vel ogsaa bli møtt med et anglo-amerikansk invasjonsforetagende med hensikt aa sperre veien sydover for tyskerne. De vilde da bli fanget som rotter i en felle. Det er dødslags muligheter den tyske overkommando har aa se i øinene. Alt hva den gjør vil bringe hærgrupper i vanskeligheter. Den kan bare velge den mulighet som vil bringe de minste tap. Og det er ikke umulig at stillingen blir slik, at den kan holde krigen lenger i gang - hvilket nu synes aa være hitlers eneste maal ved aa forsterke finskefronten. At det ogsaa overveies andre muligheter, viser en melding fra Bern, som gaar ut paa at hitler og hans gjenlevende generaler i forrige uke drøftet det alt ernativ aa trekke troppene ut av Finland og Norge, for ved en radikal frontforkartning aa forsterke de andre meget betyngte avsnitt i vest, øst og sør. Vi ma være forberedt paa begge muligheter.

GUNNAR LINDVIKS ETTERFØLGER. Som Gunnar Lindviks etterfølger som politinspektør i Oslo og sjef for den avdeling av statspolitiet som driver etterforskning i de saakalte "politiske" saker, er kommet en quislingpolitimann ved navn ARNE USLER. Som kjent ble Lindvik skutt i Oslo 24. mai. Arne Usler, som er født 19. april 1912, begynte som politikonstabel i Oslo under navnet Arne Johansen i 1936 og patruljerte paa Sagene til okkupasjonen da han ble tysk tolk ved ordanspolitiet. Usler ble han betende etter anskning til departementet i 1938. Han er gift med en tysk dame. I 1943 kom han til kriminalpolitiet i Oslo og var til aa begynne med kriminallbetjent i Sandvika. 15/12-1942 begynte han i statspolitiet hvor han siden har vært.

Usler er NS-mann og regnes som meget farlig angiver. Han er en selvsikker herre og har gjennom adskillige aar studert jus uten dog å ta eksamen.

NYHETENE FRA LONDON DEN 10. JULI KL. 18.30

VESTFRONTEN. Etter inntagelsen av Caen, har Montgomery satt i gang en ny offensiv, som allerede har gitt gode resultater. Etter en intens artilleriildgivning og omfattende bombeteppe fra fly gikk infanteriet i dag tidlig til angrep fra Odonfrespringet og har allerede erobret landsbyen Breteville og det viktige høidedrag 112. Paa nordsiden av Orne fortsetter opningen av sprede motstandsreder. Mange fanger er bragt inn. Den 12. tyske panserdivisjon har lidt store tap og det regnes med at den ikke har mer enn 45% av sin oprinnelige styrke i behold. Ved foten av Cherbourg-halvøya presser amerikanerne stadig sørover, og står 2 km. sør for La Haye-du-Luits og 8 km fra Periers. Ogsaa Virebruhodet utvidet. De står nu 7 km. vest for St. Lo. Erobringen av Caen viser at den allierte strategi har vært riktig. De har nu i sin besiddelse en meget viktig havn, som er den syvende i størrelse i Frankrike. Caen er en viktig utgangstilling for den nye og utvidede offensiv. Det var utstøtt flyvirksomhet over Frankrike inatt. 18. tog, 2 Seinebruer og tren paa vei til fronten angrepet, ogsaa forsterkninger til fronten som prøvde å sette over Seinen paa pontonbruer splittet. General Koenig, chefen for de frie franske innlandstyrker, har vært paa inspeksjon i de besatte områder, uttaler at unge franskmenn er ivrige etter å få chansen til å slåss mot tyskerne.

ØSTFRONTEN. I Russland fortsetter fremrykkingen mot Kaunas og Øst-Prøissen. Under gatekampene i Wilna er 20 batterier bragt til taushet, og tross at tyskerne har satt inn 5 regimenter og store styrker fallskjermtropper rykker russerne støtt fremover og har allerede tatt jernbanestasjonen. I forventes at russerne vil fortsette fremrykkingen over Kaunas langs Njemenfloden til havet og dermed avskjære Heeresgruppe Nord. Ved Bruja, paa Dvina sørbredd har russerne rykket inn i Latvia paa vei mot Dinaburg. Fra det viktige jernbanesentrum Lida, som ble erobret igår skyter de russiske armeer ut en arm mot Grodno, Bilystok til Brast Litovsk, som oppsaa trues av de tropper som rykker frem mot Pinsk. Disse styrker understøttes effektivt av kanonbatter som følger fremrykkingen paa Pripetfloden. Det meldes at byen Smorgon er inntatt. Det var her Napoleon innså at hans armeer var ubønnhørlig slått og flyktet ensom og forlatt vestover. Hitlers hovedkvarter er flyttet lenger inn i Tyskland fra Øst-Prøissen. Rikministeriet for de besatte områder i øst, som ble ledet av Alfred Rosenberg, holder nu paa å bli stengt. 6.500 km² land befrikk i løpet av 24 timer. 6.500 fanger til tatt ved Minsk.

SØRFRONTEN. Amerikanerne har rykket 6 km. forbi Volterra, som ble tatt idag. Alexander sier at en viktig kile her er drevet inn i fiendens stilling. Det er indentifisert fanger fra 8 tyske divisjoner bare paa den 5. armees front. Sør for Arezzo har briterne slått tilbake 2 tyske motangrep. Tropper fra 8. armee står 13 km. n.ø. for Umbertide. Begrenset luftaktivitet grunnet daarlig vær. Pløstioljen igjen angrepet kraftig fra Italia.

CHURCHILL OG ROOSEVELT er kommet med en felleserklæring angående senkningene i juni. Det slaas fast at tyskerne har lidt sitt hittil største nederlag til sjøss. De har intet opnaadd ved insatsen av u-batter mot forsyningflaaten til Normandie. De har lidt store tap, idet det for hvert senket alliert skib er senket mange fler u-batter. Tyskerne sparte u-batter til bekjempelse av invasjonen, men har allikevel ikke, med muligens 1 undtagelse, opnaadd å senke et eneste alliert skib.

SAIPAN er nu endelig i amerikanernes hender. Japanerne hadde store tap. Ialt regnes det at de har tapt 12.000 menn paa Saipan. Japan, Phillipinene og Nederlandsk India kan bombes derfra. Dessuten kan amerikanerne hindre all flytrafikk mellom Japan og Karolinerne, deriblandt Truk. Iaar har japanerne tapt ca. 40.000 menn i Burma og 3.000 menn paa Bisk.

DET DANSKE FRIHETSRAAD er blitt anerkjent av Sovjet-Unionen, og har sendt egen envoye til Moskva. Russerne anerkjenner dermed at det var under tysk press Danmark brøt den diplomatiske forbindelse med Sovjet og undertegnet Antikomitempakten.

Fra SVEITS meldes at det paa mange hold blir ansett at krisen innen den tyske ledelse som førte til v. Rundstedts avskjedigeelse muligens ennu ikke er avsluttet. Det er kanskje derfor han faar saa mange blomster naar han allikevel maa gaa, for ikke å spare den mektige generals forfengligh

Nr. 30 - 1. aarg.

KONGESPEILET.

Mappe 22
Ekspl. 30
Den 18. juli 1944.

GOD JØSSING. "Jøssing" var ment som et skjellsord, men som alle uttrykk nazistene bruker, har det faatt den omvendte betydning. Det er naa ingen som tenker paa den oprinnelige mening med ordet. Det er kommet i et annet plan en god jøssing er det samme som en god nordmann. Alle nordmenn vil gjerne være gode jøssinger, men, med haanden paa hjertet, har vi alle rett til å kalle oss det? Hvordan er det med grosserer Hansen, som ønsker død og djevel over tyskerne, etter hva han sier da, men som frivillig slutter kontrakter om store leveranser som han skjønner eller burde skjønne gaar til tyskerne. Er han jøssing? Ingeniør Olsen stilte dette spørsmål, og det med adskillig indignasjon, for Olsen mener man maa trekke en skarp grense der. Da samme Olsen en dag ble spurt om han kunde ta en mann i dekning noen dager, var det svært mye i veien for det, for Olsen er familjeforsørger og mener han som saadann maa holde sig fra alt "illegalt" arbeid. Er Olsen "jøssing"? Eller hva med bonde Opperud som tar 50 kr. for et kg. smør og 2 kr. stykket for eggene, for det kan han faa av Andre? Eller landarbeider Multemyraen, som frivillig gikk til tyske anlegg, d.v.s. dekket i krig mot Norge, fordi tyskerne betalte saa godt (med stjaalne penger)? Eliaz Elbr...? Vi kan gaa gjennom alle stender og grupper i Norge, i dem alle er det noen som er riktig bra, noen noksaa bra og noen temmelig raatne. Vi er nok svært saaeenige saalenge valplassen ligger i munnen og tungen en vaapnet, men i egentlig handling? Av en eller annen grunn har vi faatt bra internasjonal good-will under krigen, vi er blitt skamrost for vaar holdning, og det er skrevet mange og tykke bøker om oss. Vel, la oss i hvert fall selv være klar over at saa bra er det ikke. Det er vaare gutters innsats ute som har skapt vaart ry, de og saa inntrykkene av den norske hjemmefronts heroiske tid i 1942. De gikk larerne til kamp, de ble ungdomstjenesten knekket, kirken frigjorde sig for den nazistiske stat, quislings riksting ble kvalt osv. Men hva er siden skjedd? Det finns en skare som daglig setter livet inn, friheten inn, men altfor mange gjør ingenting. Av de okkuperte land er Norge i øieblikket det som gjør den minste innsats i den felles kamp. Vi forstar at vi bør stemme tonen ned, om vi sammenligner med hvordan det i Hellas, Jugoslavia, Frankrike, Polen, Danmark, ja Italia blir kjempet mot den felles fiende. Vi - vi klager over at det gaar smaatt i Italia, og at invasjonen dro lenge ut, naa maa de andre sannelig skynde sig å vinne krigen for oss, saa vi kan faa fred og ro og kaffe! - Jøssing-med-munnen-lunkenhet er til skade for vaart land, vaar posisjon blandt de allierte synker. Det er til og med blitt klaget over oss, f.eks. av det store russiske tidsskriftet "Krigen og Arbeiderklassen", selv om vi ennu stort sett blir skrytt av og kan bade oss i glansen fra fornstore år. Minstekravet til alle er at de overalt yder den passive motstand som ennu er den almindelige parole for vaar kamp, og at vi aldri glemmer at vi er i krig. Vi maa følge hjemmefrontens paroler, men de kan ikke alltid være paa pletten straks. Det vesentlige er da heller ikke den slaviske lydighet overfor den enkelte parole. Hva det gjelder er at vi er besjålet av den rette kampaand, alltid være paa vakt mot forsøkene paa å nazifisere oss eller faa oss til å tjene fiendens formaal, det være ns eller tyskerne. Er aanden den rette, vet vi nok hva som er riktig i de fleste situasjoner. Men dette ganske passivt å følge parolene og "ikke gjøre no galt", og framforalt holde sin sti skinnende ren, selv det bør ikke være nok i en jøssings krav til sig selv. Hver og en av oss som vil kalles jøssinger, må spørre sig selv: Har du i alt og ett gjort din plikt, ydet det du kan yde og gjerne litt til? En god jøssing er for ærlig til å kunne si det, men det burde allikevel være malet. Det er gjerningene som skal tale, ikke ordene.

TREFFNINGEN PAA NESODDEN, EXIT FEHMER. Selve inkarnasjonen av Victoria Terrasse med all dens grusomhet og sadisme - Fehmer - er rammet av en kulde. Hverken taakefyrsten SSobersturmführer Pehlis' eller rettsbegrepsforvirrerer dr. jur. Ohms navn hadde en slik daarlig klang i nordmanns ører som navnet Fehmer. Ingen som har vært utsatt for denne den framste av Victoria Terrasses bødler, vil noengang kunde glemme hans smilende elskverdige vesen som braatt slo om til det mest skummende raseri og til de mest sadistiske handlinger. Men Fehmer var ikke bare sadist - han var slu og dyktig.

tig - en farlig mann for den norske front. Han spilte samme rolle i Sicheitsdiens som Lindvik i Statspolitiet. Selv om det vil lykkes de tyske leger og redde Fehmers liv, er hans redselskarriere i Norge stoppet. Han faldt paa sine gjerninger. Sammen med en hel skare av sine medarbeidere styrtet han inn i et hus paa Fiskebakk, Næsedden, hvor nordmenn utførte arbeide for Norges frigjøring. De tre norske forsvarte sig lenge og tapte før overmakten ble for stor og de falt t. Tyskerne hadde to døde og fire saarede. En av Fehmers medarbeidere, Stehr, ble tirsdag begravet paa Ehrenfriedhof paa Ekeberg.

NYHETENE FRA LONDON MANDAG DEN 17. JULI 1944. KL. 18.30.

Østfronten. Russerne rykker mot Østprøyssen paa bred front. Alle tyske forsøk paa å bremse den russiske frammarsjen er brutt sammen. Nye tysk divisjoner drives tilbake av russerne før de faar tid til å innta sine stillinger. Den tyske overkommando gjør inntrykk av å være forvirret og kaster styrkene inn spredd og uten noen samlet plan. Meldinger fra Østprøyssen tyder paa stor ure blant befolkningen. Tyskerne har trodd sig sikre, og noen evakueringsplan for Østprøyssen er ikke satt opp, men tog vestover er overfylte, enda reisetilletsler ikke blir gitt. Det betales svære priser for ledie av småbåter som kan gaa langs kysten vestover til Danzig. De russiske styrker som inntok festningsbyen Grodno i gear, rykker videre fram mot vest. Mellom Grodno og Kaunas har russerne gaaet av Njemen paa mange steder. De ytre forsvarsverkene ved Kaunas ligger under russisk artilleri-ild, og idag morges meldtes at sovjettroppene stod 20 fra byen. Lenger sør er det ny framgang i retning av Bialystock og Bra Litovsk. Russerne har i dette området tatt over 100 bebodde steder. Latvia-fronten har russerne tatt 30 tettbebygde strøk. Sør for Dvinsk er det sterkere tysk motstand. Østprøyssen ligger nær godt til for russisk flyangrep. Idag meldtes om angrap paa en industriby langt inne paa tysk område. Det oppgis at tyskerne paa 2 dager har mistet 250 tanks. I dag passerte 57.000 tyske fanger gjennom Moskva paa vei østover.

Sørfronten. Paa vestkysten presser 5. arme nordover mot Livorno. Patruljer staar 6 km. fra Livornos sentrum. Infanteritropper har inntatt Montemaggiore, som gir artilleriet en god observasjonspost over havneområdet i Livorno. Allierte tropestyrker som har omgaaet Livorno nærmer seg fra øst Arnos nedre løp. 8. arme har etter erobringen av Arezzo spredd seg ut i vifteform mot nord og nordvest. De allierte rykker fram paa begge veiene fra Arezzo nordover mot Firenze. Tyskerne har gjort motangrep ved Foggibansi mellom Livorno og Arezzo, men er slått tilbake med store tap. De tyske bataljonene, som normalt skal omfatte 800 mann, er paa Italia-fronten blitt saa uttynnet at de teller 200 mann og mindre. I dagens kommunike fra den italienske motstandsbevegelse meldes om åpne kamper paa italienske riviera, som støttes av befolkningen. Den italienske regjering har holdt sitt første møte i Rom og har gaaet i gang med en fullstendigrensing av alle spor av fascisme.

Vestfronten. Fra London meldes: lokal framgang mot hard tysk motstand. Britiske tropper trenger oppover Odon-dalen fra Caen og har kjempet seg 5 km. videre tross innbitt motstand. Amerikanerne staar 2 km. fra St. L. Varet har vært bedre for flyvirksomhet, og de allierte har foretatt kraftig bombing av jernbanelinjer, knutepunkter og troppetog over hele området øst fronten. Igear ettermiddag bombet tunge britiske bombefly startbaner for flyvende bomber i Pas de Calais. Ogsaa lagerplasser nordvest for Paris ble angrepet. En del flyvende bomber kom inn over Sør-England og London. Mosquito-fly fra England rettet i natt angrep mot fabrikkanleggene for syntetisk olje i Homburg i Ruhr. Over 1000 amerikanske bombamaskiner angrep i gaer fra England München- og Saarbrücken-områdene. De møtte bare 2 tyske jagere, men kraftig motstand fra antiluftskjyts. Igear angrep fly fra Italia mål ved Wien. I natt har fly fra Italia bombardert oljeraffineriene ved Smederevo utenfor Beograd. Allierte fly utførte en rekke andre operasjoner i Middelhavsområdet. 20 av dem savnes. 44 tyske fly ble ødelagt.

Paa konferansen i Washington er det oppnaadd enighet om å opprette et fond for stabilisering av valutaene etter krigen. 44 nasjoner er med. Det regnes at dette anti-inflasjonsfondet etter krigen vil bli paa 2 1/2 milliard pund.

Nr. 31 - 1. aarg.

KONGESPEILET, 31. juli 1944.

"MED TILKJEMPET RO". Nu da Caen og St. Lo er falt og gjennombruddet i vest i likhet med i øst synes sikret, kan man spørre sig selv hver lenge den nuværende ledelse vil faa det tyske folk til å forsette den haapløse kamp. Det er mange tegn som tyder paa at opløsningen innen Tyskland nærmer sig. Russernes sterkslagne offensiv nærmer sig med stormskritt tysk territorium. Dette vil forarsake at en ny strøm av flyktninger i tillegg til de millioner utbombete blir spredd paa maafaa ut over landet og vil fremskynde desorganiseringen av det tyske forsynings- og transportsystem, som allerede er hardt rammet av de allierte bombeflystyrker. Tyskerne vil nu paa egen kropp faa føle hva Frankrike var utsatt for i 1940, nemlig at militærtransportene blir hindret av civile, som blindt søker å komme unna kampskueplassene. Den økende motstandsbevegelse innen Tyskland volder ogsaa ledelsen mange bekymringer. Gestapo opdaget nylikt et kjempemessig vaabenlager i Hamburg, og oprullingene av den saken viste at mange personer høit oppe i ledelsen var implisert. Kampen mellom Himmlers kontraspionage og en gruppe innen den øverste militærkommando er meget skarp. Chefen for denne opposisjonen er admiral Canaris, som regnes for en av de skarpeste militære hjerner i Tyskland. Feldmarschall v. Rundstedts og Generaloberst v. Falcks forsvars tilsidesettelse kan kanskje sees som et utslag av denne konflikt. Den øverste administrasjon fikk dessuten et fælles slag under det kraftige bombeangrep mot Berlin den 21. juni, da flere av de viktigste nervecentre i det Tyske Rike ble lagt i grus. Drivstoffmanglen, som bestandig har vært prekær, er blitt ytterligere skjærpet ved de anglo-amerikanske målbevisste angrep paa Balkans oljekilder og de syntetiske oljeraffinerier i Tyskland, slik at det nu ganske sikkert naar paa reservens løs. Og sist men ikke minst har Wu-Wa (Wunder-Waffe)-injeksjonen vist sig å være et tveegget sverd. Anglo-amerikanernes krigsforberedelse i Normandie - og endnu mindre deres bombetokter mot tysk- og tyskbesatt Europa, som daglig naar nye høider - er ikke i minste maate blitt hindret ved de flyvende bomber. Det viser sig ogsaa med økende tydelighet at de operative og strategiske reserver Goebbels opererer med, later til å eksistere utalukket i hans fruktbare herne. Dersom en kampfront skal styrkes, skjer det paa bekostning av en annen. Jo - det er tegn nok paa tyskernes fortvilte stilling. Paa den annen side skal vi ikke glemme at tyskerne intet har å vinne ved å slutte å slaass. Den utbombete industriherre eller -arbeider har mistet alt. Saa lenge de ennu vide noe, hadde de faktisk mer interesse av å slutte kampen da de i hvert fall hadde høpet om å redde noe over i et nytt régime. Nu har de intet. Etter forrige krig hadde tyskerne i hvert fall Wilsons 14 punkter å klamre sig til, nu er vilkåret "unconditional surrender" - betingelsesløs overgivelse, + Goebbels dyktige utnyttelse av dette har gitt enhver tysker et bestemt bilde av hva dette vilkåret innebarer: kastrasjon av den mannlige befolkning, avstanselse av tysk territorium og opdeling av resten i småstater o.s.v.. M. a. ord, av freden har tyskerne intet å haape. Russerne har mer lavmalt istemt anglo-amerikanernes gjentatte krav om betingelsesløs overgivelse. Deres politikk har hele tiden vært mer elastisk. Deres anerkjennelse av Badoglio's regjering, deres hjelp til Tito, deres barmhjertige behandling av finnene, og ikke minst deres oprettelse av et råd av tyske generaler i Moskva under ledelse av v. Seydlitz, viser at de kanskje vil gi tyskerne i hvert fall et skim av selvstyre naar tiden er inne. Neutrale meldinger tyder paa at Russland-sympatien er i vekst i Tyskland, og det kan godt hende at russerne vil gi den lille innrømmelse som vil gi det stramt kjørte nazi-apparatet del vesle puff som vil bringe det til å ryke med et brak. Nazi-maskinriet kan lignes med et urverk med saa spente fjærer at en eneste liten omreining vil bringe hele greien til å stanse. Aftenposten bragte i dag et uttrykk, som dokker den nuværende situasjonen paa en ypperlig maate: Den skrev at Berlin saa paa utviklingen "med tilkjempet ro". Vi aner panikken bakom. Det skal ikke meget til før den slippes løs.

Det russiske angrep paa Kirkenes 29. juni ga malutvinningsbedriften en slem medfart. Knapt en bygning innen bedriftsområdet er hel. Det var ellers stor skade paa en del hus, men ingen sivile ble drept, bare noen lett saaret. SØRG FOR AT FOLK SOM ER PAA FERIE, OGSAA FAAR AVISEN!

NYHETENE FRA LONDON ONSDAG DEN 19. JULI 1944 KL. 18,30.

Paa alle tre fronter har de allierte brutt gjennom tyskernes linjer. VESTFRONTEN. General Montgomery har revet seg løs fra det trange området ved Caen med sin vrimmel av elver og kanaler. Store britiske og kanadiske tank-styrker har brutt igjennom til sletten sør og sør-øst for Caen. Rommel har kastet sine panserdivisjoner inn i striden, og det raser et stort slag paa Capen mark. De allierte har gått over Orne og kjemper her Caens forstad Vaucelles. Den er halvveis paa allierte hend. Amerikanerne har inntatt St. Lo. Det er ikke flere tyskere igjen i byen og veien St. Lo/Periers i nordvestlig retning fra St. Lo er avskåret. Montgomery uttalte: Vi hadde en ytterst god dag i gaar. Han understreker især den hittil uante bombing av de tyske linjer og det fullstendige herredømme i luften som hadde hjulpet de allierte til å foreta gjennombruddet. Han opplyste at 50 tyske tanks og kjøretøyer er ødelagt paa den siden invasjonen begynte. 50.000 tyske fanger er tatt og 8.000 tyskere begravd av de allierte. Det regnes at like mange tyskere er falt paa de tyske siden av fronten, og at 5 blir saaret for hver som faller. Dermed skulle 156.000 tyskere hittil være satt ut av spillet i Normandie.

ØSTFRONTEN. Russerne har brutt igjennom de tyske forsvarsverker utenfor Lwow (Lemberg) i 50 km. dybde og 200 km. bredde. Det er dermed slått bresje i de tyske saskalte Prins Eugen-stillinger, og gjennom denne strømer marsjal Konjows styrker inn som en stormflod. Russerne har gått over elva Bug. Store russiske transportfly omgrupperer raskt kanoner og kampannskaper. Samtidig med offensiven mot Lwow har russerne gått til an mot de ytre forsvarsverker ved Brest Litovsk, og framskutte avdelinger har begynt å legge jernbanen Brest Litovsk/Bialystock under artilleri. I Moskva sies det at disse to samtidige angrep mot Lwow og Brest Litovsk er som to spisser paa en knipetang mot selve Midt-Tyskland. Schlesien nærmer seg alt feresonen, og forbindelsen med Balkan begynner å bli tr

SØRFRONTEN. Paa vestkysten er Livorno inntatt, Italias 3. største havneby. Saa snart havnen er satt i stand, blir det en verdifull hjelp for de allierte. Ved østkysten inntok polske tropper i gaar havnebyen Ancona. Paa midtavsnittet har 8. arme foretatt et gjennombrudd vest for Arezzo. De allierte har gått over elva Arno i 10 km.s bredde. Amerikanske avdelinger av 5. arme har krysset veien Pisa/Firenze og avskåret tyskerne sønnenfor. Tyskerne forfølges videre nordover fra Livorno og Ancona. Samtidig med den hittil største luftoffensiv over Normandie er det også en voldsom kraft i de alliertes luftoffensiv over Tyskland. Over 1200 tunge amerikanske bombefly angrep i dag mål i sydvest-Tyskland: krigsviktige fabrikker i Augsburg (reservedeler for Messer-Schmidt fly), München og Schweinfurt (kulolager-fabrikker) og jernbanetokter i Koblenz, Saarbrücken og Strasburg. I natt bombet britiske fly anlegg for syntetisk olje i Ruhr. Mosquitoer var over Berlin for 2. gang paa rad. Andre fly fly var over Köln, og la ut miner. En konvoy er blitt angrepet ved Holland. I gaar bombet amerikanerne forsøksstasjoner for langtrekkende raketter og flyvende bomber ved Østersjøen, i Pienemünde og Zinnowitz. Fotografier viser god virkning. Over halvparten av de 17 bygningsene paa øya Zinnowitz er ødelagt. En del flyvende bomber har igjen vært over Sør-England.

Utenriksminister Eden lykkønsket i Underhuset i dag danskene med deres seier over tyskerne ved hjelp av generalstreiken. Det opplyses at 102 dansker er blitt drept av tyskerne under generalstreiken. Det har vært et sammenstøt i det tyske hovedkvarter i Athen. Tyskerne kom i en voldsom trette over konferansebordet om den militærpolitikk som burde følges. Det endte med skuddveksling, og 6 tyske offiserer skal være døde av sine saer.

Det meldes at tyskerne trekker tropper ut av Friesland og Nord-Norge.

Det japanske ministerskifte skyldes først og fremst nederlagene, men ogsaa at sivilbefolkningen har oppdaget at luftforsvaret av Japan ikke er effektivt, og ure over lovnatsmidelforsyningen. Dr. Arne Ordvis som i sin kronikk i dag skildret forholdene i Amerika, uttalte at amerikanerne er sterkt interessert i krisen mot Japan, men at det naa om dagen først og fremst er krigen i Europa som opptar dem.

Nr. 33 - 1. aargang.

KONGESPEILET.

Mappe 24. juli 1944.

ENDELIG nærmer stunden seg, da spørsmålet blir brennende aktuelt: hva skal gjøres med Tyskland etterat krigen er slutt? Det må hindres at dette landet styrter verden ut i en ny krig om 25 aar. Men hvordan? Noen mener at alt vil ordne seg, bare det tyske rike blir behandlet på en forrige gang, blir oppdelt i småstater, holdt besatt av franske tropper osv. Andre svarer at en ny generasjon, som ikke har opplevd krigen, vil reagere om 20 aar mot en slik behandling av et helt folk. Franskmennenes framferd i Ruhr smudde allerede i 1920-årene stemningen i England til medlidenhet med tyskerne. Det er vanlig å diskutere om Versailles-traktaten var for hard eller for mild, men det fører ikke til noe resultat å stille spørsmålet slik. De allierte tapte ikke freden hverken fordi de var for harde eller for milde, men fordi de manglet fasthet. Var en forsonlig politikk blitt gjennomført med fasthet, var ethvert forsøk paa gjenoppbygning blitt slått ubønnhørlig ned, men samtidig ingen billionerstatninger eller ydmykende vilkår gjennomtvunget - da ville tyskerne ha falt til ro, og Hitler ville aldri ha kommet til makten. Og like sikkert kunde Tyskland vært holdt nede ved en helt ut hard politikk, men da maatte den ogsaa blitt gjennomført uten minste viking. Da maatte ikke de allierte ha begynt å laane Tyskland penger, saa snart de merket at erstatningsbetalingene som knakket den tyske økonomi, ogsaa fikk skadelige sidevirkninger for andre land. Det svame gjelder etter denne krigen. Det som vil trenge, er ikke i første rekke enten forsoning eller hardhet. Det som især trenges, er fasthet i gjennomføringen av den linje som blir valgt. Hvilken linje dette skal bli, er en sakssak, og enhver faar ha sin mening. Vi mener personlig at selve det tyske folk har faatt og vil faa mer enn straff nok gjennom ødeleggelsen av landets byar og industrier. Et spørsmål for seg er hvordan krigsforbrytterne skal straffes, og hva tyskerne skal avgi av arbeidskraft til gjenoppbygning av det de har herjet. Men overfor folket selv bør etter vaar mening en forsonlig politikk følges. Ingen hevn for hevnens skyld. Men fasthet. Heldigvis er det i dag langt bedre utsikt enn forrige gang til å gjennomføre en fast politikk. Den gang fantes ingen motvekt som i langden var tilstrækkelig mot Tyskland. Russland la avsondrat og avsvæktig, Amerika trodde det kunde leve for seg selv i "splendid isolation". Den tyske kjepe var nok bastet og bundet for en tid, men de fleste av vektene var dverger, som ikke kunde hindre at fangen slet seg løs. I dag derimot vet vi at Russland og Amerika vil delta i en sterk verdensorganisasjon etter krigen, og dermed skulle betingelsen for en fast politikk overfor Tyskland være tilstede. Den kan godt samtidig være forsonlig. Forsonlig politikk betyr ikke det samme som svak politikk. Hitlers generaler kan ikke gøttas som fremtidige styrere av Tyskland, selv om de skulle greie å styrte sin herre og mester. Men paa den annen side bør ikke Tyskland paatvinges et fremadstyre som vil ødelegge alt haap om forskning. Bare ved forsoning kan tyskerne kareres for den hevnlystne mentalitet som ga opphav til krigen.

DE ALLIERTE TROPPER baade i Normandie og Italia bestar for størsteparten av unge menn som for første gang er i ildlinjen. Under forrige verdenskrig opplevde man gang paa gang at danslags tropper led ubehagelige tap naar de stotte sammen med fienden. "Med blod og tærer maatte vi engelskmenn betale for mangelen paa søvner og ammunisjon," skriver Churchill i sin bok om verdenskrigen. Og senere, da ferske amerikanske tropper med stort urstyr kom med i krigen, stormet de uten trening løs paa tyskernes skyttergraver og ble meiet ned i tusenvis av maskingeværerne. Slike ting har ikke gjentatt seg under denne krigen. De allierte tap baade i Frankrike og Italia har vært forbausende små, i Frankrike langt mindre enn ventet, særlig fordi tyskerne ikke vaaget å gripe inn med ubæstene under langgangen. Men særlig skyldes de små tap at troppene har vært trent og utstyrt paa en førsteklasse måte. Særlig har det nordlige Skottland i de siste aarene vært en eneste stor treningsleir. Sammen med svære flaaestyrker har hundretusener av rekrutter deltatt i langgangeoperasjoner i allslags vær, stille, kuling og storm, og paa alle slags kyster, paa fjell og sandstrand, ved flo og ebbe. Veldig troppestyrker har

vært på utmarsj under de mest krevende forhold, saniteten har uteksperimentert standard-rasjoner for de forskjellige slags klima og årstider i det hele tatt: ikke en ting er blitt overlatt til tilfeldigheten. Væretiden er blitt lang, men vi behøver bare tenke på hvilken utsette en mislykket invasjon ville ha betydd, for å forstå at politikken har vært den riktige. Når nå sluttetaket mot Tyskland settes inn, kan de føres med full kraft. Nettopp fordi forberedelsen har vært lang, har vi rett til å haape at sluttkampen vil bli kort.

NYHETENE FRA LONDON SØNDAG DEN 23. JULI 1944 KL. 18,30.
REVOLTEN I TYSKLAND. Hitlerstyret prøver å hindre at nyheter siver ut om hva som foregår i Tyskland. I Portugal ble passasjerene med Luft-Hansaflyet tatt i forhør av den tyske minister personlig, og i Stockholm holdes de tyske fly-passasjerene under oppsikt fra legasjonen. Ut gjennsensuren siver meldinger om sammenstøt i flere tyske byer som nylig har vært ute for flyangrep. Fra Lyon og andre franske byer meldes om samme støt mellom avdelinger av Waffen SS og hæren. I Milano er en rekke tyske offiserer arrestert. Hitler har enda ikke fått noen lojalitetserklæring fra Kesselring i Italia eller fra armisjefene på Østfronten. I en sum kan det sies at Hitler har overtaket i øyeblikket, men han fauler i mørk og han har enna ikke greid å få tak i de virkelige lederne av revolt. Hitler har overført folket mistet sin posisjon som mannen med den høyest autoritet, og oppstanden må nødvendigvis svekke tyskernes slagkraft i det avgjørende øyeblikk, hvordan som utgangen blir. Hvis Hitler skyter for å få av de misfornøyde offiserer, vil det bli hevners tilbake, og skyter han for mange, lammer han selve hæren.

ØSTFRONTEN. Tyskerne medgir at Pskov er falt. Russerne meldte i går om kamper i utkanten av byen. Sør for Pskov står russerne langt inne i Estland, og de er også godt stykke over den latviske grensen. I Lithauen har de inntatt Panevjesj, 140 km. rett vest for Dvinsk ved jernbanen til Østersjøen, 150 km. sør for Riga. Tyskerne i Dvinsk har dermed bare indirekte forbindelse vestover. Videre støter russerne fram både nordvest og sør for Brest-Litovsk, og sammenfor står de bare 16 km. fra byen. På jernbanen til Lublin har de inntatt Chelma, det første viktige stedet vest for grensen av 1939. Etter meldingen om dette ble den polske nasjonalsang spilt i Moskva radio. Den polske statsminister sier i et intervju i London at han gjerne vil konferere personlig med Stalin om de viktigste polsk-russiske spørsmål. Jeg ansar et nøytt samarbeid mellom vordland som absolutt nødvendig, sa han. Polske underjordiske tropper samarbeidet med russene da Vilna ble inntatt 7.-13. juli, og dette er et eksempel for framtiden. Den tsjekkiske regjering har opprettet et utvekslingsorgan for administrasjon av de tsjekkoslaviske områder etter som de blir befri. Den 22. tyske general har overlevert sør på Østfronten. 3000 m overga seg i Brody-området sør for Lwow i går. Russiske avdelinger har nådd et punkt ca. 70 km. nordvest for Lwow. Hele Østfronten er i bevegelse fra Peipus-sjøen til Karpaterne. Kanskje har dette sammenheng med revolten i Tyskland.

SØRFRONTEN. Amerikanske tropper kjemper i Pisa og har nådd jernbanestasjonen. Det berømte skjeve torn er uskadd, men kampene i byen er nå ikke avsluttet. Britiske soldater av 8. arme har etter harde kamper tatt Cittadicastello, og andre styrker nærmer seg Greve, 22 km. fra Firenze. På Adriakysten har polske tropper gjort framstøt og avskåret tyske sambandslinjer. Fra Italia er oljeanleggene i Ilcesti bombet. Fra Kairo meldes at greske og britiske tropper har gjort landing på en øy i nærheten av Rhodes og rensert den for tyske tropper og anlegg.

VESTFRONTEN. Her har det vært stille i siste døgn. De allierte har rettet ut et tysk franspring vest for Orne og rensert opp de tyske stillinger som var igjen øst for elve. Amerikanerne har slått tilbake et tysk motangrep. Veret har vært bedre og flyvirkneheten gjenopptatt bak fronten.

OPPROP FRA HJEMMEFRONTEN TIL NORGES LENSMENN: Tusener av unge gutter ha tydd til bygdene for å unngå tysk utskrivning og få seg mat og arbeid. Quisling har gitt ordre til at de skal jages og arresteres. Alle norske lensmenn må nøkte å delta i jakten. Denne parolen er en ordre fra høyeste ansvarlige hold. De som ikke følger den, vil bli strengt straffet etter krigen. Lensmennene må nå vise i handling hvilken øverste myndighet de adlyder: tysk eller norsk.-Lindviks og Bergens skjebne advare

SØRG FOR AT AVISEN KOMMER UTOVER PÅA LANDET!

AUTORER KONTRA PROFESJONISTER. Vi oplever i disse dager den første alvorlige opposisjon mot Hitler og hans militærpolitikk. Det er kanskje symptomatisk at denne opposisjonen kommer fra offiserskred. Offiserene skulle i all fall være istand til å bedømme verdien av de nye ting som de dermed det tyske folk holder motet oppe med: "den operative reserve" og nye vaapen. Vi har tidligere offentliggjort ting som tyder på at opposisjonen mot Hitler vokser, ettersom krigen truer med å utarte til en katastrofe som følge av hans "intuitive" krigsførsel, og at det særlig er hans allste og mest militært skolerte generaler som vapper på ytre sine tvil. V. Rundstedts og v. Falkenhausens avgang forleden må sees i forbindelse med de begivenheter som ledet til kuppforsøket. Det er også ting som tyder på at Kesselring kommer til å falle sammen med linjen Pisa-Firenze-Rimini. En annen ting som tyder i samme retning er at de tyske generaler - især på Østfronten - i motsetning til tidligere ikke er besjelt av den samme "kamp-til-siste-mann-vilje", men heller lar sig ta til fange enn å fortsette den ulike kamp. Hvordan nu enn utgangen på den nuværende krise blir - og det ser ut som Himmler fremdeles har situasjonen i sin hånd, selv om han ikke har greid å likvidere de virkelige ledere av revolten - har Hitler lidd et avgjørende nederlag. Et nederlag som kanskje vil vise seg å være mer avgjørende enn hans mange militære. Myten om "et folk, en fører, en her" er ikke mer. De hysteriske rop som ble sendt ut i forbindelse med kuppet, viser med all ønskelig tydelighet at det ikke er noen isolert liten klikk som står bak, men sterke krefter innen det tyske offiserkorps. Som det sto i det offisielle tyske kommandø om kuppet, var "oprørerne skutt av bataljoner av hæren". Man behøver ikke bruke hele bataljoner som eksekusjonspelotonger dersom det er noen få mann som skal skytes. De manglende lojalitetserklæringer fra Kesselring og armisjefene på Østfronten er også påfallende, at den hittilværende generalstabssjef Zeitzler er forsvunnet fra skueplassen er også verd av notere. Hverden nu enn saken står i øyeblikket: Vi vet hvordan vi vilde følt oss, dersom kong Haakon begynte å sende taarekvalte opprop til oss om å forbli loyale mot ham. Vi vilde ikke føle tilliten vokse - og ikke tror vi ordrer fra Hitler eller hans gjenværende generaler vil ha samme tynade som før. Men en ting skal vi ikke glemme. De kretser som står bak kuppforsøket kunne gang er ikke av den art som kan frelse det tyske folk over i en minnelig ordning med de allierte. Det er premissen fra før 1914, blandet med ny-nazistiske gangstermetoder som gjør sig skjeldende. Vi har i og for sig intet imot å se Hitler i en varmere verden, men vi fortrekker dog at hans avreise vil finne sted i mer legale former - og vi tror ikke de allierte ledere ønsker å anerkjenne hans nederlag. Kuppet ble ikke gjort som en protest mot at Hitler begynte krigen, men fordi han tapte den. Det er de gamle offiserkratser som prøver å redde hva reddes kan, slik at Tyskland etter noen års - eller partiers - forløp igjen vil være i stand til å begynne en ny krig. Men det er ikke på de premisser de Forenete nasjoner har akseptert byrden av en total krig. Som Churchill sa i Underhuset igår: "Vi kan ikke hindre at de glasser med kvinnene, og ikke skal vi hindre dem å gjøre det." Det er ikke lenger tyskerne som har utviklingen i sin hånd - selv ikke tyskerne som tilsynelatende tjerner de alliertes sak.

SABOTASJE I NORGE. Natt til 29. juni ble det foretatt et såkalt tasjekupp mot svovlsyrefabrikken på Engene. Mellom kl. 1 og halv to om natten ble vaktmannen overfalt, bakbundet og kniblet av to uskulte menn. Det samme skjedde med en mann som kjørte svovlsykkel samt to arbeidere på nattskiftet. Strøks etter led et kolossalt smell, og maskinene som fremstiller svovlsyre, sprang i luften uten at det forøvrig skjedde noen vesentlig skade. Svovlsyren er en uunnværlig bestanddel ved fremstillingen av det sprangstoff som går til tyskerne, og da det ikke er noen chance for at fabrikkene kan komme igang igjen så lenge krigen varer, mener man at også Engene og Gullaug sprangstoff-fabrikkene kanskje snart kan bli lagt driften. Ifjer var det sterkt tysk vaktbolk ved fabrikkene, men det ble merkkelig nok fjernet for en tid siden. Smellet av sprangstoffet var så voldsomt at tyskerne hal fra Oscarsborg øyeblikkelig infant sig for å se hva som sto på. Det måtte og se norsk og tysk sikkerhetspolitikk fra Oslo og Drammen, og det lot

til at hele Hurum-landet skulle sperres forat jerningsmennene kunne paa-
gripes. De var imidlertid forlenget forsvunnet. Samme natt ved halv-
natt-tiden ble ogsaa en svevkkullsyre-fabrikk paa Lysaker ødelagt. Det mel-
des senere atz Gullaug og Engene maatte innstille driften den 30. juni.
De fabrikkene eies av Norsk Sprengstoffindustri.

NYHETENE FRA LONDON MANDAG DEN 24. JULI 1944 KL. 18:30.
ØSTFRONTEN. Russerne strømmer vestover med rekordfart fra Peipus-sjøen til
Karpaterne, enkelte steder har de gjort opptil 60 km. i døgnet. Etterat
festningsbyen Pskov ble tatt med storm, strømmer russerne inn i Estland
gjennom to store huller i de tyske linjer. I Latvia har de avskåret jern-
banen mellom Rezekne (Rositten) og Dvinsk, og stear bare 8 km. nord for
Dvinsk (tysk Dünaburg, latvisk Daugavpils. Vi nevner like godt alle tre
former, for den tyske propaganda vil sannsynligvis melde imorgen at russerne
er slått tilbake ved den viktige by Dünaburg, i overmorgen meldes om kampe
i Dvinsk, og dagen etter har tyskerne rømmet det betydningsløse sted Daugav-
pils. Men vi maa videre: alle de viktige byer Dvinsk, Kaunas, Bialystok
Brest Litovsk og Lwow er i færesnen. Tyskerne er drevet ut av Sjedlets
nordvest for Brest Litovsk paa jernbanen til Warsjava. Dermed stear russerne
nu bare 80 km. fra den pølske hovedstad. Russiske styrker har omgjøtt Lublin
sør for Brest Litovsk, samtidig som det er østekamper i byen Lublin selv.
Russerne stear paa dette avsnitt bare 40 km. fra Weichsel. Lengre sørpaa
har russerne inntatt Jaroslav nordvest for Lwow og like ved festningsbyen
Przemysl, som dermed er kommet innen slævidde. Den dekker innfallsveien
til Krakau. Den 4. tyske arme har etter dette bare veien gjennom Karpaterne
tilbake som retrettlinje. Russerne stear naa bare 250 km. fra den schle-
siske grensen, og i de siste 4 ukene har de tilbakelagt 750 km. En slik
framrykning som russernes i disse dager er bare mulig naar motstanderenes
frontlinje er fullstendig slått i stykker. Av de innsluttede tyske styr-
ker ved Brody meldes at over 30.000 er drept og 15.000 fanget. To nye gene-
raler er falt, og tallet kommer dermed opp i 11. 23 har overgitt seg.

SØSTFRONTEN. De allierte har naa fast grep om elva Arno fra munningen til
32 km. fra Firenze. Marina di Pisa ved kysten er inntatt, og av Pisa selv
høle den del som ligger sør for Arno. Franske styrker fra Poggibonsi stear
20 km. fra Firenze. Paa midtavsnittet har 8. arme tatt det viktige sted
Carnauova. Paa Adriakysten lokal framgang. Fra baser i Italia er mili-
tærmann ved Bukarest og i Albania bombet, igaar. Videre har amerikanske
langdistansefly fra Italia angrepet flyplasser i Romania og fortsatt til
flyplasser i Russland. 31 tyske fly ble ødelagt paa bakken og 15 skutt ned
under luftkamp. 5 amerikanske fly savnes.

VESTFRONTEN. Stillingen er stort sett uforandret, det har bare vart lokal
kamper ved Orne og sør for Seve. Churchill er kommet tilbake til England
etter en tre dagers runde ved frontene i Normandie. Det har vart kraftig
bombing av maal i Tyskland. I natt slapp britiske fly 2500 tonn bomber
over flatehavnen Kiel. Mosquitos kastet 2-tonns bomber over Berlin og
var ogsaa over Ruhr. Miner ble lagt ut i tyske farvann. I siste uke har
det vart 6431 innflyvninger over Tyskland av amerikanerne alene.

STILLINGEN I TYSKLAND. Det er gaatt 4 dager siden verden fikk melding om
attentatet mot Hitler, og enda har ingen av armehæfene paa Østfronten
og heller ikke Kesselring i Italia gitt Hitler sin lojalitetserklæring.
Ogsaa hærens øverste sjef Keitel har vart taus, men det sies at han har
hatt konferanser med Hitler. I Tyskland holder Himmler paa med en veldig
"utrensning". Det foregaar rennemanneskjakt. 500 skal vare drept eller
arrestert og 10.000 i dekning. Dette overstiger tallene fra "de lange
knivers natt" for 10 aer siden, da Rohm og hans feller ble skutt. Som
dengang prøver Hitler og Himmler dessuten aa faa hansen paa andre folk i
opposisjon, selv om de ikke har noe med attentatet aa gjøre. Det heter at
fhv.riksbankdirektør Schacht og fhv.utenriksminister v.Neurath skal vare
jaget, men dette er ikke bekreftet. Arbeitsfrontlederen Ley har skrevet
en artikkel som synes aa hisse til klassekamp mellom nazistene og hele den
prøssiske adel. I flere større byer har det vart sammenstøt. I Berlin
er det stor uro over hendingsene paa Østfronten. Himmler kan knapt bringe
krisen til opphør, for han kjemper ikke mot en klikk, men mot en nasjon i
nederlag, et nederlag som de allierte herer og luftstyrker gjør stadig kl-
rere. Den pessimistiske Churchill selv uttaler at etterat tyskerne har
begynt aa skyte paa hverandre, kan det hende krigen vil slutte tidligere
enn vi tarde haape.

Dagens menn. For en tid siden, lovet vi å komme nærmere inn på 2 nasipamper,
Alf L. Whist og Henry Johansen, idet vi betegnet den siste som Ola Høylands
overmann. Den gang gjorde vi oss skyldige i en feiltagelse. Det er nok den
første som fortjener navnet mestertyven. Han har slått Johansen fullstendig
i oppspurten som fant sted ved juletider, da han ved tildeling av ekstraflas-
ken til den geme hop beriket seg selv med adskillige millioner. I tillegg
til de returkommisjoner, han som formann i vinmonopolets styre, har bereg-
net seg som storinkjøper av vine og spiritousa, er han nå blitt en mann på
mangfoldige millioner. Hvem er nå "minister" Alf Whist? Han er født Larsen
fra Halden, fhv. assurancemann. Han var i sin tid direktør i Norske Lloyd,
som han førte til avgrunnens rand, og svindlet bort 16-20 mill. av sparerens
penger. Hans unngikk med nød og neppe politiets klør; det ble sagt, at han
var beskyttet av en høytstående politiker. Folkeopinionen har forlenget
dømt ham, og mann i mann imellom ble det sagt at hans venner på nr. 19, som
allerede satt der for de store svindlerier med en kjent næringsmiddelfabr.
nå bare ventet på fjerdemann til sitt "vistparti". Det er vel den største
utfordring quisling har gitt det norske folk ved å sette denne slyngel til
å styre over hederlige mennesker. Men hermed er ikke hans meriter ferdig. I
Frankrig var han oppe i andre kjeltringstreker, og oppnådde en bot på 1 mill.
for å slippe fengselstraff. Amerika har ennå noe usnakket med ham. Likesom
sitt store forbillede Stavisky hører han med sitt sleipe vesen og smiger
til den type, som lett dærer naive folk. Fra Heggedal bruk som han eier, er
han storleverandør av møbler til sine venner tyskerne, som han snyter etter
sine kjente oppskrifter. For øyeblikket er han i prosess med dem om 700000 kr
ved siden av Whist faller Johansen i syggen ennskjønt han slett ikke er
borte. Han er bråkkebaronenes ukronede konge, og der er han så smidig at
tyskerne ikke har fått has på ham. Mest kjent er han for sin skattesak for
endel år siden, som dengang la beslag på avisenes spalteplass i flere mndr.
Så ble den "rike" mann plutselig nullsketteyter. Hele hans inntekt var 1600
kr. Ikke dessto mindre bodde han i en av byens flotteste villaeer med sjåfør
bil og alt til faget henhørende. Selv hans nærmeste måtte innrømme at han
var så lur at ingen kunne få tak på ham. Så kom krigen og dermed hans søre
sjanse. Han opererte med unneravdelinger både her og der, mens han selv sto
bak og trakk i trådene, og det varte ikke lenge før nullmannen var mange-
millioner, men stat og kommune fikk ikke merke stort til det, når undtas
vinmonopolet, for der benyttet han sin stilling som medlem av styret til å
forsyne seg med en beholdning av de beste saker til en verdi av over 100000
kr. Han har gjentagene ganger forsøkt seg som roer, men han vil vel like-
vel sin store overmann neppe noengang komme tillands. Tro om ikke Whist bør
overveie om ikke både Johansen og han selv assurancemessig nå hører til de
meget tvilsomme vesiker.

"Kaj Munks sidste Digte"
Vi gjenair her et dikt fra en diktsamling som nå er kommet ut på et illegalt
forlag i Danmark, med tittel som ovenfor.
En Herre med Doktorhat paa sit Haar Vor Jord gikk i Knæ, da et Vilddyr
slap fri.
har gjort oss den Ere at mase Det mødte til sist dog sin Skøbne
med Spørgsmaalet: Hvad er Kultur- et Folk der i stedet for Smilets pil
og fear med Kvinders Taarer og Mænds
til Facit: Kultur er at smile, naar Raseri
man helst vil græde og rase... sig vovede mot det at væbne.

Men himmelske Doktor, der ser til
vort Folk,
giv Danskerne Helse av Kuren!
Kassér den Recept fra Doktorens
tolk,
og es vor Fyldepen om til en dolki
Fominsk hos os daglig Kulturen!

STORRE AVANSEMENTSMULIGHETER. I løpet av de siste 3 måneder under forrige krig tapte Tyskland 430.000 mann i falne og saarete. Det tilsvarende tall denne gang er 720.000 mann. Forrige gang innsaa Hindenburg og Ludendorff det haapløse i fortsatt kamp, og anmodet vestmaktene om våpenstillestand. Militært sett var stillingen i 1918 gunstigere enn den er nå. Da hadde tyskerne ryggen fri. Nu derimot står de overfor overlegne krefter paa tre fronter, mens bombene uten ophør regner ned over Tyskland. Ogsaa i dag er de tyske generaler paa det rene med at Tyskland har tappt sin krig. Derfor blir de store feltherrenavn borte og erstattet med menn hvis største fortjeneste er at de ikke opponerer mot sin herre og mester. Den erklæring hitler kom med like etter attentatet om at det bare var en liten, isolert klikk som sto bak kuppersøket kommer unektelig i et noe merkelig lys etter den offisielle kommentator, general Dittmars uttalelse om at kuppet var utført av menn i nøkkelstillinger og at det har vart til stor skade for den tyske hær og at opprørene ved sine disposisjoner har hindret forsterkninger i aa komme frem til østfronten. De folk som kan volde slike forstyrrelser arbeider ikke sjelden, men har sterke krefter bak sig. Det oprop som 17 av 25 av de generaler som har overgitt sig til russerne har rettet til den tyske hær om aa bryte med hitler og opgi den haapløse kamp, viser at oppfatningen er alminnelig innen offisereskretser. Hitler vil som vanlig ved en gestus gi uttrykk for at opposisjonen er overvunnet: Den gamle, tradisjonsrike militærutdannelsen er avløst av den opstrakte høire arm. Forsaavidt et skritt paa veien: østfronten viser de tyske soldater en paafallende iver etter aa hilse russerne med begge hendene i været. Hitler har her gitt ennu et bevis paa sin manglende psykologiske sans. I 1932 lovte han høitidelig overfor Hindenburg at den tyske hær ikke skulde politiseres. De tyske offiserer har nok dette løfte i friskt minne. Det maa vare særdeles lite tilfredsstillende for de profesjonelle tyske offiserer aa bli stilt under kommando av de politiske ledere Himmler og Goebbels. Goebbels nye stilling er i sig selv et propagandatriks. Det er 6. gang under denne krig at det tyske folk total-mobiliseres. Alle reservcirer er bunnskrapt. 17-aaringer er allerede i færd og 16-aaringene er innkalt. 8 millioner utenlandske arbeidere er beskjaftiget i den tyske krigsindustri, og representerer en alverlig fare for den tyske hjemmefront. Det eneste interessante ved utnevnelsen er at den igjen anleder oppmerksomheten paa Tysklands mest akutte problem: mannskapsmangel. De tyske hærer blir meiet ned i et hittil ukjent omfang. Overkommandoen maa gripe til de mest desperate midler for aa opholde russernes storm mot vest. De lar store garnisoner igjen bak de russiske linjer som "bølgebrytere". Disse forsøk kan med et tysk uttrykk lignedes med en mann som klamrer sig til ankeret paa et synkende skib. Østfronten er ikke sammenhengende lenger. Isar i Randstatene er stillingen prekar, og det der mange som tror at foranledningen til attentatet var at hitler hadde besluttet aa la general Lindemanns hærgruppe i stikken. Ogsaa paa de øvrige avsnitt har russiske kiler avskaaret tyskernes viktigste sambandslinjer. Russernes storm i øst lettes betydelig ved at anglo-amerikanerne holder tyskernes beste og mest paalidelige divisjoner bundet i vest. Tyskerne gjør desperat motstand og har voldsomme tap. De kjører op hva de kan av reserver, men har store vanskeligheter i form av bombeherjete og sabotasje-ødelagte kommunikasjoner. En omstendighet at tyskerne tar hovedslaget under saa ugunstige omstendigheter som i Normandie, tyder paa at overkommandoen ser det som sin eneste vei aa holde de allierte innen et saa trangt omraade som mulig, slik at de ikke kan sette inn sine fulle styrker. Haapet om aa slaa anglo-amerikanerne i vest for saa aa vende sig mot russerne er sprukket for godt. I Italia er stormern mot Firenze som er tyskernes hovedbastion i deres viktigste linje, begynt. Det er meldt at Kesselring er saaret. Kanskje det skal forberede hans avgang? Det maa vare greit aa vare underoffiser i den den tyske hær. Der er da i all fall avansementsmuligheter! Det er rimelig om manges tanker i disse dager har gaatt tilbake til Riksdagsbrannen, som hitler skaffet sig makten paa i 1933. Men det er blitt helt tydelig at attentatet ikke var noen provokasjon arrangert av nazistene for aa bli kvitt krigstrette elementer blant offiserene. Attentatet var virkelig nok, og det viser at krigstrettheten stikker langt dypere enn hitler og hans feller ante. Den gaar saa dypt at den naar som helst kan gi sig

uttrykk i et fullstendig sammenbrudd av kampmoralen paa én, to eller alle tre fronter. Nazistene gjør i denne situasjon et siste krampaktig forsøk paa aa stampe nye tropper opp av jorden, og det er ikke usannsynlig at vi her i landet kan faa oppleve en ny terrorbølge for aa tvinge ungdomsmobilisering igjennom. I saa fall må svaret være: innbitt motstand. Vi vil ikke hjelpe til med aa forlenge krigen ene eneste dag. - Nedenfor gjengir vi et brev som taler for seg selv:

Næringsdepartementet.

Avd. for proviantering og rasjonering - Grubbegt. 3.

Til Ministerens kontor.

Sukker til representasjon.

Med henvisning til det ærede kontors notat av 10. d.m. skal man meddele at man har stillet til disposisjon 500 kg. sukker til bruk til representasjon for Ministerpresidenten o.a. Sukkeret er lånt hos fir Norsk Kaffekompani A/S, og man tør anmode det ærede kontor om aa sette s i forbindelse med firmaet for aa avtale nærmere detaljer vedr. utlevering Oslo 19 juni 1944

Etter fullmakt: D.B.Hestnes (sign.)

NYHETENE FRA LONDON TORSDAG DEN 27. JULI 1944 KL. 18,30.

ØSTFRONTEN. Russerne holder i dag paa gaa over Weichsel, den siste naturlige hindring for Tysklands grense og den siste store elv før Oder i Tyskland selv. Tusenvis av amfibietanks ferjer russisk infanteri over elva, mens tungt artilleri, jagerfly og bombefly er i den mest intense virksomhet fra russisk side for aa beskytte overgangen. Russerne er i med aa slaa pontoner over Weichsel - det er samme flytebroer som de brukte over elva Bug, 120 km. lenger øst, for bare 5 dager siden. Igaar kveld tok russerne festningen og knutepunktet Deblin ved Weichsel 100 km. sør for Warsjawa, og rykker derfra nordover. Tyskerne sier selv at de har rammet Bialystock. Vest for Brest Litovsk er 4000 tyskerne gått i en fe og utslettet. I Lwow-området, som naa ligger langt bak fronten, stormer russerne løs fra alle kanter paa tyskerne. 3000 overga seg igaar. Dessuten overga enda en tysk general seg, den tidligere kommandant i Lublin. Przemysl er omgatt paa nord- og sørsiden. Przemysl er nøkkelen til de av de beste fjellovergangene gjennom Karpaterne. Amerikanske flyvere tok en del i kampene paa Østfronten, særlig i Sann-området. Tirsdag angrep amerikanske fly fra Russland flyplassen ved Tarnow i Sør-Polen. 38 tyske fly ble ødelagt. Stanislawov er nesten omringet. Oppe ved Finskobukt har russerne begynt et stort angrep, stormet festningsbyen Narva, tatt havnebyen Hungerburg ved munningen av Narva og rykket 20 km. vestover paa vei mot Tallin. I Latvia har de strømmet frem om Dvinsk, og i Lithuania nærmer de forreste avdelinger seg knutepunktet Sjavli sør for Riga. Det er altsaa framgang over hele fronten, men viktigst er støtet mot Warsjawa som føres med voldsem kraft. Snart har tyskerne her ikke lenger fordel av de svære områder, hvor de har plass til aa manøvrere og angaa altfor tilintetgjørende slag. Støtet retter seg mot Tyskland selv.

VESTRONTEN. Amerikanerne har utvidet sitt gjennombrudd vest for St. Lo øst for St. Lo rykker de fram mot Torigny og Carment. Det er slått et hull 6 km. bredt i Rommels linjer, som amerikanerne utnytter ved framrykning i to kolonner. De har tilbakelagt inntil 10 km. og har naadd Cassigny, 3 km. sør for veien St. Lo/Coutances. Rommel har konsentrert sine styrker til motangrep mot briterne og trent dem noe tilbake mellom elvene Orne og Odon, mens de holder det terrenget de vant øst for Orne i sin helhet. Fly med rakettkanoner er satt inn mot de tyske tiger-tanks. Tunge amerikanske bombefly angrep i formiddag maal i Bryssel og Ghent. Mosquitos var over Hamburg i natt. Fra Middelhavsområdet er oljekilden i Ploesti angrepet i natt. Igaar ble oljeanlegg i Wien-området og Romania bombet fra Italia. I alt 78 tyske fly ødelagt i Middelhavsområdet.

SØRFRONTEN. Framgangen mot Firenze fortsetter mot harde tyske motangrep. De allierte staar mindre enn 13 km. fra Florenz. Det kjempes langs elva Greve, og styrker fra Poggibonsi staar 10 km. fra knutepunktet Montelupo. Framgang ogsaa n. for Arezzo og i Tiber-dalen. I Jugoslavia ny seier for De norske misjonsselskapers styre er opplost, gen. sekretar Amdahl har faatt 4 aars fengsel og domprest Cornelius er sendt til Berg konsentrasjonsleir. Misjonsselskapene nekter alle aa godkjenne det nye NS-styre

Nr. 37 - 1. aarg.

KONGESPEILET.

Den 27. juli 1944.

DEN TOTALESTE AV ALLE TOTALE KRIGER. Man skulde tro at det tyske folk vilde føle sig foruroliget over et saa eklatant bevis paa sviktende disiplin som attentatet paa der Führer. Tyskland er som bekjent mønsterstaten i Europa som har til oppgave aa skape orden innen de europeiske statsområder. Og det vilde for utenforstaende ligge nær aa anta at den "ubrytelige" disiplin vilde faa et grunnskudd ved slike hendelser. Men tvert imot. Man synes aa x glede sig over at sprenningen i hærens hovedkvarter hendte akkurat nu, for nu - først nu - blir Tyskland takket være attentatet istand til aa samle sine ytterste krefter om krigsførslen. Som viserikspressesjef Sündermann sa, det var en "heldig" hendelse. Vi som er saa lykkelige aa staa under tyskernes "beskyttelse" kan ikke annet enn aa glede oss med dem over at den tyske krigsmaskin fikk en slik sømmerlig forfriskning. Ja, vi vil aa saa langt som aa si at bortsett fra gleden over den usedvanlig heldige og strategisk riktige frontforkjøring fra Stalingrad til Warschawa, er det intet som har frydet oss mer. Vi gleder oss "med vaare" beskyttere over at deres fører saa apent fort er den av Gud utvalgte, som blir fulgt av de høyeste makter med et særlig bevaagent øie. Særlig bevaagent må det være, dersom da herr Hoffmann - Hitlers yndlingsfotograf - ikke har tatt feil i sitt lager av plater og latt publisere et beillede av et hus som er bombet av de allierte. Gjennem et under maas herr Adolf være reddet, for aa sta i to meters avstand fra eksplosjonen og bare faa sydd et par nakkehaer, mens alle de øvrige blir kastet hulter til hulter ut av vinduene, er ifølge vaar sprenstoffkyndige medarbeider uforklerlig. Det eneste vi har aa utsette paa førerens guddom er at den ikke gir ham anledning til aa utøve sin geniale intuisjon paa noen vaareligere motstandere enn de han er stillet overfor. At han ma ofre sin tid paa slike "nulliteter", paa slike enfoldige karer som Roosevelt og Stalin, for ikke aa snakke om stakkars Winston Churchill, er mildelst talt beklagelig. Men bortsett fra dette er stillingen for tyskerne saa gunstig som aldri før. Nettop dette at de slipper aa beskytte store områder som de før var belastet med, gjør at stillingen blir ulike gunstigere. Og at tyske soldater igjen faar foten paa gammel tysk jord vil bevirke at deres kamplyst vil stige til uanete høider. For sjette gang gjennomføres med fynd og klem totalmobiliseringen. Fra en vel informert kilde bebudes at dr. Goebbels, riksbefullmektiget for den totale krigsinnsats, en av de nærmeste dager vil utstede en forordning om at de tyske kvinner snart ma føde flere uttebarn, slik at nye divisjoner "entalt" kan vende krigen til Tysklands fordel.

OVERSIKT. Narvas fall har gitt fredsvannet i Finland ny vind i seilene. Senest i forrige uke forsikret tyskerne om at Narva skulde bli holdt med alle midler. To dager etter var byen russisk. Den eneste mulighet for forsterkning til Finland er at general Lindemanns hærgruppe i Ranastatene blir evakuert til Finland, da dakemsten til Tyskland paa det aller nærmeste er avskåret. Men selv om dette blir gjort er finnenes stilling haapløs, idet de ikke har noen chanser til aa faa forsyninger fra Tyskland. Ifølge amerikanske korrespondenter i Moskva er det 5 bastioner som staar igjen aa ta for slaget for godt kan føres inn paa tysk jord, nemlig Tallinn, Riga, Tilsit, Warschawa og Krakau. alle disse byer er allerede direkte i farsonen og vil falle som modne frukter. Den russiske strategien er ypperlig. Den tar ikke mestisjemessig sikte paa høitligst mulig aa naa tysk territorium, men paa aa ødelegge det størst mulig anall tyskere. Man skal heller ikke glemme at russerne faar overordentlig effektiv hjelp av polske og tsjekkeslovakiske friskarer ettersom fremsrykkingsen gaar videre, og at de har den store fordel fremfor tyskerne, da disse rykket innover i Russland i 1942, at de møter en venligsinnet sivilbefolkning, som vil yte dem all mulig støtte. Siden sommeroffensivens start er det fallt 530 tyskere i timen paa østfronten. I Normandie ser det lenge etterlengtede gjennombrudd ut til aa være i red kjenge. Den amerikanske spandaen om at fremrykkingsen mot Paris snart vil aa like hurtig som paa østfronten kan snart bli realisert. Tross tilførslen av forsterkninger ser det ikke ut til at tyskerne rekker aa bygge ut nye forsvarslinjer i den amerikanske frontsektor. Britene og kanadierna staar nærmest paa stedet marsj - og i London er man til en viss grad skuffet over dette. Dog skal man ikke glemme at Rommels største panserkrefter er bundet i Orne-avsnittet. Saaledes muliggjør general Dempseys tropper indirekte amerikanernes framgang. Montgomery opnar i hvert fall sin hovedhensikt

at tære på motstanderens mannskaper og materielle resurser. Anglo-amerikanernes materielle overlegenhet kan nær som helst bringe fiendens rekke til aa gi etter - og da er veien til Paris ikke lang. De siste ukers overveldende bombing av tyske syntetiske oljeraffinerier og skilder paa Balkan er kanskje den ting som vil bringe lasset til aa velte. Foruten tilstrekkelige oljeforsyninger stopper den tyske krigsmaskin av sig selv.

FLYVEBLAD som er sprædd blandt de tyske tropper i Norge beskyller Himmler for aa forberede dannelsen av en tysk sovjet-provins innen "Øst-Europas Forænte Sovjetrepublikker". Videre beskylles han for aa sabotere leveringer av ammunisjon til frontene og for aa lagre denne paa steder hvor SS-tropper hurtig kan faa raadighet over den naar Himmler gir ordre til kupp. General v. Daniels, som ble fanget ved Stalingrad, skal ifølge flyvebladet være utsett som overbefalshavende for den røde tyske hær.

NYHETENE FRA LONDON SØNDAG DEN 30. JULI 1944 KL. 16,30.

VESTERFRONTEN. Briterne sagnet i morges et nytt angrep i Caumont-avsnittet, ved den østre flanke av det amerikanske frontavsnitt i Normandie. Forut for angrepet gikk kraftig bombing av tyskernes stillinger fra tunge og middels tunge allierte fly, ca. 1000 i alt. Angrepet foregaar baade med infanteri og tanks, bl.a. er det satt inn saakalte Churchill-tanks. Det meldes at offensiven i de første timene har vært raske, men at den gaar over vanskelige lende. Lengre vest har amerikanerne gaatt fram over hele sin 50 km. brede front fra elva Vire, som renner gjennom St. Lo, til havet. Lengst i vest nærmer de seg den vesle havnebyen Granville. I dette området holder 2 tyske divisjoner paa aa bli omringet. Ellers regnes det at amerikanerne denne offensiven har satt ut av spillet bortimot 3 divisjoner, i drepte, saarete og fanger. Tyske fanger har fortalt at Rommel skal være død i et hospital etter de saar han fikk under flyangrepet paa hans hovedkvarter i Lisieux for et par uker siden. Allierte fly har ødelagt et stort antall tyske tanks. Bak fronten har de hatt 1500 innflyvninger med angrep mot troppekamlinger og transportmaal. Stertplasser for flyvende bomber er ogsa bombet. En del flyvende bomber kom inn over Sør-England i siste døgn.

Mosquito-fly angrep i natt Frankfurt am Main for annen gang paa rad. ØSTFRONTEN. De tyske hærerne i Østersjøområdet er nesten avskaaret. Russerne staar i nærheten av Mitau (ogsaa kalt Selgava) 40 km. sørvest for Riga. Her løper veier og jernbaner sørover fra Riga sammen, og hvis Mitau faller, har de tyske hærerne nordenfor ingen mulighet for aa slippe bort over land. Framrykningen fra Sjavli mot Mitau har vært en av de raskeste under krigen. Fra Sjavli rykker russerne ogsaa sørover mot Østprøyssen. Avdelinger staar 80 km. fra Tilsit. Prage, fabrikk-forstad til Warsjawa, som er sterkt besfestet av tyskerne, hamrer russiske fly og artilleri løs paa idag. Marskalk Rotosovski har slaatt opp sitt hovedkvarter i nærheten av Warsjawa og venter paa at hovedstyrkens skal komme etter. Lengre sør fortsetter sovjettroppene aa gaa over Weichsel i stort antall. De har renset østbredden for tyskere i 90 km.s lengde. Bak Warsjawa og Weichsel ligger saant lende uten naturlige hindringer foran russerne. I sør fortsetter russiske tropper fra Przemysl og har naadd en by 10 km. fra Rzezczov paa vei til Krakau. Ungarske tropper som har prøvd aa stanse russerne, er slaatt tilbake.

Den polske statsminister Nikolaiczok, sjef for regjeringen i London, er kommet til Teheran paa vei til Moskva for konferanse med russerne. I Teheran gikk han ombord i et russisk fly. I Kairo hadde han møtt utsendinger fra den hemmelige polske organisasjon i Warsjawa. I Finland har det vært arrestasjoner av folk som delte ut opprop om aa gjøre slutt paa krigen. SØRFRONTEN. Fortsatt framgang mot Firenze. Nyzeclendere har erobret høyd drag ikke langt fra byen. Indiske tropper staar i utkanten av Empoli, vest for Firenze. Ved kystene har det vært lokale kamper.

REVOLTEN I TYSKLAND. Meldinger er kommet til London om at hovedmennene i generalenes sammensvergelse var Zeitzler, generalstabssjefen, og Fromm, sjefen for hærens reserver og intendanturen, og medlem av rustningsstyret. De maa nær enn noen andre forutsettes aa kjenne den tyske hærs stilling. Det va ekspertene som gjorde oppstand, og grunnen skal være Hitlers bestemmelse om at Østersjølandene skulle forsvares for enhver pris. Da Vitebsk var falt mente ekspertene det eneste fornuftige var aa trekke tilbake de 30 divisjoner i Østersjølandene, saa de ikke skulle bli omringet som i Stalingrad og Tann. Hitler valgte aa holde 1000 km. fronten fra Narva til Karpaterne, idag ser det ut som Østersjø-armeen blir avskaaret.

DEN 8. AUGUST. "Detm var ved Somme en graating, menk sommernatt. En nesten ugjennemtrengelig, fuktig taake hvilte over de krigsherjete markene langs elva. Alt var annu stille, bare av og til hvislet en ensom kule gjennom luten. Da klokken kunne være litt over fire, syntes de tyske vaktpostene plutselig at den tette taake ble annu tettere og mer ugjennemtrengelig. Det var som om det kom krypende langs jorden en mørkegraa, ullen masse - kunstig taake. Og saa brøt det ut av denne hundreder og atter hundrer av smaa lettbygde engelske tanksøhver og dn forsynt med hurtigskytende maskingeværer. Slik begynte dagen som Ludendorf kalte "den tyske hærs svarte dag" den 8. august 1918. Angrepet kom overraskende paa tyskerne. Det hadde ogsaa hendt før. Men som for første gang syntes tyskerne motstandsevne som lammet overfor angrepet's voldige kraft. Fra den dagen gikk det nedover fra uke til uke. "Es wird immer dunkler um uns", sa Hindenburg den 27. september. Det var Hindenburg selv som hadde uttalt at krigen vilde vinnes av dem hvis hærs. fighere til slutt hadde de sterkeste nerver. Og i disse ukene brøt tyskerne sammen i august-september 1918. Det samme oplever vi. Attentatet mot Hitler viser tydelig hvilken forfatning de tyske generalsnerver befinner sig i. Den første uken av august vil ogsaa denne gang gaa inn i verdenshistorien som den da tyskerne front i Fra nkrike fikk det avgjørende grunnskudd. Amerikanernes lynsnare erobring av Bretagne har gitt de allierte det albu ram som hittil har hemmet deres operasjoner. De vil her faa viktige og gode havner i tillegg til Cherbourg og Caen. Tyskerne viktigste ubaathavner vil dermed være likvidert. Det er en lang og hard opslitningsprosess som ligger bak amerikanernes hurtige gjennombrudd. Det har kostet tyskerne enorme tap aa holde de allierte innenfor det begrensede bruhode under invasjonen 7 første uker. De er blitt tvunget til aa støtte op med forsterkninger som høyilig trengtes andre steder. Seiran i Bretagne skyldes utvilsomt det faktum at tyskerne brotagnske tropper ble slaatt allerede i Normandie. Det koster tyskerne utrolig meget strev og mange vanskeligheter aa forflytte sine tropper innen Frankrike. Bombeflyenes herjinger av kommunikasjonssystemet i tillegg til Machistyrkenes vel organiserte og vel utførte ødeleggelse hindrer omgrupperinger. Tyskerne vet ogsaa at blotter de sig et sted er det alle chanser for at anglo-amerikanerne anfaller nettop der neste gang. Deres ubegrensede luftherredømme gjør observasjonstjenesten lett. Man skal ikke glemme at det er tyskerne elitedivisjoner: Panser-, pansergrenader- og fallskjermjegerdivisjoner som blir revet op paa vestfronten. Innslaget av SS-divisjoner som utgjør den strategiske reserve er meget høi. Tyskerne har nok annu divisjoner de kan kaste inn i kampene, især da i Pas de Calais-området. Disse har til opgave aa forsvare startplassene for de flyvende bomber, og blir neppe brukt før i ytterste nød. Dette tidspunkt maa være kommet nu, for meldinger fra London gaar ut paa at forsterkninger er paa vei fra Pas de Calais til Normandie-fronten. Det er en helt ny krigsførsel som nu er innledet i Frankrike. Hittil har de allierte paa grunn av for liten plass ikke kunnet nytte sin materielle overlegenhet fullt ut. Ifølge tyske oppgaver kan de allierte sette inn 3 tanks mot hver tysk. Dette sammen med Luftwaffes fravar over kampsonen begynner aa undergrave de tyske troppers moral. Fangetallet stiger stadig. Over 100.000 fanger er allerede talt op. Amerikanerne har alvorlige vanskeligheter med aa ta vare paa alle fanger under sin hurtige fremrykning. Saaledes hadde en amerikansk korporal opsynet med 500 fanger alene. Tyske troppeenheter under kommando av sine offiserer, som hadde gitt sitt aresord, marsjerte uten bevoktning til samle-plassene. Finland gaar mot fred. Mannerheim, som allerede under ferrige krig var kjent for sin pro-allierte innstilling, er den beste garanti for dette. Problemet er de tyske troppers tilstedevarelse i landet. Ifølge svenske meldinger har tyskerne begynt aa trekke ut de 20.000 mann, som kom som forsterkning til Syd-Finland etter Ribbentrops besøk. General Rendulics 7 divisjoner, som holder Nord-Finland inntil Soumisalmi, sitter ganske godt i fellen. De vil ta flere maaneder aa evakuere dem over Finmark. Aa transportere dem til sjøss vil være et mer enn risikabelt foretagende etter at russerne har naadd Østersjøen. En slik evakuering vil ogsaa kreve beset-telsen av Aalandsøene. Et slikt brudd paa konvensjonen om disse øene vil tolerert av svenskene. At 20-30 divisjoner er blitt avskaaret i Randstatene